

Syötteen osayleiskaava 2035

Kaavaselostus

Päiväys
Versio

15.2.2024
Valmisteluvaihe

Käsittelyvaiheet

- 14.2.2023 § 58 Kaupunginhallitus, kaavoituspäätös
- 25.9.2023 Kuulutus vireilletulosta
- Osallistumis- ja arviointisuunnitelma nähtävillä 28.09. – 01.11.2023 (MRL 63 §)
- 10.1.2023 1. Viranomaisneuvottelu (MRL 66 § ja MRA 26 §)
- pv.pv-pv.pv.vvvv Kaavaluonnos nähtävillä valmisteluvaiheen kuulemista varten (MRL 62 § ja MRA 30 §), esittely- ja keskustelutilaisuus
- pv.pv.vvvv § xx Kaupungin toimitus, kaavaehdotuksen käsittely
- pv.pv-pv.pv.vvvv Kaavaehdotus julkisesti nähtävillä (MRL 65 § ja MRA 27 §)
- pv.pv.vvvv Viranomaisneuvottelu (MRL 66 § ja MRA 26 §)
- pv.pv.vvvv § xx Kaupungin toimitus hyväksyi kaavaehdotuksen
- pv.pv.vvvv § xx Kaupunginvaltuusto hyväksyi kaavaehdotuksen

Kaavakartta (valmisteluvaiheessa rakennemalli)

Kaavakartta 1:20 000

2/2024

Liitteet

Osallistumis- ja arviointisuunnitelma

19.9.2023

Rakennemallien vertailu

Vastineet osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta saatuun palautteeseen

Vastineet valmisteluvaiheessa saatuun palautteeseen

Vastineet ehdotusvaiheessa saatuun palautteeseen

Erilliselvitykset (täydentyvät ehdotusvaiheeseen)

Luontoselvitys

Natura-arviointi (Syötteen Natura-alue)

Liikenneselvitys (täydentyy osin ehdotusvaiheeseen)

Arkeologinen inventointi

Rakennusinventoinnin päivitys

Muut kaavaan liittyvät asiakirjat

- Pudasjärven kaupunkistrategia
- Pohjois-Pohjanmaan maakuntakaavat
- Voimassa olevat yleiskaavat
- Alueelle laaditut yleissuunnitelmat
- Syötteen Master Plan
- Voimassa olevat asemakaavat selvityksineen
- PIMA-kohteet / maaperän tietojärjestelmän kohderaportti

Sisältö

1.	Johdanto	6
1.1	Suunnittelualue	6
2.	Lähtökohdat	7
2.1	Yleiskaavan sisältövaatimukset	7
2.2	Suunnittelutilanne	7
2.2.1	Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet	7
2.2.2	Maakuntakaava	8
2.2.3	Maakuntaohjelma	13
2.2.4	Kaupunkistrategia	13
2.2.5	Yleiskaavat	14
2.2.6	Asemakaavat ja ranta-asemakaavat	16
2.2.7	Rakennusjärjestys	18
2.2.8	Pohjakartta ja kiinteistöt	18
2.2.9	Muut selvitykset ja hankkeet	18
3.	Perusselvitykset	21
3.1	Yleistä	21
3.2	Luontoselvitys	22
3.2.1	Kasvillisuus ja luontotyytit	22
3.2.2	Natura- ja luonnonsuojelualueet sekä muut arvokkaat alueet	24
3.2.3	Vesistöt ja pohjavedet	26
3.2.4	Maa- ja kallioperä sekä topografia	27
3.2.5	Pesimälinnusto	29
3.2.6	Muu eläimistö	29
3.2.7	Alueen luontoarvot ja yhteenveto	29
3.3	Tulva-alueet	29
3.4	Pilaantuneet maa-alueet ja maaperän pilaantumisriskit	29
3.5	Maisema	30
3.5.1	Maiseman yleiskuvaus	30
3.5.2	Arvokkaat maisema-alueet	32
3.6	Rakennettu ympäristö	34
3.6.1	Yhdyskuntarakenne ja asutuksen nykytila	34
3.6.2	Valtakunnallisesti ja maakunnallisesti arvokkaat alueet ja kohteet	35
3.6.3	Paikallisesti arvokkaat alueet ja kohteet	35
3.7	Arkeologinen kulttuuriperintö	37
3.8	Liikenne ja melualueet	38
3.9	Yhdyskuntatekniikka	40
3.10	Maanomistus	40
3.11	Väestö, rakentamispaine	41
3.12	Elinkeinot ja palvelut	43
3.12.1	Poronhoito	43
3.13	Virkistys	44
3.14	Ympäristön häiriötekijät	45
3.14.1	Melu ja ääni	45
4.	Tavoitteet	45
4.1	Yleiset tavoitteet	45
4.2	Mitoitustavoitteet	46
4.3	Alueen toimijoiden tavoitteet	46
5.	Suunnittelun vaiheet	48
5.1	Suunnittelun tarve	48
5.2	Osallistuminen ja vuorovaikutus	48

5.3	Valmisteluvaiheen kuuleminen.....	48
5.4	Ehdotusvaiheen kuuleminen	48
6.	Vaihtoehdot ja niiden vertailu	48
6.1	Alkuvaiheen vaihtoehtotarkastelut.....	48
6.2	Rakennemallit ja vaikutusten vertailu	51
7.	Yleiskaava ja sen perustelut.....	52
7.1	Kaava-alueen rajaus.....	52
7.2	Yleiskaavan kuvaus.....	52
7.2.1	Kokonaisrakenne ja -mitoitus	53
7.2.2	Kuvaus alueittain ja toiminnoittain	53
7.2.3	Kaavamääräykset.....	60
7.2.4	Muutos nykytilanteeseen	61
7.2.5	Valtakunnalliset ja seudulliset intressit.....	61
7.2.6	Tavoitteiden toteutuminen	64
8.	Yleiskaavan vaikutukset	65
8.1.1	Arviointimenetelmät.....	65
8.2	Ympäristövaikutukset	65
8.2.1	Ilmastovaikutukset.....	65
8.2.2	Vaikutukset taajamakuvaan, maisemaan, kulttuuriperintöön ja rakennettuun ympäristöön	66
8.2.3	Vaikutukset luontoon, maa- ja kallioperään ja veteen.....	67
8.2.4	Vaikutukset liikenteeseen ja infrastruktuuriin	67
8.3	Taloudelliset vaikutukset	68
8.3.1	Vaikutukset alue- ja yhdyskuntarakenteeseen sekä yhdyskunta- ja energiatalouteen.....	69
8.4	Sosiaaliset vaikutukset	69
8.4.1	Vaikutukset ihmisten elinoloihin ja elinympäristöön	69
8.4.2	Vaikutukset elinkeinoihin, yritystoimintaan ja palveluihin	70
9.	Yleiskaavan toteuttaminen	70
9.1	Detaljikaavoitus, muu suunnittelu ja toteuttamistoimenpiteet	70
9.2	Vaiheittaisuus ja epävarmuustekijät	71
9.3	Seuranta	71
10.	Lähteet.....	72

Tiivistelmä

Syötteen alueelle laaditaan uusi oikeusvaikutteinen osayleiskaava. Laadittavan kaavan tavoitevuosi on 2035. Yleiskaavan laadinta on käynnistetty kaupunginhallituksen päätöksellä. Uudistettu Syötteen osayleiskaava korvaa alueella voimassa olevat aiemmin laaditut yleiskaavat. Suunnittelualueen pohjoisosassa on voimassa vuonna 2009 hyväksytty Syötteen yleiskaava, ja eteläosassa vuonna 1990 hyväksytty oikeusvaikutukseton Syötteen osayleiskaava. Yleiskaava ohjaa alueen asemakaavoitusta ja muuta yksityiskohtaisempaa suunnittelua.

Yleiskaavan valmistelussa on huomioitu vuonna 2022 valmistunut Syötteen Master Plan sekä kaavaprosessin aikana pidettyjen vuorovaikutustilaisuuksien tulokset. Valmisteluvaiheessa kaava-aineisto esitetään osin yleispiirteisellä tasolla. Tavoitteena on saada palautetta ja näkemyksiä etenkin siitä, mihin suuntaan Syötteen alueen matkailua, maankäyttöä ja yhdyskuntarakennetta halutaan kehittää. Kaava-aineistossa on esitetty myös vaihtoehtotarkasteluja, joihin on myös mahdollista ottaa kantaa nähtävillöiden yhteydessä. Yleiskaavaan liittyen tehdään maastaselvityksiä kesällä 2024. Laadittavien selvitysten tulokset otetaan huomioon kaavaehdotuksen valmistelussa.

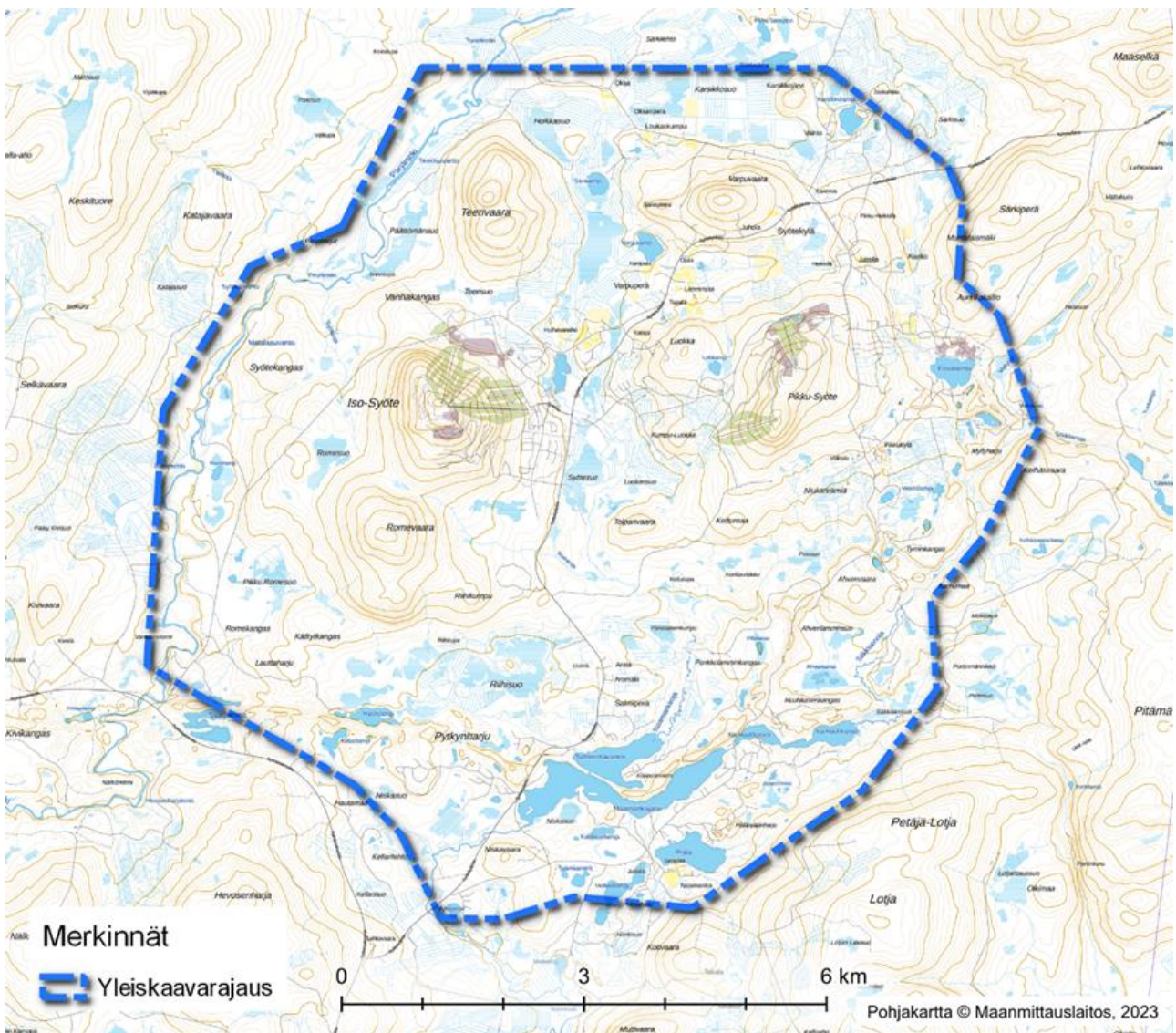

1. Johdanto

1.1 Suunnittelualue

Yleiskaavan suunnittelualue sijaitsee Pohjois-Pohjanmaan maakunnassa Pudasjärven kaupungissa. Alue sijoittuu kaupungin koillisosaan. Etäisyyttä kaupungin keskustaan on noin 35 kilometriä. Suunnittelualueen laajuus on noin 340 neliökilometriä.

Alue kattaa Iso-Syötteen ja Pikku-Syötteen matkailukeskukset lähialueineen. Osa Syötteen kansallispuiston eteläisestä alueesta sijoittuu suunnittelualueelle. Suunnittelualueen eteläosaan sijoittuvat Naamangan, Salmiperän ja Pytkynharjun alueet. Suunnittelualueella on runsaasti virkistystoimintoja ja erilaisia reitistöjä. Alueella on paljon matkailurakentamiseen ja loma-asuntorakentamiseen painottuvia alueita. Rakennettuja alueita on etenkin Iso-Syötteen ja Pikku-Syötteen läheisyydessä. Vakituinen asuminen painottuu etenkin Syötekylän alueelle.

Kuva 1. Yleiskaavan uudistuksen suunnittelualue.

2. Lähtökohdat

2.1 Yleiskaavan sisältövaatimukset

Yleiskaavan laadinnassa huomioidaan yleiskaavan sisältövaatimukset (MRL 39 §).

Yleiskaavan sisältövaatimusten mukaan yleiskaavaa laadittaessa on maakuntakaava otettava huomioon siten kuin siitä maankäyttö- ja rakennuslaissa säädetään.

Yleiskaavaa laadittaessa on otettava huomioon:

- 1) yhdyskuntarakenteen toimivuus, taloudellisuus ja ekologinen kestävyys;
- 2) olemassa olevan yhdyskuntarakenteen hyväksikäyttö;
- 3) asumisen tarpeet ja palveluiden saatavuus;
- 4) mahdollisuudet liikenteen, erityisesti joukkoliikenteen ja kevyen liikenteen, sekä energia-, vesi- ja jätehuollon tarkoituksenmukaiseen järjestämiseen ympäristön, luonnonvarojen ja talouden kannalta kestäväällä tavalla;
- 5) mahdollisuudet turvalliseen, terveelliseen ja eri väestöryhmien kannalta tasapainoiseen elinympäristöön;
- 6) kunnan elinkeinoelämän toimintaedellytykset;
- 7) ympäristöhaittojen vähentäminen;
- 8) rakennetun ympäristön, maiseman ja luonnonarvojen vaaliminen; sekä
- 9) virkistykseen soveltuvien alueiden riittävyys.

Edellä 2 momentissa tarkoitettut seikat on selvitettävä ja otettava huomioon siinä määrin kuin laadittavan yleiskaavan ohjaustavoite ja tarkkuus sitä edellyttävät.

Yleiskaava ei saa aiheuttaa maanomistajalle tai muulle oikeuden haltijalle kohtuutonta haittaa.

2.2 Suunnittelutilanne

2.2.1 Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet

Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet ovat osa maankäyttö- ja rakennuslain mukaista alueidenkäytön suunnittelujärjestelmää. Maankäyttö- ja rakennuslain (MRL 24 §) mukaan tavoitteet on otettava huomioon siten, että edistetään niiden toteuttamista maakunnan suunnittelussa ja muussa alueiden käytön suunnittelussa.

Valtioneuvosto on päättänyt valtakunnallisista alueidenkäyttötavoitteista vuonna 2000, ja tavoitteita on tarkistettu 2008. Alueidenkäyttötavoitteet on uudistettu, ja uudistetut tavoitteet tulivat voimaan 1.4.2018.

Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet käsittelevät seuraavia kokonaisuuksia:

1. Toimivat yhdyskunnat ja kestävä liikkuminen
2. Tehokas liikennejärjestelmä
3. Terveellinen ja turvallinen elinympäristö
4. Elinvoimainen luonto- ja kulttuuriympäristö sekä luonnonvarat
5. Uusiutumiskykyinen energiahuolto

Tämän yleiskaavatyön kannalta keskeisiä valtakunnallisia alueidenkäyttötavoitteita ovat:

1. Toimivat yhdyskunnat ja kestävä liikkuminen

Edistetään koko maan monikeskuksista, verkottuvaa ja hyviin yhteyksiin perustuvaa aluerakennetta, ja tuetaan eri alueiden elinvoimaa ja vahvuuksien hyödyntämistä. Luodaan edellytykset elinkeino- ja yritystoiminnan kehittämiseksi sekä väestökehityksen edellyttämälle riittäväälle ja monipuoliselle asuntotuotannolle.

Luodaan edellytykset vähähiilisel ja resurssitehokkaalle yhdyskuntakehitykselle, joka tukeutuu ensisijaisesti olemassa olevaan rakenteeseen.

Edistetään palvelujen, työpaikkojen ja vapaa-ajan alueiden hyvää saavutettavuutta eri väestöryhmien kannalta. Edistetään kävelyä, pyöräilyä ja joukkoliikennettä sekä viestintä-, liikkumis- ja kuljetuspalveluiden kehittämistä.

Merkittävät uudet asuin-, työpaikka- ja palvelutoimintojen alueet sijoitetaan siten, että ne ovat joukkoliikenteen, kävelyn ja pyöräilyn kannalta hyvin saavutettavissa.

2. Tehokas liikennejärjestelmä

Edistetään valtakunnallisen liikennejärjestelmän toimivuutta ja taloudellisuutta kehittämällä ensisijaisesti olemassa olevia liikenneyhteyksiä ja verkostoja sekä varmistamalla edellytykset eri liikennemuotojen ja -palvelujen yhteiskäytön perustuville matka- ja kuljetusketjuille sekä tavara- ja henkilöliikenteen solmukohtien toimivuudelle.

3. Terveellinen ja turvallinen elinympäristö

Varaudutaan sään ääri-ilmiöihin ja tulviin sekä ilmastonmuutoksen vaikutuksiin. Uusi rakentaminen sijoitetaan tulva-vaara-alueiden ulkopuolelle tai tulvariskien hallinta varmistetaan muutoin.

Ehkäistään melusta, tärinästä ja huonosta ilmanlaadusta aiheutuvia ympäristö- ja terveyshaittoja.

Haitallisia terveysvaikutuksia tai onnettomuusriskejä aiheuttavien toimintojen ja vaikutuksille herkkien toimintojen välille jätetään riittävän suuri etäisyys, tai riskit hallitaan muulla tavoin.

4. Elinvoimainen luonto- ja kulttuuriympäristö sekä luonnonvarat

Huolehditaan valtakunnallisesti arvokkaiden kulttuuriympäristöjen ja luonnonperinnön arvojen turvaamisesta.

Edistetään luonnon monimuotoisuuden kannalta arvokkaiden alueiden ja ekologisten yhteyksien säilymistä.

Huolehditaan virkistyskäyttöön soveltuvien alueiden riittävydestä sekä viheralueverkoston jatkuvuudesta.

Luodaan edellytykset bio- ja kiertotaloudelle sekä edistetään luonnonvarojen kestävää hyödyntämistä. Huolehditaan maa- ja metsätalouden kannalta merkittävien yhtenäisten viljely- ja metsäalueiden sekä saamelaiskulttuurin ja -elinkeinojen kannalta merkittävien alueiden säilymisestä.

5. Uusiutumiskykyinen energiahuolto

Turvataan valtakunnallisen energiahuollon kannalta merkittävien voimajohtojen ja kaukokuljettamiseen tarvittavien kaasuputkien linjaukset ja niiden toteuttamismahdollisuudet. Voimajohtolinjauksissa hyödynnetään ensisijaisesti olemassa olevia johtokäytäviä.

2.2.2 Maakuntakaava

Vuonna 2005 hyväksyttyä Pohjois-Pohjanmaan maakuntakaava on uudistettu teemoittain kolmessa vaiheessa. Yleiskaavan suunnittelualueella on voimassa seuraavat maakuntakaavat:

- 1. vaihemaakuntakaava** on vahvistettu 23.11.2015 (lainvoimainen).
- 2. vaihemaakuntakaava** on hyväksytty maakuntavaltuustossa 7.12.2016 (lainvoimainen).
- 3. vaihemaakuntakaava** on hyväksytty maakuntavaltuustossa 11.6.2018 (lainvoimainen).

Maakuntakaavassa yleiskaavan suunnittelualue on osoitettu suurelta osin loma- ja matkailualueena (R). Merkinnällä osoitetaan alueita pääasiassa matkailua palveleville toiminnoille ja loma-asumiselle. Muu suunnittelualue on osoitettu pääosin virkistysalueena (V). Alue kuuluu kokonaisuudessaan matkailun vetovoima-alueeseen / matkailun ja virkistysalueeseen (mv-2, Syötteen alue). Kehittämisperiaatteen mukaan alueen kehittäminen perustuu matkailukeskuksen palveluihin sekä kansallispuistoon, muuhun luontoon ja retkeilyyn liittyviin virkistystoimintoihin. Maakuntakaavassa on osoitettu myös muun muassa alueelle sijoittuvat luonnonsuojelualueet (SL) sekä Natura-alue (FI1103828 Syöte SAC/SPA). Syötekylä on osoitettu kylänä (at).

R

LOMA- JA MATKAILUALUE (2.vmkk)

Merkinnällä osoitetaan alueita pääasiassa matkailua palveleville toiminnoille ja loma-asumiselle.

Suunnittelumääräys:

Yksityiskohtaisemmassa kaavoituksessa tulee kiinnittää erityistä huomiota alueen tarkoituksenmukaisimpaan käyttöön loma-asunto- ja matkailutoimintojen kannalta, toimintojen mitoittamiseen sekä aluevarausten yhteensovittamiseen.

RM

MATKAILUPALVELUJEN ALUE (2.vmkk)

Merkinnällä osoitetaan valtakunnallisesti merkittävien matkailukeskusten ydinalueita, joihin sisältyy hotelli- ym. palveluja.

at

KYLÄ (2. ja 3.vmkk)

Merkinnällä osoitetaan maaseutuasutuksen kannalta tärkeitä kyläkeskuksia, jotka ovat toimintapohjaltaan vahvoja, aluerakenteen tai ympäristötekijöiden kannalta tärkeitä tai sijaitsevat taajaman läheisyydessä.

Suunnittelumääräykset:

Yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa kyläkeskuksen asemaa on pyrittävä vahvistamaan soveltamalla yhteen asumisen, alkutuotannon ja muun elinkeinotoiminnan tarpeet sekä kehittämällä kylän ydinaluetta toiminnallisesti, kyläkuvallisesti ja liikennejärjestelyiltään selkeästi hahmottuvaksi kohtaamispaikaksi.

Uudisrakentaminen on pyrittävä sijoittamaan siten, että se sijoittuu palvelujen kannalta edullisesti olevan kyläasutuksen sekä tie- ja tietoliikenneyhteyksien läheisyyteen.

Yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa tulee kiinnittää erityistä huomiota rakentamisen sopeuttamiseen kyläkokonaisuuteen ja -ympäristöön, vesihuollon järjestämiseen ja hyvien peltoalueiden säilyttämiseen maatalouskäytössä

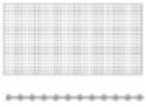
SL

LUONNONSUOJELUALUE (1. ja 3.vmkk)

Merkinnällä osoitetaan luonnonsuojelulain nojalla suojeltuja tai suojeltaviksi tarkoitettuja alueita.

Suunnittelumääräys:

Alueen ja sen ympäristön maankäyttö tulee suunnitella ja toteuttaa siten, ettei vaaranneta alueen suojelun tarkoitusta, vaan pyritään edistämään alueen luonnon monimuotoisuuden sekä alueiden välisten ekologisten yhteyksien säilymistä. Rakennuslupahakemuksesta tulee pyytää MRL 133 § mukainen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen lausunto.

NATURA 2000 -VERKOSTOON KUULUVA ALUE (1. ja 3.vmkk)

Merkinnällä osoitetaan valtioneuvoston päätösten mukaiset Natura 2000 -verkoston alueet.

VIRKISTYSALUE (2. ja 3.vmkk)

Merkinnällä osoitetaan vähintään seudullisesti merkittäviä, viheralueverkoston kannalta tärkeitä retkeily-, ulkoilu-, urheilu- ja virkistysalueita.

Alueita koskee MRL:n 33 §:n mukainen rakentamisrajoitus

Suunnittelumääräykset:

Alueen maankäyttöä suunniteltaessa tulee kiinnittää erityistä huomiota alueen virkistyskäytön kehittämiseen ja ympäristöarvojen säilymiseen.

Alueen maankäyttöä suunniteltaessa tulee kiinnittää huomiota alueen eri käyttömuotojen tarkoituksenmukaiseen yhteensovittamiseen. Oulun Virpiniemen ja Salonselän alueilla erityistä huomiota tulee kiinnittää maa-ainesten oton ja yleisen virkistyskäytön yhteensovittamiseen sekä maa-ainesten ottoalueiden maisemointiin.

TÄRKEÄ ULKOILU- TAI RETKEILYREITTI (2. ja 3.vmkk)

Merkinnällä osoitetaan ylimaakunnallisia ulkoilu- ja retkeilyreittejä.

MOOTTORIKELKKAILUREITTI TAI -URA (2. ja 3.vmkk)

Merkinnällä osoitetaan olemassa olevia ja suunniteltuja moottorikelkkailun pääreittejä.

POHJAVESIALUE (3.vmkk)

Merkinnällä osoitetaan yhdyskuntien vedenhankinnan kannalta tärkeät (I luokka / 1- luokka) ja vedenhankintaan soveltuvat (II luokka) / muut vedenhankintakäyttöön soveltuvat (2-luokka) pohjavesialueet.

Suunnittelumääräykset:

Pohjavesien pilaantumis- ja muuttumisriskejä aiheuttavat laitokset ja toiminnot on sijoitettava riittävän etäälle tärkeistä ja vedenhankintaan soveltuvista pohjavesialueista tai riskien syntymisen on estettävä riittävin vesiensuojelutoimenpitein. Alueella tulee huolehtia pohjavesien suojelun ja maa-ainesten ottotarpeiden yhteensovittamisesta.

Maakuntakaavassa on annettu myös koko maakuntakaava-aluetta koskevia suunnittelumääräyksiä. Yleiskaavatyöhön liittyvät etenkin seuraavat määräykset:

RANTOJEN KÄYTTÖ (2.vmkk)

Kehittämisperiaatteet:

Turvataan tasapuoliset mahdollisuudet ranta-alueiden käyttöön varaamalla rantaa riittävästi yleiseen virkistykseen. Varaudutaan loma-asutuksen kasvun jatkumiseen ja erityyppisten loma-asuntoalueiden kysyntään:

perinteinen omarantainen asutus järvialueilla, tiivis lomakylätyyppinen asutus merenrannikolla ja matkailukeskusten läheisyydessä. Tavoitteena on hyvien vapaa-ajan ympäristöjen muodostaminen tasapuolisesti eri käyttäjäryhmille.

Rakentamista ohjataan sietokyvyltään hyvillä rannoilla. Rakentamattomien ja pienten vesistöjen rannoilla rakentamista ei suositeta. Maisemallisesti keskeiset ja arat rannat jätetään rakentamisen ulkopuolelle.

Vakituisen asumisen ja loma-asutuksen sijoittumisessa suositetaan kyläkeskusten, taajamien ja matkailukeskusten läheisyyttä. Suunnitelmallisella asuntorakentamisella tuetaan erityisesti maaseudun asutuksen ja palvelujen säilymistä.

Yleisiä suunnittelumääräyksiä:

Yksityiskohtaisemmassa kaavoituksessa tulee ottaa huomioon ranta-alueen ympäristöolosuhteet, vesihuollon järjestäminen sekä rakennusoikeuden, yhteiskäyttöalueiden ja yleisten alueiden tasapuolinen jakautuminen eri maanomistajille. Yksityiskohtaisemmissa kaavoissa voidaan taajamien ja kylien ulkopuolella enintään puolet rantaviivasta osoittaa rakennusmaaksi. Pienissä vesistöissä rantarakentamisen mitoituksessa tulee lisäksi ottaa huomioon vesistön sietokyky ja vesipinta-ala. Pienissä saarissa mitoituksen tulee perustua saaren pinta-alaan.

TULVARISKIEN HALLINTA (3.vmkk)

Yleismääräys:

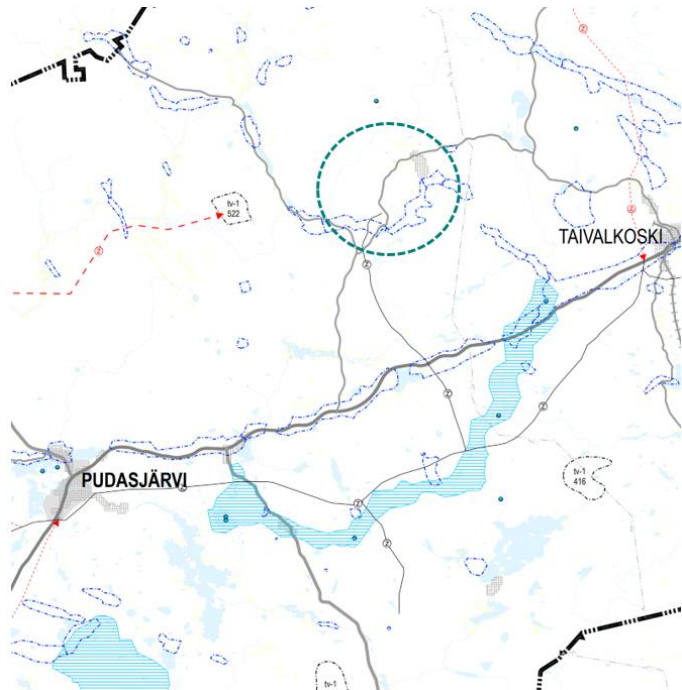
Yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa on otettava huomioon sään ääri-ilmiöiden vaikutukset ja viranomais-ten selvitysten mukaiset tulva-alueet ja tulviin liittyvät riskit. Uutta rakentamista ei tule sijoittaa tulvavaara-alueille, jollei voida osoittaa, että tulvariskit pystytään hallitsemaan. Suunniteltaessa tulville herkkiä toimintoja tulee tulvasuojelusta vastaavalle alueelliselle ympäristöviranomaiselle varata mahdollisuus lausunnon antamiseen.

RAKENTAMISRAJOITUS (3.vmkk)

Virkistys- ja suojelualueiksi sekä liikennettä ja teknistä huoltoa varten maakuntakaavassa osoitettuja alueita koskee maankäyttö- ja rakennuslain 33 § mukainen ehdollinen rakentamisrajoitus. Rajoitus ei koske virkistys- ja matkailukohteen kohdemerkintää, kehittämisperiaatemerkintöjä eikä alueiden erityisominaisuuksia kuvaavia merkintöjä.

**Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaihe-
maakuntakaava** on tullut vireille maakuntahallituksen 11.10.2021 päätöksellä (§ 129). Kaavan osallistumis- ja arviointisuunnitelma on ollut nähtävillä 22.10.-3.12.2021 sekä kaavaluonnos ja muu valmisteluaineisto 8.8.-23.9.2022. Tavoiteaikataulun mukaan vaihemaakuntakaava etenee ehdotusvaiheen viranomais- ja kuntakuulemiseen alkuvuodesta 2024. Toinen viranomaisneuvottelu järjestetään alkuvuodesta 2024, ja julkinen ehdotusvaiheen kuuleminen loppuvuodesta 2024. Vaihemaakuntakaavan teemoja ovat aluerakenne ja saavutettavuus, liikennejärjestelmä ja logistiikka-alueet, energiantuotanto, varastointi ja siirto, viherrakenne ja ekosysteemipalvelut sekä energiamurroksen vaikutukset maankäytön suunnitteluun ja ilmastovaikutusten arviointi.

Vaihemaakuntakaavan luonnoksessa yleiskaavan suunnittelualueelle on osoitettu pohjavesialueita sekä alueelle kulkeva olemassa oleva 110 kV-voimajohto.

Kuva 3. Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaihemaakuntakaava, ehdotusvaiheen viranomaislausuntokieroksen kaavakartta, 12.12.2023. Ympyrällä on osoitettu suunnittelualan likimääräinen sijainti.

2.2.3 Maakuntaohjelma

Pohjois-Pohjanmaan maakuntaohjelma vuosille 2022–2025 on hyväksytty maakuntavaltuustossa joulukuussa 2021.

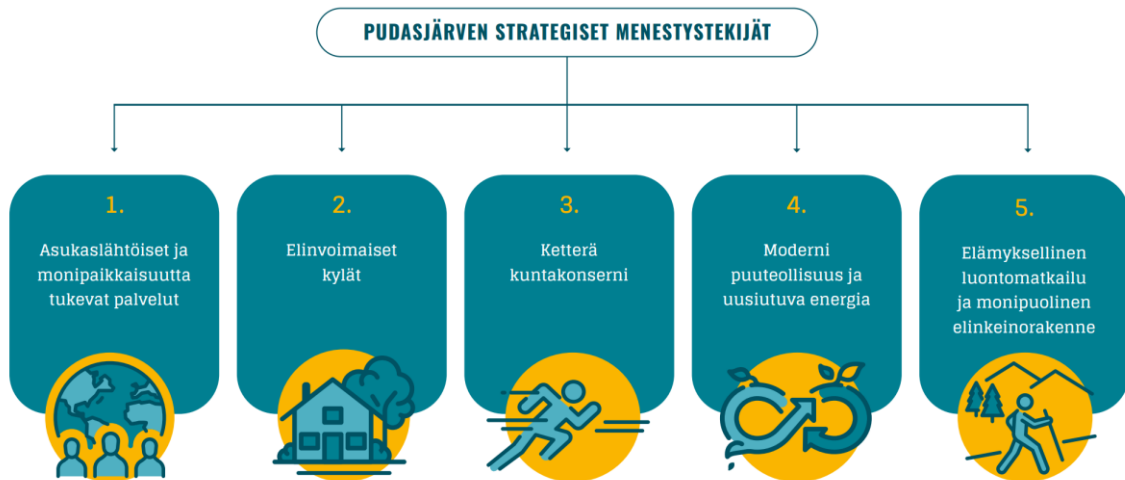
Ohjelmassa on nostettu esille matkailun kehittämiseen liittyviä tavoitteita. Strategiakauden alussa tavoitellaan kotimaan matkailun kasvua, joka auttaa matkailua toipumaan koronapandemiaa edeltävälle tasolle. Strategiakauden loppupuolella tavoitteena on, että kansainvälinen matkailu lähtee kasvuun.

Maakunnan matkailun tavoitteiksi vuosille 2021–2023 on määritelty seuraavat:

1. Pohjois-Pohjanmaata kehitetään ympärivuotisesti maan vetovoimaisimmaksi matkailumaakunnaksi, jonka matkailukohteet ovat tunnetuimpia ja parhaiten saavutettavia sekä kotimaisille että kansainvälisille matkailijoille.
2. Maakunnan monipuoliset vetovoimatekijät on tuotteistettu sekä kotimaisia että kansainvälisiä matkailijoita puhutteleviksi elämyksellisiksi tuotteiksi, jotka ovat kilpailukykyisiä, kestäviä ja kannattavia.
3. Matkailu on Pohjois-Pohjanmaalla tärkeä, kasvava ja kannattava elinkeino sekä vetovoimainen työllistäjä.
4. Kestävän matkailun polku on käynnistetty kaikilla maakunnan matkailualueilla.

2.2.4 Kaupunkistrategia

Pudasjärven kuntastrategiassa 2022–2030 kaupungille on määritelty viisi strategista menestystekijää:

Syötteen yleiskaavaan liittyy erityisesti kohta 5. Elämyksellinen luontomatkailu ja monipuolinen elinkeinorakenne:

5. ELÄMYKSELLINEN LUONTOMATKAILU & MONIPUOLINEN ELINKEINORAKENNE

- Lisäämme mahdollisuuksia kehittää elämyksellistä luontomatkailua omatoimisesti ja yritysten tarjoamin palveluin.
- Tavoitteemme on vaikuttaa siihen, että matkailussa toteutetaan kestävän kehityksen periaatteita.
- Mahdollistamme verkostoitumisen, hankkeiden ja yhteistyön avulla liiketoimintaa.
- Edistämme nuorten yrittäjyyttä.
- Huomioimme paikallisuuden hankinnoissa ja yritysälähtöisyyden päätöksenteossa.
- Mahdollistamme kestävään moderniin teknologiaan perustuvaa luonnonvarojen hyödyntämistä.
- Saamme kansainvälisyydestä kasvuvoimaa.
- Liikenneverkoston ylläpito ja kehittäminen on alueemme elinvoiman edellytys.

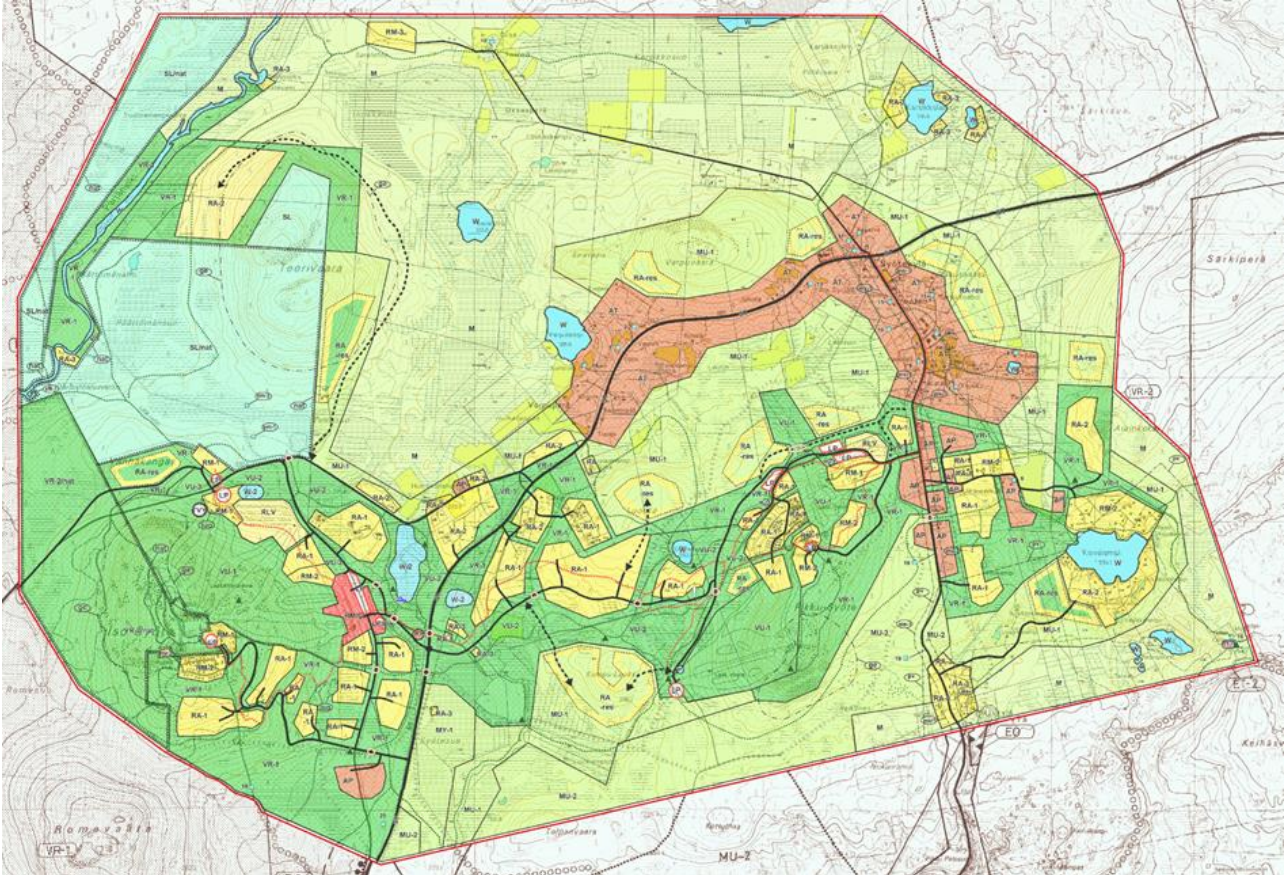

Kuva 4. Otteita kaupunkistrategiasta.

2.2.5 Yleiskaavat

Suunnittelualueen pohjoisosassa on voimassa Pudasjärven kaupunginvaltuuston 30.6.2009 hyväksymä Syötteen yleiskaava. Kaavassa alueelle on osoitettu kattavasti loma-asunto- (RA-1, RA-2, RA-3) ja matkailupalvelujen alueita (RM-1, RM-2). Valtaosa alueista on rakennettu. Osa alueista on osoitettu reservialueina, joille loma-asuntoalueet voivat tarpeen mukaan laajentua. Iso-Syötteen eturinteiden läheinen alue on osoitettu kaupallisten matkailupalvelujen keskuksena (RM/C). Syötekylän ja Varpuperän alue on osoitettu kyläalueena (AT). Suunnittelualueen etelä- ja itäosiin on lisäksi osoitettu pientalovaltaisia asuntoalueita, jotka eivät ole täydentyneet yleiskaavan voimassaolon aikana. Iso-Syötteen ja Pikku-Syötteen keskeiset rinnealueet lähialueineen on osoitettu urheilu- ja virkistyspalvelualueena (VU-1, VU2, VU-3). Kaavassa on osoitettu laajasti myös maa- ja metsätalousvaltaista aluetta (M) sekä sellaista maa- ja metsätalousvaltaista aluetta, jolla on erityistä

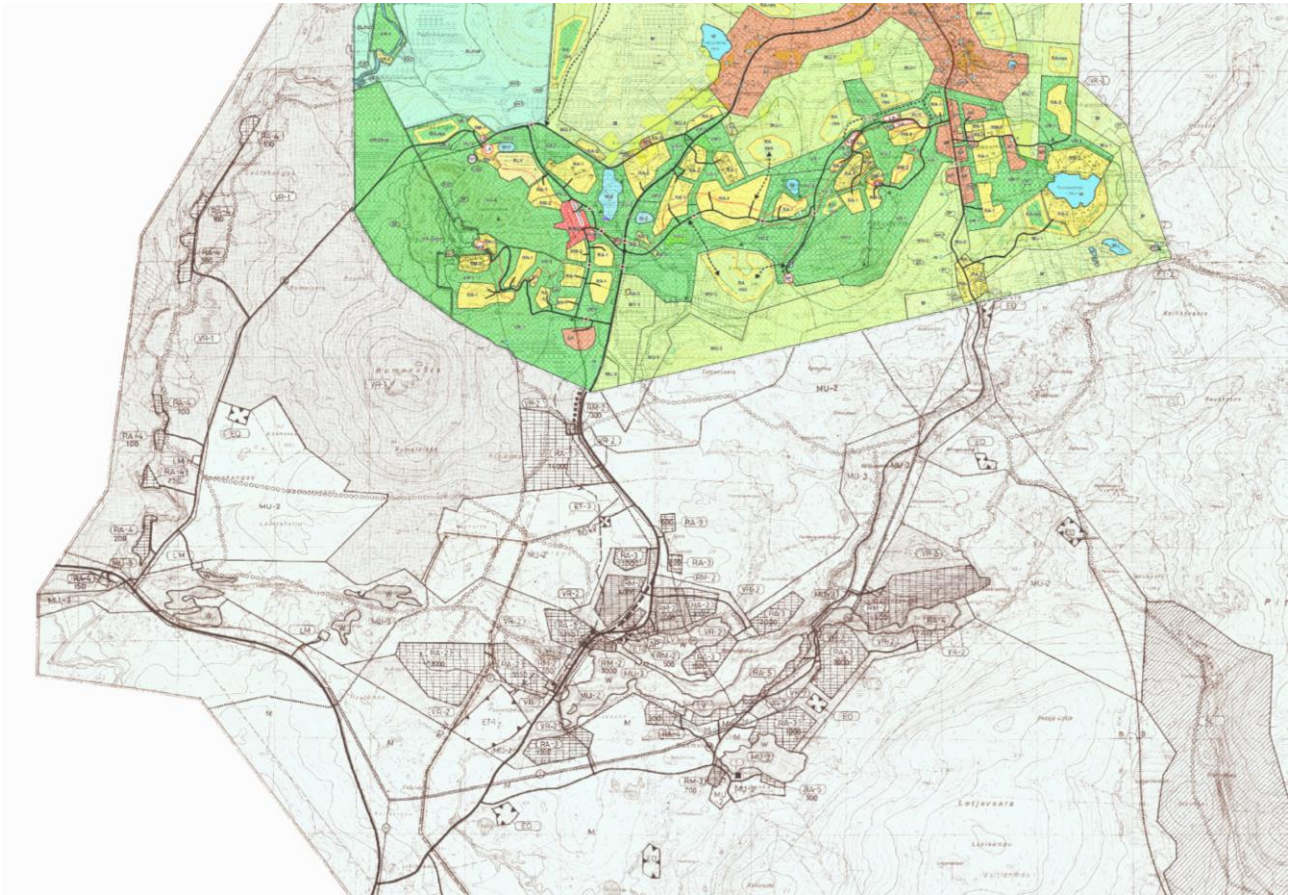
ulkoilun ohjaamistarvetta (MU-1, MU-2). Yleiskaava-alueelle osuvat Natura 2000 -verkostoon kuuluvat alueet on merkitty joko luonnonsuojelualueina (SL/nat) tai retkeily- ja ulkoilualueina (VR-2/nat).

Kuva 5. Voimassa oleva Syötteen yleiskaava.

Suunnittelualueen eteläosassa on voimassa Pudasjärven kunnanvaltuuston 25.6.1990 hyväksymä Syötteen osayleiskaava. Yleiskaava on oikeusvaikutukseton. Kaavassa alueelle on osoitettu laajoja maa- ja metsätalousvaltaisia alueita (M), joista osassa on ulkoilun ohjaamistarvetta ja ympäristöarvoja tai jotka on tarkoitettu erityisesti ulkoiluun ja ympäristönsuojelun huomioonottavaan maa- ja metsätalouden harjoittamiseen (MU-2, MU-4). Näiden lisäksi kaava-alueen länsiosassa on retkeily- ja ulkoilualueita (VR-1, VR-2). Pytkynharju ja Naamankaharju on osoitettu harjualueena, jolla on erityisiä ulkoilun ohjaamistarpeita ja ympäristöarvoja (MU-3). Yleiskaavassa osoitetuista retkeily- ja ulkoilualueista sekä Pytkynharjun ja Naamankaharjun harjualueesta iso osa on sittemmin liitetty Natura 2000 -verkostoon.

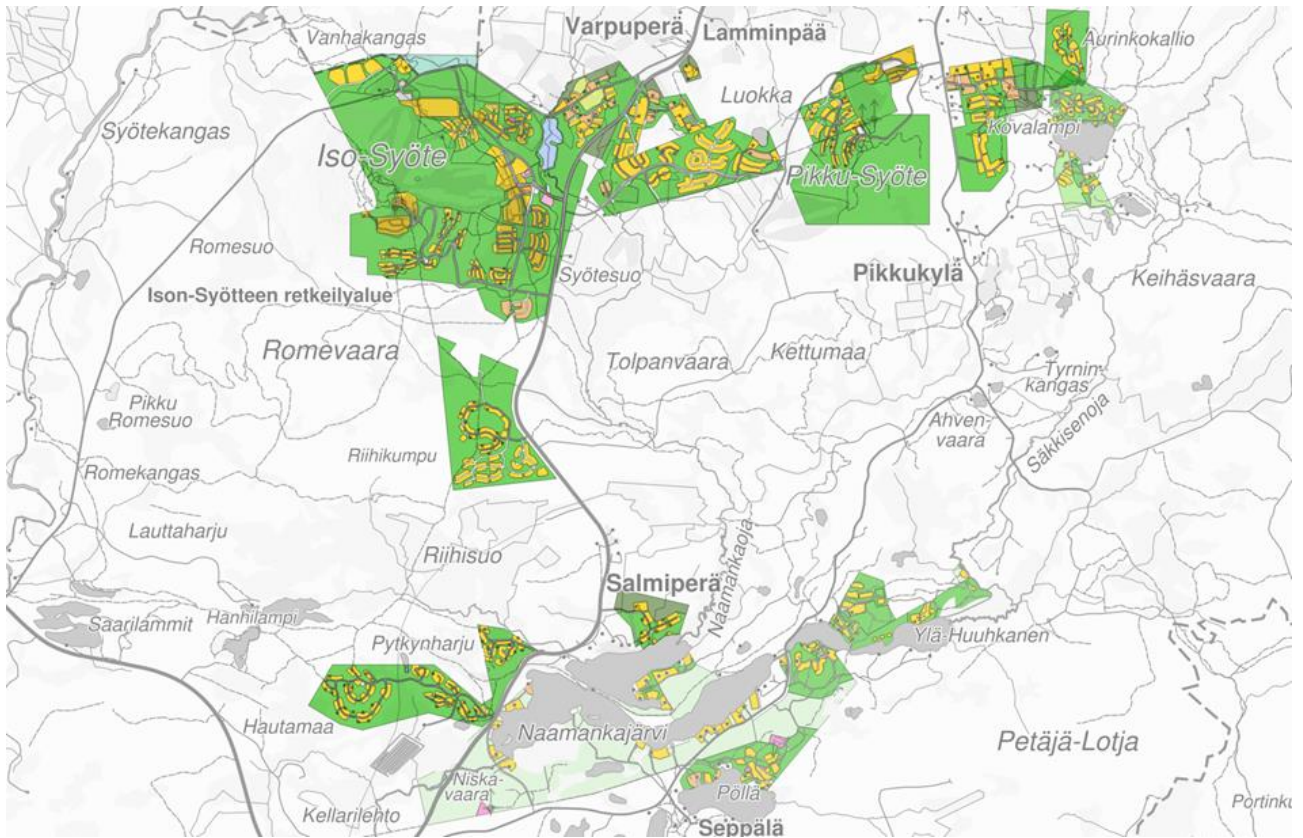
Oikeusvaikutuksettomassa osayleiskaavassa on lisäksi osoitettu loma-asuntoalueita (RA-alkuiset merkinnät) sekä matkailupalvelujen alueita (RM-alkuiset merkinnät). Kaava-alueella risteilee ulkoilu- ja moottorikelkkailureittejä. Tieliikenteen alueisiin liittyviä pysäköintialueita (LM) on osoitettu etenkin reittien risteyskohtiin ja päätepisteisiin. Suunnittelualueen eteläosaan on merkitty yhdyskuntateknisen huollon alueita (ET-alkuiset merkinnät) ja maankamaran aineiden ottoalueita (EO).

Kuva 6. Ote Syötteen osayleiskaavasta suunnittelualueen eteläosan alueelta.

2.2.6 Asemakaavat ja ranta-asemakaavat

Alueella on voimassa useita eri-ikäisiä asemakaavoja ja ranta-asemakaavoja. Asemakaavoja on laadittu Iso- ja Pikku-Syötteen alueelle, Pikku-Syötteen itäpuolelle Särkipерän ja Lähteenmäen alueelle, sekä Riihikumpuun, Salmentakaseen ja Pytkynharjuun. Alueella on paljon myös asemakaavoittamatonta aluetta. Ranta-asemakaavoja on laadittu Kovalammen, Särkivaaran, Huuhkasenkankaan ja Naamankajärven alueille.

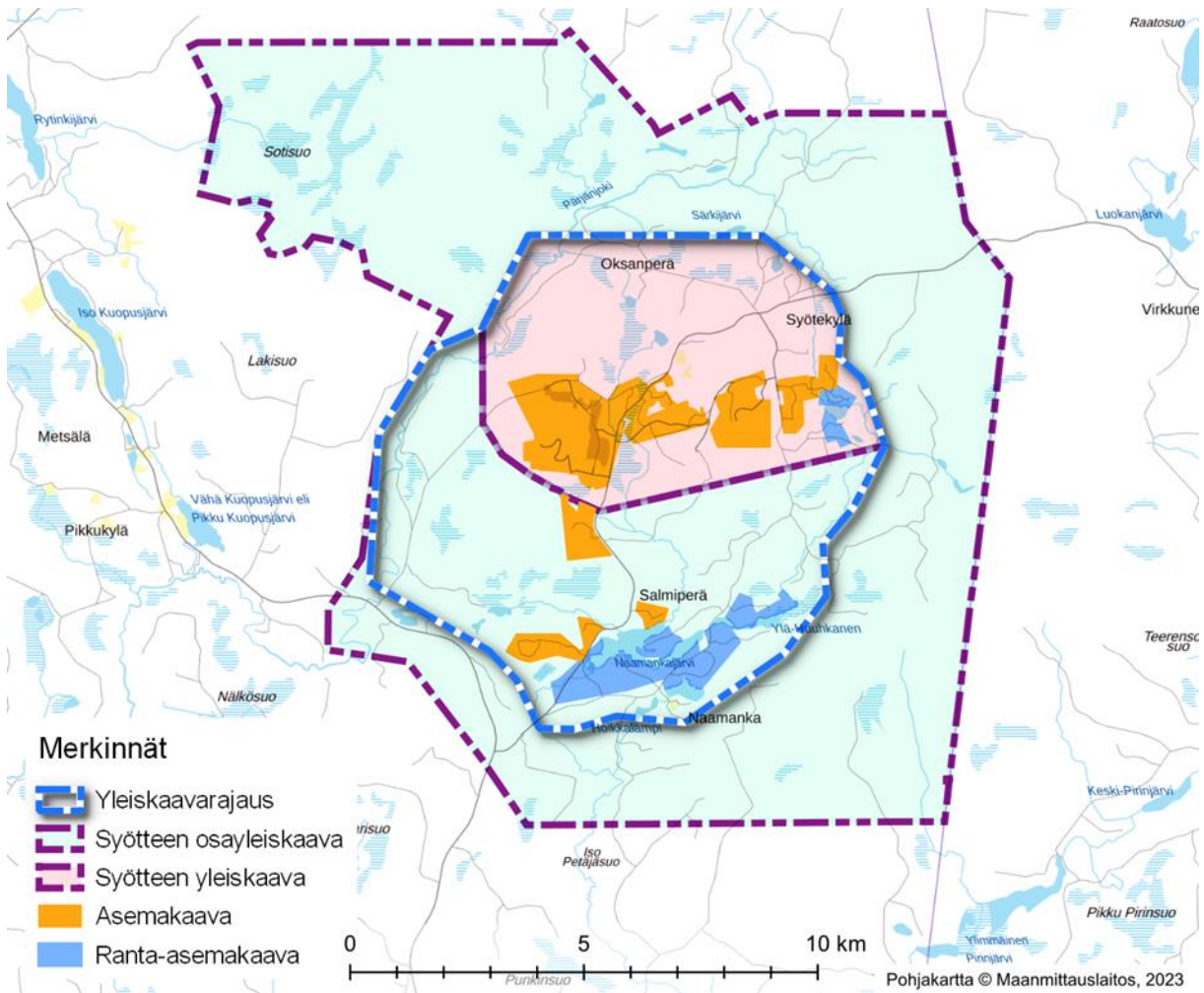
Kuva 7. Ote Syöteen asemakaavojen ja ranta-asemakaavojen yhdistelmäkartasta.

Suunnittelualueella on vireillä kaksi asemakaavan muutosta. Iso-Syöteen laskettelukeskuksen pohjoispuolella lähellä luontokeskusta Metsähallituksen omistamalla rakentamattomalla alueella on vireillä asemakaavan muutos, jossa tutkitaan ja muotoillaan alueen loma-asuntoalueita uudestaan.

Pikku-Syöteen itärinteellä Kelosyöteen alueella on vireillä Lähteenmäen asemakaavan osittainen muutos, joka perustuu kaupungin ja maanomistajien välisiin maankäyttösopimuksiin.

Ajantasaiseen kaavayhdistelmään voi tutustua osoitteessa:

<https://paikkatieto.sweco.fi/maps/pudasjarvi/kartta>

Kuva 8. Suunnittelualan yleis- ja asemakaavoitetut alueet.

2.2.7 Rakennusjärjestys

Pudasjärven kaupungin rakennusjärjestys on hyväksytty kaupunginvaltuustossa 9.11.2017.

2.2.8 Pohjakartta ja kiinteistöt

Yleiskaavan pohjakarttana käytetään maanmittauslaitoksen maastotietokantaa (tarkennetaan tarvittaessa ehdotusvaiheeseen).

Kiinteistöjaotuksen osalta käytetään kaavan laatimisajan kiinteistörekisteriaineistoa.

2.2.9 Muut selvitykset ja hankkeet

Syöteen Master Plan

Syöteen alueelle on laadittu Master Plan, joka on valmistunut vuonna 2022. Suunnitelman tavoitevuosi on 2027.

Master Planissa on tuotu esille muun muassa seuraavat kehittämissperiaatteet:

Matkailupalvelut ja toiminnot

- Painopistealueet: Romekievari, Pärjäkievari ja luontokeskus sekä Pikku-Syöte
- Syötteen ytimen kehittäminen kävelypainotteiseksi keskustaksi
- Liike- ja palvelurakentamisen sekä lomarakentamisen mahdollistaminen

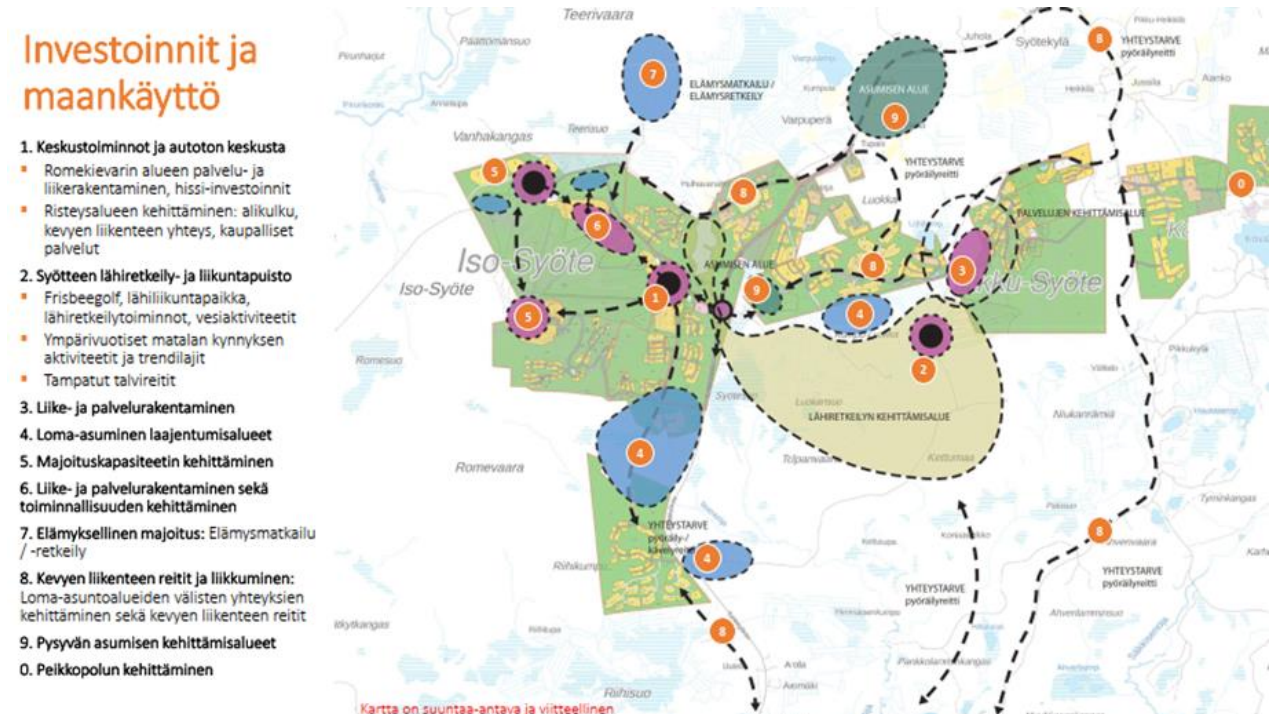
Alueella liikkuminen

- Kevyen liikenteen verkostojen kehittäminen
- Autottomuuden edistäminen
- Keskeisten palvelukohteiden ja loma-asumisen alueiden ekologisen saavutettavuuden parantaminen

Reitit ja yhteydet

- Matalan kynnyksen elämykselliset ja turvalliset lähireitit sekä aktiviteettialueet

Suunnitelmassa määritellyt investointeja ja maankäytön kehittämistavoitteita on kuvattu seuraavalla kartalla:

Kuva 8. Syötteen Master Planin investoinnit- ja maankäyttö -kartta.

Master Planin yhteydessä on tarkasteltu myös alueen nykyisten asemakaavojen toteutumista. Osin tai kokonaan toteutumattomia alueita sijoittuu eri puolille suunnittelualueutta lukuun ottamatta Pytkynharjun ja Naaman-kajärven aluetta, jossa asemakaavat ovat toteutuneet. Valtaosa osin tai kokonaan toteutumattomista alueista on loma-asuntoalueita. Vaikka alueella on kohtuullisen runsaasti rakentamattomia tontteja, ei niiden sijainti kaikilta osin vastaa kysyntää. Kaavojen toteuma on esitetty seuraavalla kartalla.

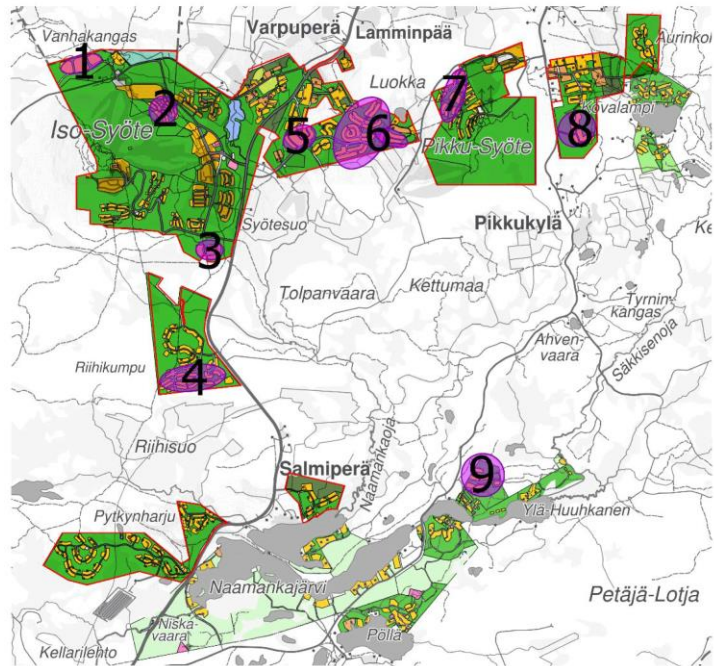
Kaavojen toteutuma

Toteutumatta tai osittain toteutumatta olevat kokonaisuudet

- 1 Loma-asuntoalue
- 2 Loma-asuntoalue
- 3 Asuinpienalojen korttelialue
- 4 Loma-asuntoalue
- 5 Loma-asuntoalue
- 6 Loma-asuntoalue
- 7 Loma-asuntoalue
- 8 Loma-asuntoalue
- 9 Loma-asuntoalue/ Matkailua palvelevien rakennusten korttelialue

Taustakartta: © MML 2022
Rakennukset: © MML maastotietokanta 1.2.2022

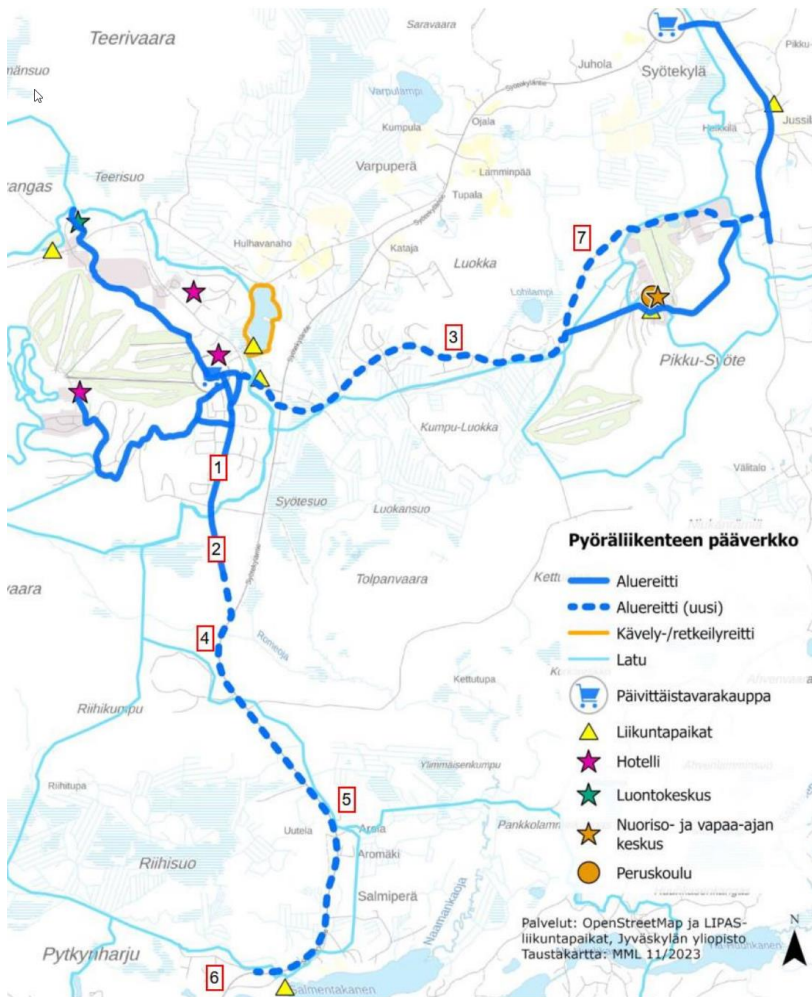

Kuva 9. Syöteen Master Planin kaavojen toteuma -kartta.

Pudasjärven kävelyn ja pyöräliikenteen kehittämissuunnitelma

Pudasjärvelle on laadittu kävelyn ja pyöräilyn kehittämissuunnitelma (hyväksymiskäsittelyssä alkuvuonna 2024) jossa on käsitelty myös Syöteen aluetta. Kehittämissuunnitelman tavoitteena on kuntastrategian 2022–2030 mukaisesti kehittää jalankulun ja pyöräliikenteen ratkaisuja saavutettavuuden ja hyvinvoinnin lisäämiseksi sekä kestävien liikenneratkaisujen muodostamiseksi. Suunnitelman tavoitevuosi on 2035. Mitattavana tavoitteena Pudasjärvellä on lisätä kävelyn ja pyöräliikenteen matkamääriä 30 % vuoteen 2030 mennessä. Kuvassa 10. on esitetty suunnitelman mukaiset kävelyn ja pyöräilyn väylien investointitarpeet Syöteen osalta.

1. Aluereitin rakentaminen Ollukantie
2. Ollukantien aluereitin jatkaminen välillä Isosyötteentie-Syötekyläntie
3. Aluereitin rakentaminen Välihuikosentien varteen
4. Aluereitin jatkaminen Riihikumpuun
5. Monikäyttöreitin rakentaminen maastoon välille Riihikumpu-Pytkynharju
6. Aluereitin rakentaminen välille Kellarilammentie-Pytkynojantie-Syötekyläntie 382
7. Aluereitin rakentaminen välille Välihuikonen-Pikkusyötteentie

Kuva 10. Syöteen investointitarpeet (kehittämissuunnitelman loppuraportti 23.11.2023, liite 4.).

3. Perusselvitykset

3.1 Yleistä

Yleiskaavaan liittyen laaditaan seuraavat perusselvitykset/tarkastelut:

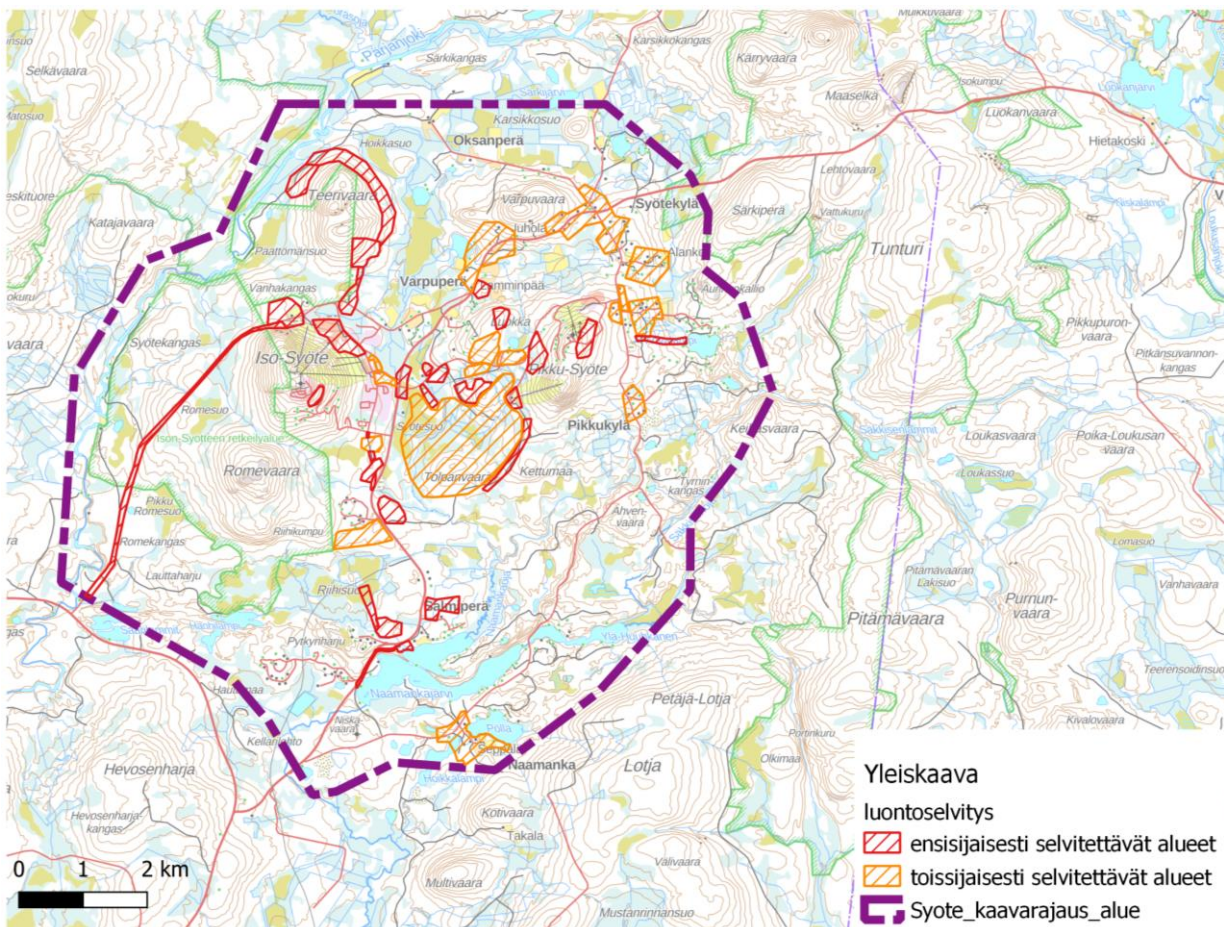
- Kaupan palveluverkkoselvitys ja palvelut
- Liikennejärjestelmäsuunnitelma
- Väestö ja työpaikat
- Väestökehitys ja asuminen
- Virkistys
- Rakennettavuus ja kulutuskestävyys
- Muinaisjäännökset
- Vanhojen rakennusten inventointi (päivitys)
- Maisemaselvitys
- Luonnonympäristöt ja vesistöt
- Natura-arviointi

Osasta selvityksistä laaditaan erilliset raportit. Selvitykset valmistuvat osin kaavaehdotusvaiheessa.

3.2 Luontoselvitys

Yleiskaavaan liittyen laaditaan luontoselvitys. Selvityksessä kootaan luonto-, linnusto- ja eläimistöinventointien sekä tietokantojen tiedot. Selvityksessä kuvataan kaava-alueen luonnonympäristöt ja vesistöt sekä pohjavesialueet ja lähteet. Lisäksi kootaan oleva tieto alueen vesistöjen ravinnekuormituksesta ja huuhtoumista sekä pohditaan yleiskaavaratkaisun vaikutusta alueen vesistöihin sekä mahdollisia ravinnekuormitusta vähentäviä tekijöitä.

Alueella on tehty luontoselvityksiä vuosina 2000 (Biologitoimisto Jari Venetvaara Ky), 2007 (Natans Oy) ja 2020 (Sweco Ympäristö Oy). Selvityksiä päivitetään maastokäynnein maastokaudella 2024. Maastokäynnit kohdistetaan pääosin niihin alueisiin, joille on odotettavissa maankäytön muutoksia (kuva 10).

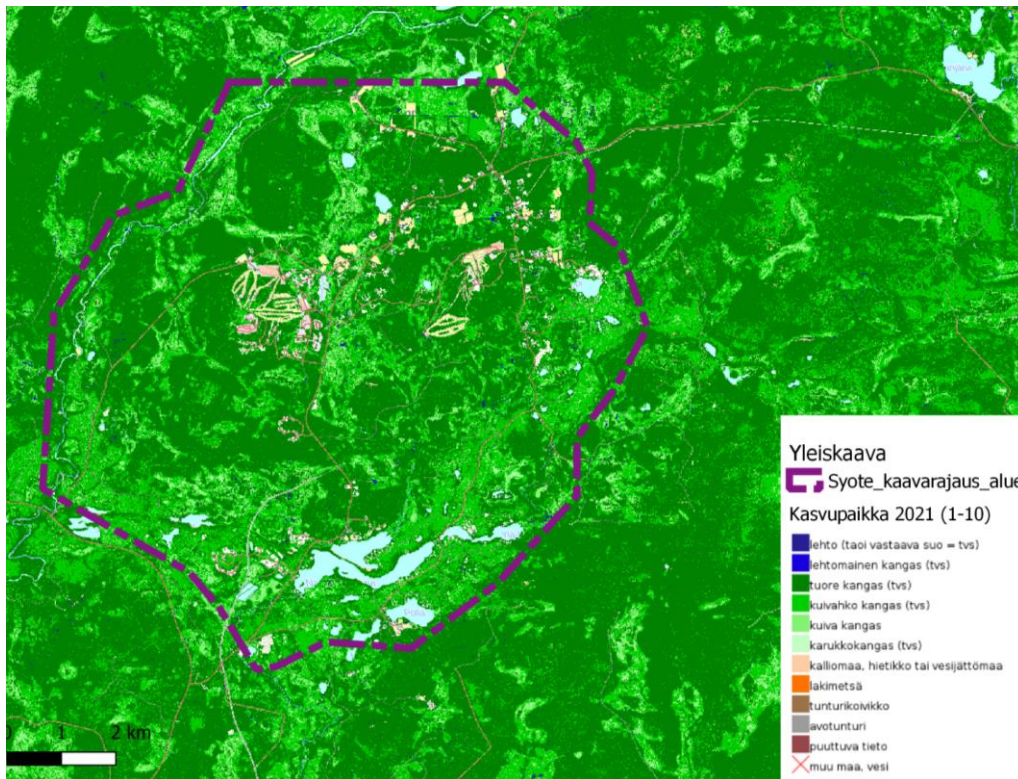

Kuva 11. Vuoden 2024 maastoselvitysten kohdealueet. Punaisella ensisijaiset kohteet, joissa tapahtuu maankäytön muutoksia ja oranssilla toissijaiset jo asemakaavoitetut kohteet.

3.2.1 Kasvillisuus ja luontotyytit

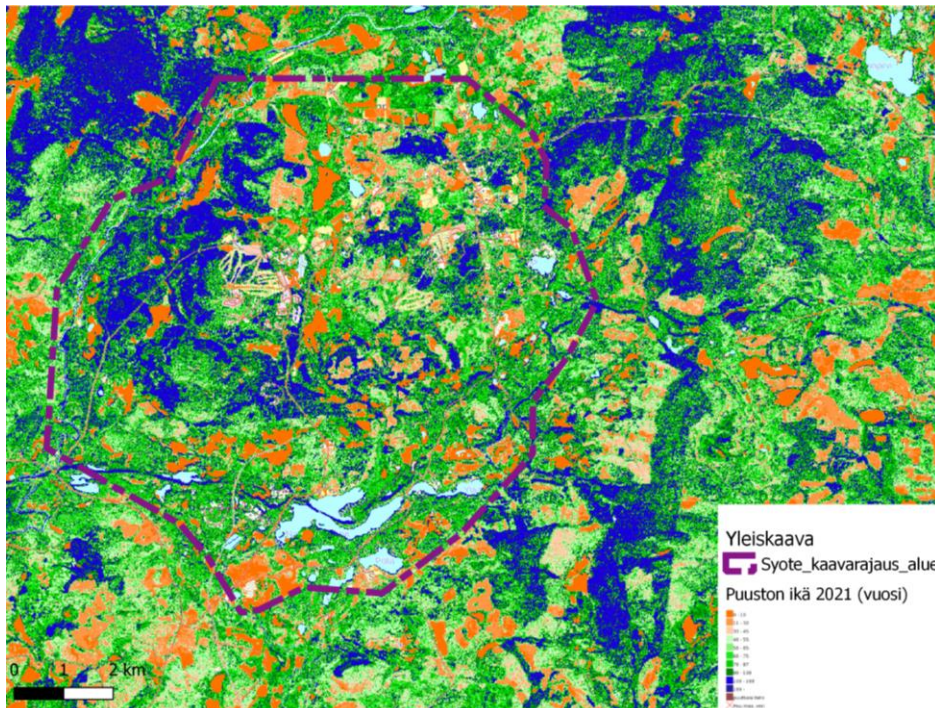
Tarkemmat tiedot päivittyvät maastoselvitysten jälkeen.

Suurin osa suunnittelualueesta luokitellaan metsämaaksi. Alueen suot ovat pääosin kitu- tai joutomailla. Suunnittelualueen metsät ja suot luetaan pääosin kuivahkoihin tai tuoreisiin kasvupaikkatyyppeihin (kuva 12, soilla vastaavasti puolukkaiset/lyhytkortiset tai mustikkaiset/saraiset tyytit). Myös rehevämpiä metsä- ja suotyyppisiä esiintyy laikuittain etenkin Pärjänjoen ja Naamankaajan rannoilla, Teerivaaran rinteillä ja Syötesuolla.

Kuva 12. Kasvupaikkatyypit suunnittelualueella Luonnonvarakeskuksen Valtakunnan metsien inventointiaineiston mukaan. Mitä sinisempi väri, sitä rehevämpi kasvupaikka.

Puusto on pääosin alle 100-vuotiasta, mutta etenkin Iso- ja Pikku-Syötteen sekä Varpuvaaran ympäristöissä esiintyy myös hyvin vanhoja metsiä (kuva 13).

Kuva 13. Puuston ikä suunnittelualueella Luonnonvarakeskuksen aineistojen mukaan, Mitä sinisempi väri, sitä vanhempi puusto.

Vuoden 2020 luontoselvityksen mukaan Iso-Syötteen vaaran rinteillä ja ympäristössä on paikoin vanhaa metsää, joka alavilla alueilla on kuusikkoa ja sekametsää. Rinteillä on mäntyvaltaisia metsiä sekä kallio- ja kivikkoalueita. Isosyötteentien pohjoispuolella on tuoreen kankaan kuusivaltaista sekametsää, jossa kasvaa mm. yövilkkää, joka on vanhan metsän ilmentäjälajeja. Isosyötteentien varressa on kuusi-mäntysekametsää. Silloisen selvitysalueen alarinteellä rakennettujen alueiden pohjoispuolella on rannesuo, jolla on vaihtelevasti avoimia puuttomia ja harvapuustoisia alueita. Iso-Syötteen lakialueella metsä on kuivahkoa/tuoretta kangasta. Puusto on melko matalaa ja harvaa lakimetsää. Alueella on kivikoita, joita on laajemmin selvitysalueen länsipuolella Natura-alueella. Metsänraja Iso-Syötteen kallioalueella on noin 400 m korkeudella.

Pikku-Syötteen alueelta on vuoden 2020 luontoselvityksen mukaan kuvattu kuivahkoa harvaa lakimetsää.

Pytkynharjun kasvillisuus on vuoden 2020 luontoselvityksen mukaan kuivahkoa/kuivaa mäntykangasta. Järven rannassa harjun alarinteillä puustoon kuuluu myös kuusi ja jonkin verran lehtipuustoa, kuten koivua ja leppää. Pensaskerroksessa on kiiltopajua ja aluskasvillisuudessa kastikoita ja saroja. Järven ranta on harjun itäpäässä kangasmetsää eikä varsinaista rantakasvillisuutta ole harvaa järviruokoa lukuun ottamatta. Länsipäässä vedenottamon ja Pytkynpirtin edustalla rannassa on saraluhua. Silloisen selvitysalueen pohjois-koillisosassa on luonnontilaisesti mutkitteleva Salmentakaseen laskeva puro. Sen rannoilla puusto on lehtipuuvallista. Puron suun ympäristö on soinen.

Metsähallitus on inventoinut luontotyyppejä Syötteen Natura-alueella ja Biotooppikuviot valtion mailla -aineiston mukaan suunnittelualueelle osuvalla osalla Natura-aluetta esiintyy seuraavia luontotyyppejä: Humuspitotiset järvet ja lammet, pikkujotet ja -purot, vaihtumissuot ja rantasuot, lähteet ja lähdesuot, letot, aapasuot, luonnonmetsät, lehdot, harjumetsät ja puustoiset suot.

Suunnittelualueella on sekä vuoden 2000 kasvillisuusselvityksen että Suomen Lajitietokeskukselta saatujen tietojen mukaan uhanalaisten kasvilajien sekä direktiivilajien esiintymiä.

3.2.2 Natura- ja luonnonsuojelualueet sekä muut arvokkaat alueet

Suunnittelualueelle sijoittuu Syötteen Natura-alue (FI1103828, SAC/SPA). Alue rajautuu koillisosastaan lyhyeltä osuudeltaan myös Maaselän Natura-alueeseen (FI1103813, SAC/SPA).

Ote Syötteen Natura-alueen kuvauksesta:

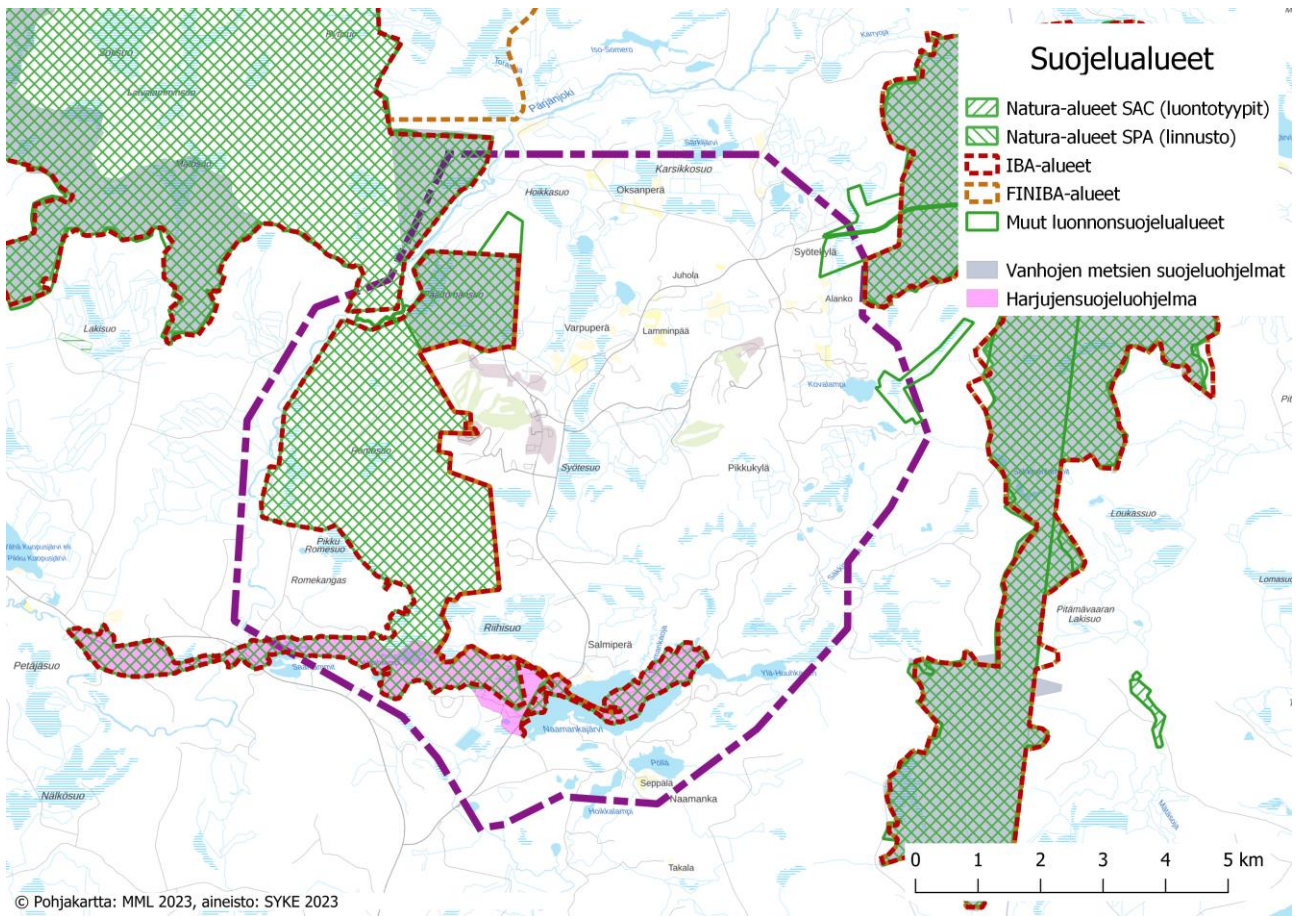
Syötteen alueella sijaitsee hyvin laaja metsämassainen, osin korkean alueen metsistä koostuva vanhojenmetsien ketju. Pohjois-eteläsuuntaisella ketjulla on pituutta noin 25 kilometriä ja se ulottuu Posion eteläosasta Taivalkosken luoteisosan kautta Pudasjärven koillisosaan. Natura-alueen laajin yhtenäinen kokonaisuus kuuluu Pärjänjoen eteläpuolella sijaitsevaa Syötteen retkeilyaluetta ja retkeilyalueen eteläpuolista virkistysmetsää/harjualueutta lukuun ottamatta vuonna 2000 perustettuun Syötteen kansallispuistoon.

Alue on laajuuteensa ja monipuolisen biotooppijakaumansa vuoksi tärkeimpiä Pohjanmaan metsiensuojelualueita. Lisäksi alue muodostaa tärkeän satelliittiaseman lehtojen ja lettojen lajiston suojelulle. Alueella kasvavat myös Suomen eteläisimmät tunturikasvit. Alueella on paikoin ultra-emäksisiä kallioita, joiden vaikutusalueella esiintyy harvinaista kasvilajistoa.

Syötteen kansallispuiston eteläinen osa sijoittuu suunnittelualueelle.

Kummatkin Natura-alueet ovat myös kansainvälisesti tärkeitä lintualueita (IBA, Syöte-Salmitunturi).

Suunnittelualueen eteläosaan sijoittuu Naamankaharju-Pytkynharjun harjijensuojeluohjelma-alue (HSO110112). Lisäksi alueelle sijoittuu Syötteen vanhojen metsien suojeluohjelma-alue (AMO110207). Alue rajautuu koillisosastaan lyhyeltä osuudeltaan myös Maaselän vanhojen metsien suojeluohjelma-alueeseen (AMO110212). Iso- ja Pikkusyöte sekä Pytkynharju näkyvät myös Zonation-analysissä monimuotoisuudelle tärkeinä metsäalueina.

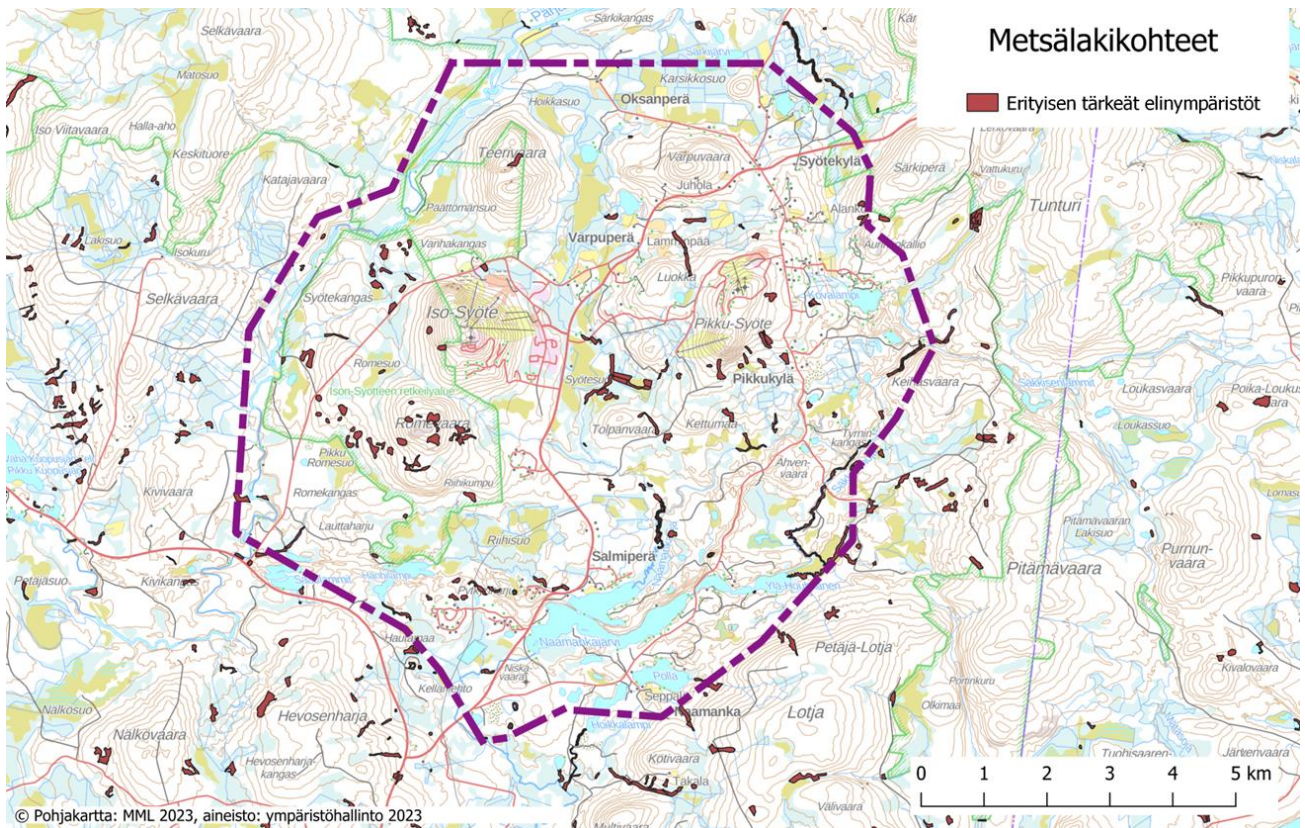

Kuva 14. Natura-alueet, luonnonsuojelualueet, luonnonsuojeluohjelmien kohteet, kansainvälisesti arvokkaat linnustoalueet (IBA) ja Suomen arvokkaat lintualueet (FINIBA) kaava-alueella.

Alueella sijaitsee useita metsälain 10 §:n mukaisia erityisen tärkeitä elinympäristöjä. Hankealueella on tunnistettu 148 metsälain mukaista ympäristöä, joista 38 kangasmaalla ja loput erilaisilla soilla (1 letto, 9 nevaa, 32 korpea ja 69 rämettä).

Maankäytön muutoksien kohdealueella on tunnistettu noin 40 Metsälain mukaista kohdetta, joista suurin osa erilaisia ojitamattomia soita (korpia ja rämeitä). Näistä metsälakikohteista kangasmetsät ovat metsätyypiltään tuoreita kankaita, korvet pääosin mustikkaisia tai saraisia ja rämeet lyhytkortisia.

Alueelta on tunnistettu aiemmissa luontoselvityksissä myös vesilain 11 §:n mukaisia arvokkaita vesiluonnon suojelutyppejä (noro ja lähteitä).

Kuva 15. Metsälain mukaiset kohteet suunnittelualueella.

3.2.3 Vesistöt ja pohjavedet

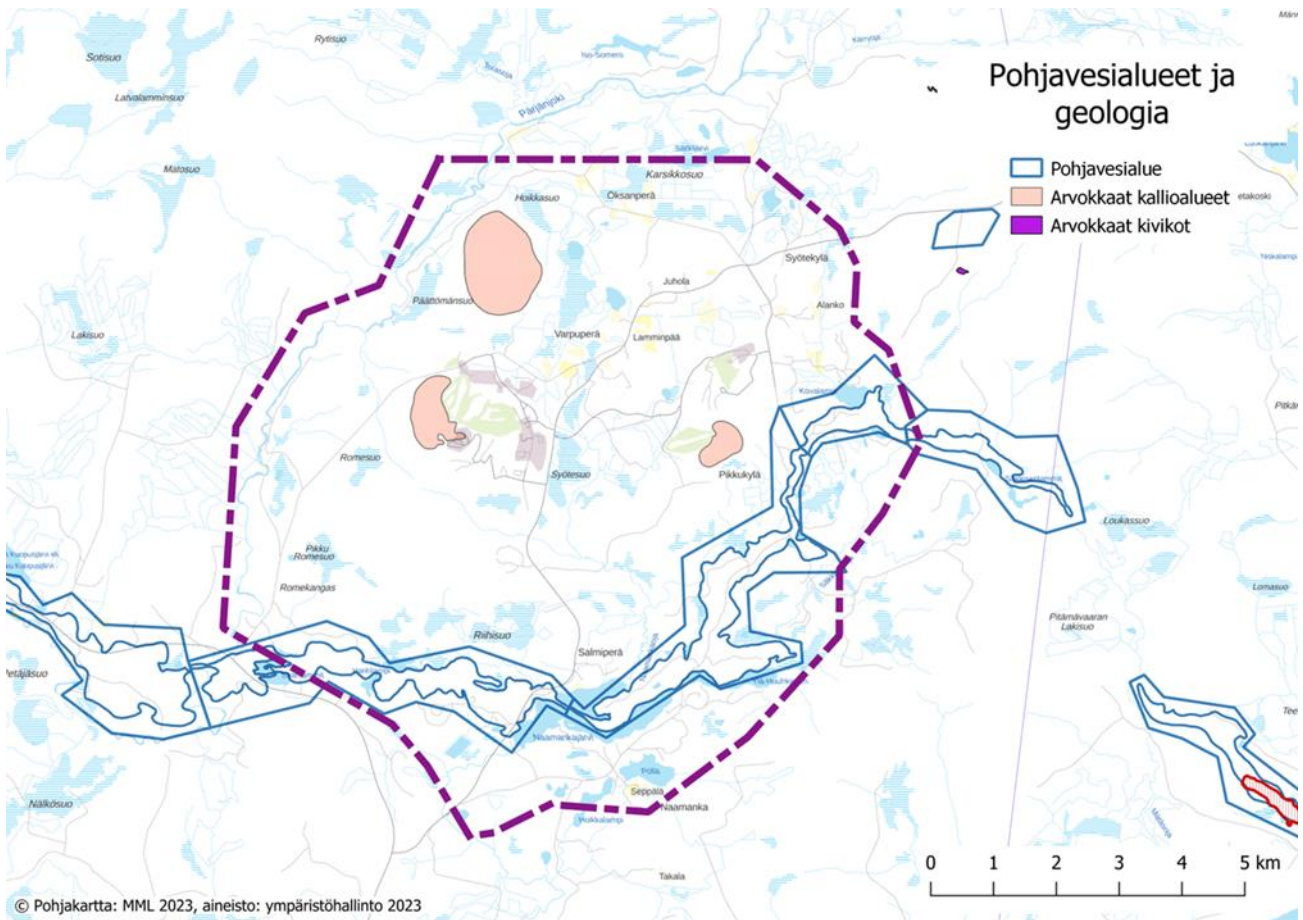
Suunnittelualueelle sijoittuu useita järviä, lampia, jokia ja oja. Alueen suurin järvi on eteläosaan sijoittuva Naamankajärvi. Merkittävin joki on alueen luoteisreunalla virtaava Pärjänjoki.

Iso-Syötteen läheisyydessä sijaitsee tekojärvi, Luppovesi.

Syötteen lähialueiden pintavesien tila on hyvä tai erinomainen. Pärjänjoen vedenlaatu on erinomainen, ja linatijoen, Hirvasjoen sekä Naamankajoen hyvä. Naamankajärven ja Salmentakasen vedenlaatu on hyvä.

Pohjavesialueet

Alueen eteläosaan sijoittuvat Pytkynharjun (11615154) sekä Naamankaharjun (11615134) vedenhankintaa varten tärkeät pohjavesialueet, joiden pohjavedestä pintavesi- tai maaekosysteemi on suoraan riippuvainen (1E). Alueen itäosaan sijoittuu Pikkukylän (11615502A) vedenhankintaa varten tärkeä pohjavesialue.

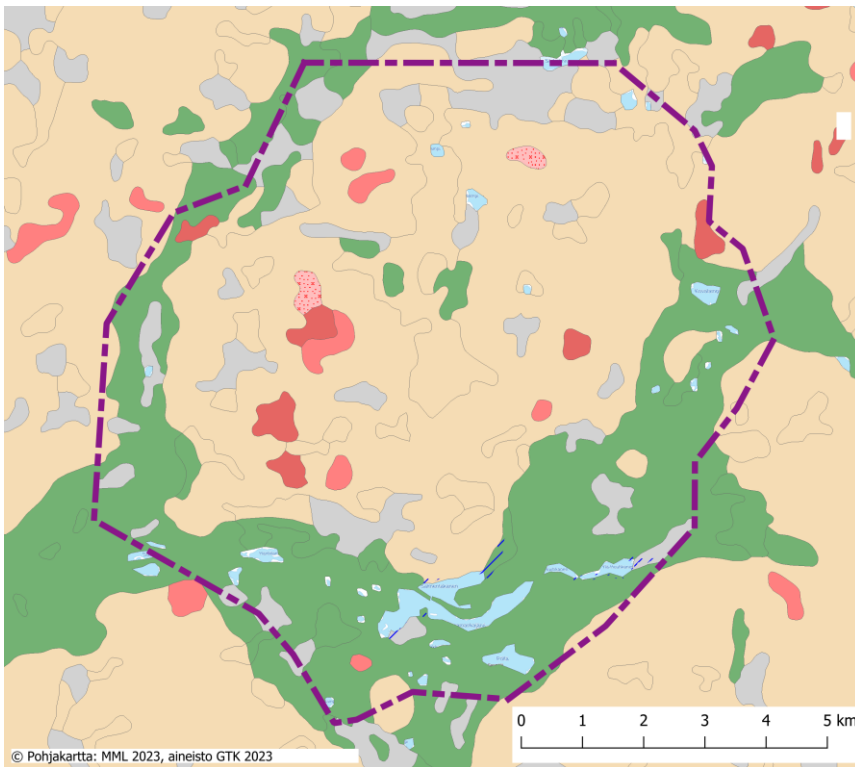

Kuva 16. Pohjavesialueet sekä arvokkaat kallioalueet ja kivikot suunnittelualueella.

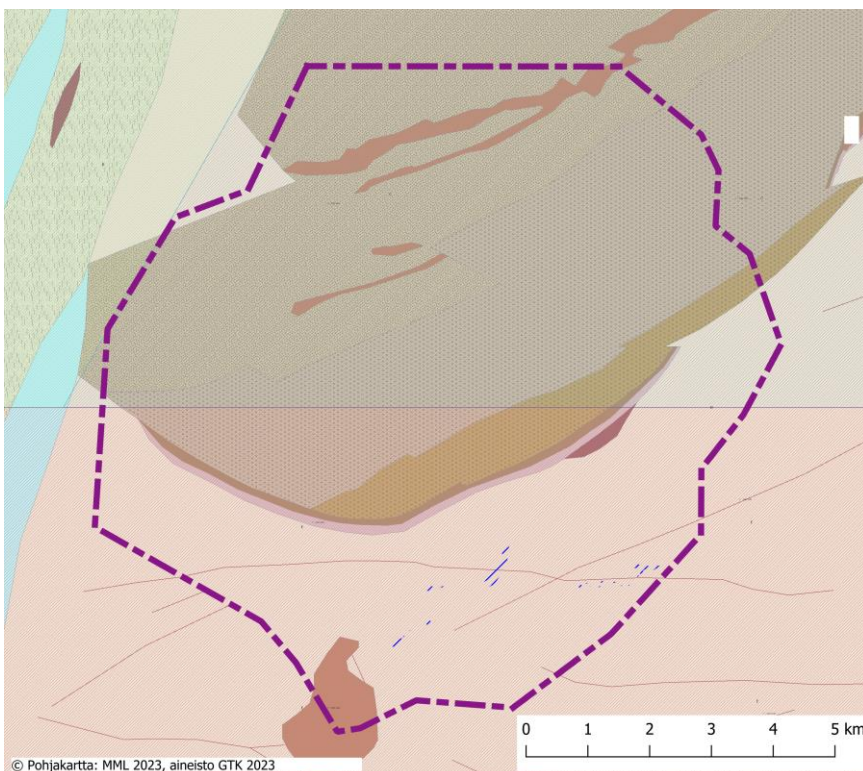
3.2.4 Maa- ja kallioperä sekä topografia

Suunnittelualueen maaperä on pääosin sekalajitteista maalajia. Alueella on osin myös karkealajitteista maalajia sekä ohutta ja paksua turvekerrosta. Lisäksi alueella on yksittäisiä kalliomaa-alueita ja kalliopaljastumia sekä soistumia.

Alueella on kolme arvokasta kallioaluetta: Iso-Syöte, Pikku-Syöte ja Teerivaara. Iso-Syötteen kallioalue kuuluu arvoluokkaan 2 (Erittäin arvokas kallioalue), Pikku-Syötteen alue luokkaan 3 (hyvin arvokas kallioalue) ja Teerivaaran alue luokkaan 4 (arvokas kallioalue).

Kuva 17. Maaperä suunnittelualueella. Karkearakeiset maalajit vihreällä, sekalajitteiset maalajit oranssilla, turve harmaalla ja kallioalueet punaisella.

Kuva 18. Suunnittelualueen kallioperä.

3.2.5 Pesimälinnusto

Täydentyy luontoselvityksen valmistumisen myötä.

Alueella tehdään vuoden aikana 2024 pesimälinnustonselvityksiä. Alueen linnusto ja kaava-alueen linnustollisesti arvokkaat kohteet kuvataan tarkemmin kaavaehdotusvaiheessa selvitysten valmistuttua.

3.2.6 Muu eläimistö

Syötteen alue kuuluu vyöhykkeeseen, jolla tavataan maassamme harvinaiseksi käyneitä suuria petoja kuten karhuja ja susia. Riistaeläimiin kuuluvista lajeista tavataan hirviä ja jänistä sekä linnuista metsoa, teertä, riekkoa ja eri vesilintuja. Petolinnuista alueella esiintyy mm. kana- ja hiirihaukka, suopöllö ja piekana.

Syötteen alueen kalakanta on runsas etenkin latvavesissä, joissa tapaa mm. harjusta ja purolohta, suunnitelualueelle ei kuitenkaan sijoitu kovin paljon merkittäviä vesistöjä.

Direktiivilajeista Syötteen alueen lajistoon kuuluvat muun muassa liito-oravat ja viitasammakot. Syötteen alue sijaitsee poronhoitoalueella.

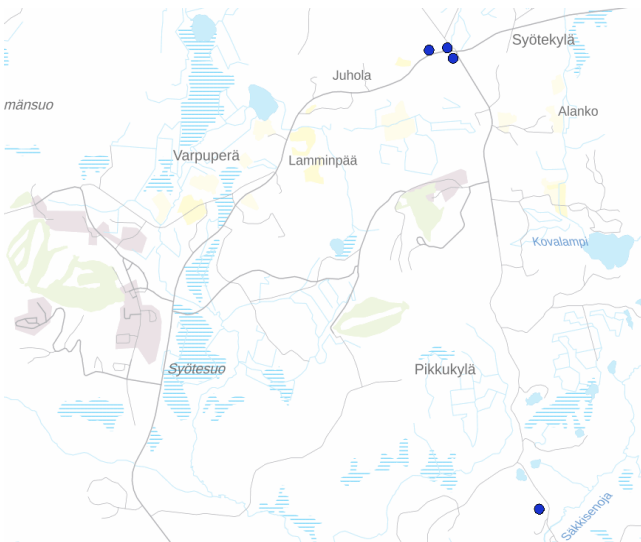
3.2.7 Alueen luontoarvot ja yhteenveto

Täydentyy luontoselvityksen valmistumisen myötä.

3.3 Tulva-alueet

Vesistötulvakarttaa ei ole laadittu suunnittelualueelta. Tulvan mahdollisuus on olemassa erityisesti alueen eteläosassa Naamankajärvellä, joskin järven rannat ovat monin paikoin varsin korkeat harjumaaston vuoksi. Tulville alttiita alavia paikkoja ovat järveen laskevien ojien suut: Salmentakaseen laskevan Naamankaojan suu sekä Ylä-Huuhkaseen laskevien Säkkinenjojan ja Mokinojan suut Säkkinensuolla. Myös Pärjänjoella voi esiintyä tulvaa.

3.4 Pilaantuneet maa-alueet ja maaperän pilaantumisriskit

Suunnitelman mukaiselle alueelle on Maaperän tilan tietojärjestelmään (MATTI) on merkitty seuraavat kohteet:

- 100319507 - Syötteen kyläkauppa Oy, Syötekylä, polttonesteiden jakeluasema, toiminta lopetettu, ei puhdistustarvetta nykyisellä maankäytöllä
- 100319493 - POK Syötteen myymälä, Syötekylä, polttonesteiden jakeluasema, toiminta lopetettu, selvitystarve
- 100319506 - SEO Syötekylä, Syötekyläntie 1257, polttonesteiden jakeluasema, toimiva kohde
- 100319011 - Särkivaaran kaatopaikka, Syöte, toiminta lopetettu, arviointitarve.

Kohteiden sijainti on esitetty kuvassa 19.

Kuva 19. MATTI-järjestelmässä mainitut pilaantuneen maan kohteet. Kohteet sijaitsevat Syötekylässä ja Tunturintien varressa (Karttapalvelu Karpalo).

3.5 Maisema

3.5.1 Maiseman yleiskuvaus

Suurmaisema

Maisemamaakuntajaossa suunnittelualue kuuluu Kainuun ja Kuusamon vaaramaa -maakuntaan ja edelleen Kuusamon vaaraseutuun, sijoittuen aivan maisemamaakunnan läntiseen laitaan (Ympäristöministeriö 1993: Maisema-alueityöryhmän mietintö Osa I, Maisemanhoito. Ympäristöministeriön mietintö 66/1992). Alueen kuvaus arvokkaat maisema-alueet Pohjois-Pohjanmaalla -inventointiraportissa:

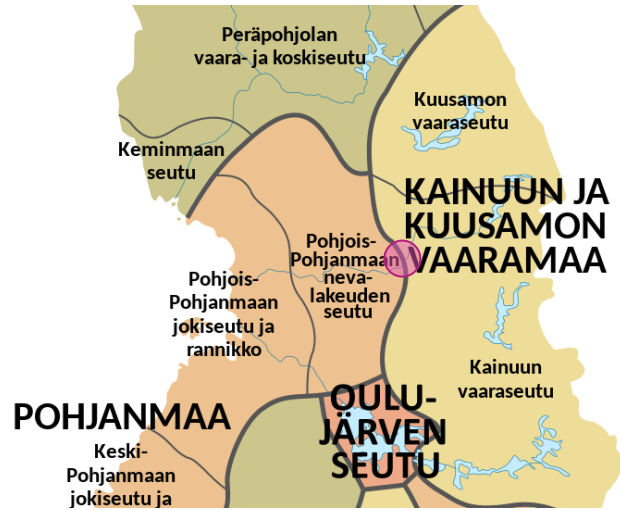
Kuusamon vaaraseudulla maisemat ovat kauttaaltaan jylhiä, maanpinnan muodot ovat jyrkkäpiirteisen vaaramaisia. Samoin kuin Kainuun vaaraseudulla maisemassa ovat selvästi näkyvissä mannerjäätikön vaikutuksesta syntyneet jäljet. Pinnanmuodoille ovat tyypillisiä vaarat, luode-kaakko-suuntaiset drumliinikentät sekä luode-kaakko-suuntaiset ja länsi-itä-suuntaiset selväpiirteiset harjujaksot. Seudulla on useita suuria järviä sekä pieniä järviä, jokia ja puroja. Jääkauden jäljet näkyvät selvästi järvien muodoissa. Soita on paljon, ne ovat tyypiltään Peräpohjolan aapasoiita ja alueellisesti tyypillisiä Kuusamon rинnesoiita.

Seutu kuuluu kokonaisuudessaan pohjoisboreaaliseen kasvillisuusvyöhykkeeseen. Metsät ovat yleensä karuhkoja variksenmarja-puolukkatyyppin tai variksenmarja-mustikkatyyppin kuusikoita. Karussa luonnossa on paikoin myös rehevää kasvillisuutta, lehtoja, lettosoita ja niittyjä. Korkeimpien vaarojen laella ja kylmien rotkolaaksojen kallioseinämillä on myös tunturikasvillisuutta.

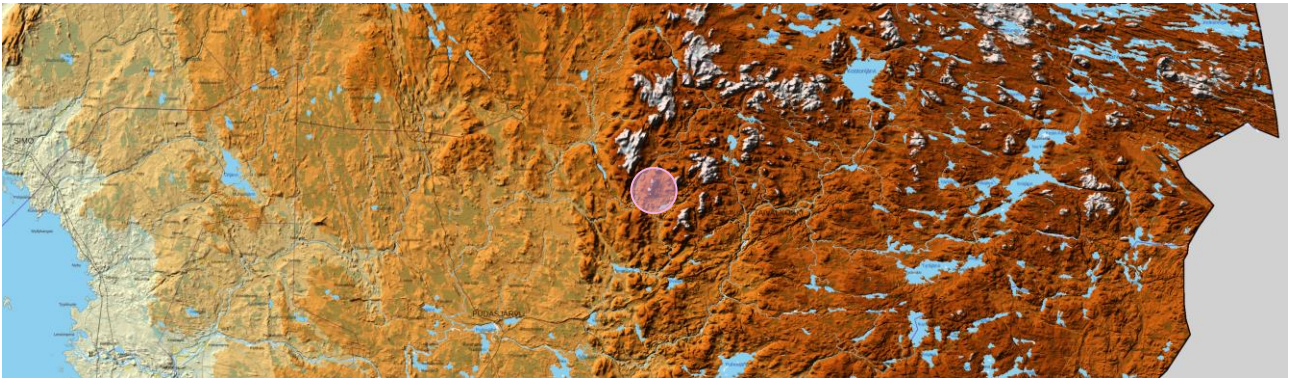
Harva asutus sijoittuu vaarojen rinteille sekä järvien nimille ja kannaksille. Seudun eteläosassa on myös vaara-asutusta.

Alueelle tyypillisiä maisemia ovat vaaramaisemat sekä vaarojen rinteillä ja järvien niemillä ja kannaksilla sijaitsevat kylät viljelysalueineen.

Suunnittelualue sijaitsee Kainuun vaaraseudun ja Pohjois-Pohjanmaan nevalakeuden seudun vaihettumisyöhykkeen reunamilla. Pohjois-Pohjanmaan nevalakeus on suhteellisen tasaista maastoa, ja korkeusvaihtelut ovat vähäisiä aina seudun itärajalle asti, missä topografia alkaa nopeasti jyrkettä kohti Kainuun vaaramaita. Suunnittelualueen ympäristössä muutos on selvästi nähtävissä maiseman muuttuessa alavasta suovaltaisesta alueesta jylhäksi vaaramaisemaksi.

Kuva 20. Maisemamaakunta- ja maisemaseutujako. Suunnittelualueen likimääräinen sijainti ympyröity. Kuva: Oona Räisänen (CC BY-SA 3.0).

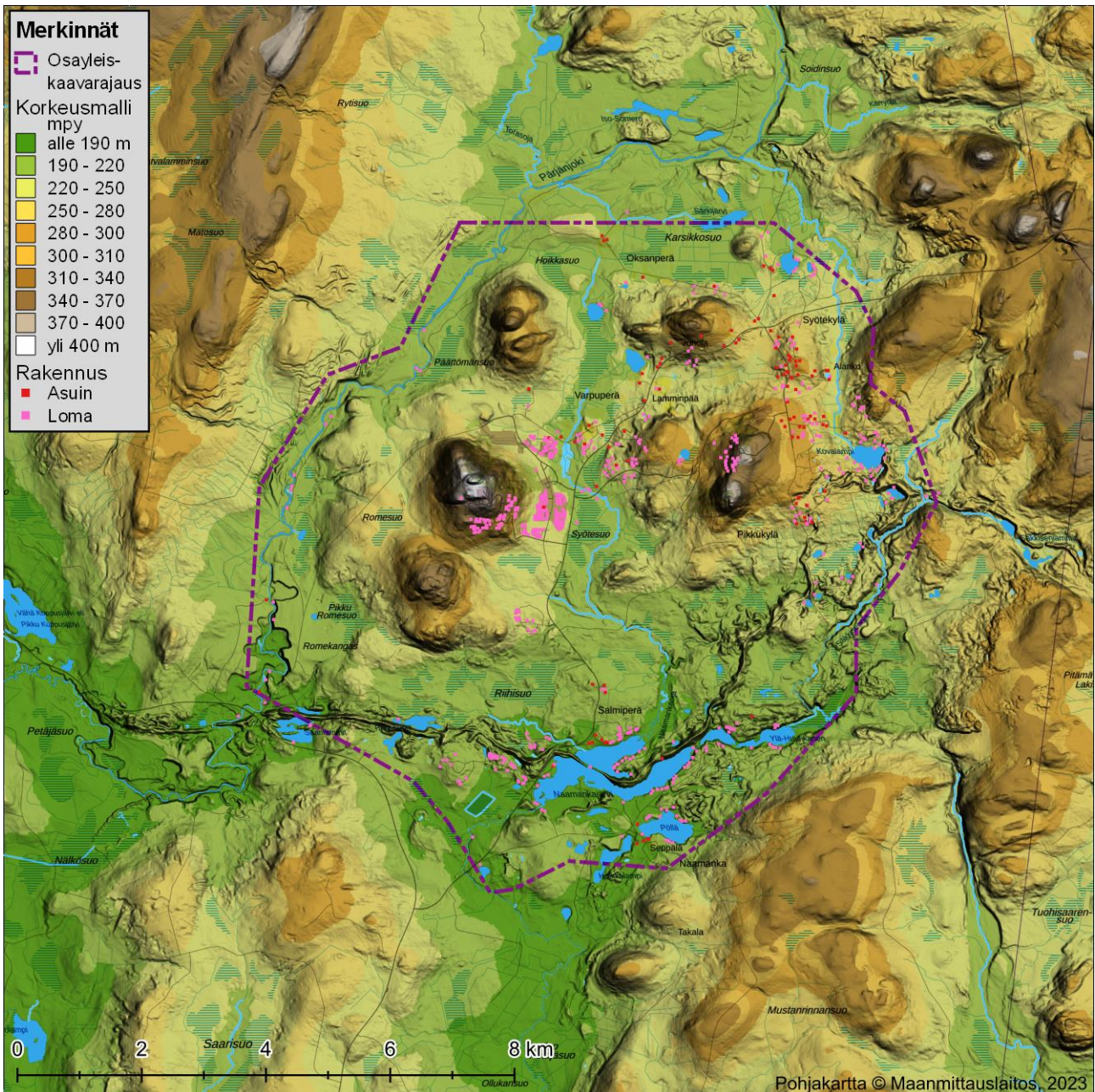
Kuva 21. Maisemamaakuntien vaihtuminen näkyy maisemarakennekartalla. Suunnittelualueen likimääräinen sijainti ympyröity.

Lähimaisema

Syötteen lähialueen maastonmuodot ovat vaihtelevia. Lähimaisemassa vuorottelevat vaarat ja niiden väliin jäävät suovaltaiset alavat alueet. Vaarojen ja selänteiden väleihin on paikoin muodostunut ylhäällä rinteillä sijaitsevia soita. Alueella on pieniä järviä ja lampia sekä kapeita jokia ja ojia. Iso-Syötteen itäpuolella sijaitseva Luppovesi on tekojärvi.

Syötteen alueella on laajahkojen Natura 2000 -verkostoon kuuluvien alueiden ja Syötteen kansallispuiston lisäksi rakennettuja matkailuympäristöjä, pysyvän asutuksen ja kyläasutuksen alueita ja metsätalousalueita. Kaava-alueella on myös joitakin vielä maatalouskäytössä säilyneitä peltoalueita. Metsätalouden jäljet avohakkuualueineen erottuvat paikoin selvästi ja maanomistusrajat erottuvat käytännössä maastossa selkeästi hakkuualueiden rajausten myötä. Suoalueita on myös runsaasti. Natura-alueesta valtaosa sijaitsee kaava-alueen ulkopuolella.

Syötekylään ja kyläasutukseen liittyvät tilkkumaiset peltoalueet rytmittävät maisemakuvaa alavilla osilla. Tee-rivaara ja Varpuvaara Syötekylässä ovat rakentamattomia. Iso- ja Pikku-Syötteellä voimakkaimmin kaukomaisemassa erottuvat voimakkaimmin laskettelurinteet ja lakialueilla huipulle sijoittuva hotelli- ja majoitusrakentaminen. Alueen eteläosaa hallitsee Naamankajärvi ja sen poikki kulkevat Pytkynharju ja Naamankaharju. Naamankaharju jatkuu jyrkkänä ja kapeana harjuna lähes Pikku-Syötteen vaaralle asti.

Kuva 22. Maisemarakenne ja alueen rakennukset.

3.5.2 Arvokkaat maisema-alueet

Valtakunnallisesti arvokkaiden maisema-alueiden päivitysinventointi on hyväksytty marraskuussa 2021. Syötteen alueelle ei sijoitu valtakunnallisesti arvokasta maisema-aluetta.

Yleiskaavan suunnittelualueelle sijoittuu Syötteen maisematien maakunnallisesti arvokas maisema-alue. Alueen kuvaus Arvokkaat maisema-alueet Pohjois-Pohjanmaalla-raportissa:

Kuvailu

Syötteen vanha maantie, Syötteen maisematie, kulkee Kainuun jylhissä vaaramaisemissa Iso-Syötteen ja Lotjan vaarojen väliin rajautuvalla alueella. Tie johtaa linattijärvelta pohjoiseen

kulkevalta maantieltä Naamangan kylän ja Pikku-Syötteen ohitse Syötekylään. Maisemalle ovat ominaisia vaarat ja niiden väleihin rajautuvat kapeat jokilaaksot ja pienialaiset suoalueet.

Tie kulkee maastossa Naamanganjoen uoman tuntumassa, matalien vaarojen muodostamaa selännettä myötäillen. Tien varrella on paikoin loma-asutusta. Naamankajärven eteläpuolella, pienen Pölläjärven ja Hoikkalammen välisellä kannaksella, on valtakunnallisesti arvokkaaksi rakennetuksi kulttuuriympäristöksi (RKY 2009) määritelty Naamangan kylä.

Tiemaisemalle ovat ominaisia vaaramaisemaan avautuvat, moninaiset, vaihtelevat ja hienot näkymät. Tieltä avautuu näkymiä vaaroille, niiden väliin rajautuville suoalueille, jokilaaksoihin ja järville. Maisemassa erottuvat mm. Niskavaara, Kotivaara, Lotja ja Petäjä-Lotja, Tolpanvaara, Kettumaa, Pitämävaara, Keihäsvaara ja Pikku-Syöte. Vaarojen metsäiset rinteet muodostavat näkymien taustamaisemaa. Myös kaukomaisemassa näkyvät vaarat, jotka jäävät maisema-alueen rajauksen ulkopuolelle, ovat taustamaisemana merkittäviä.

Tiemaisema-alueelle ulottuu Naamankaharjun-Pytkynharjun harjensuojelualue. Se on myös osa Syötteen-Salmittunturin linnustonsuojelualetta.

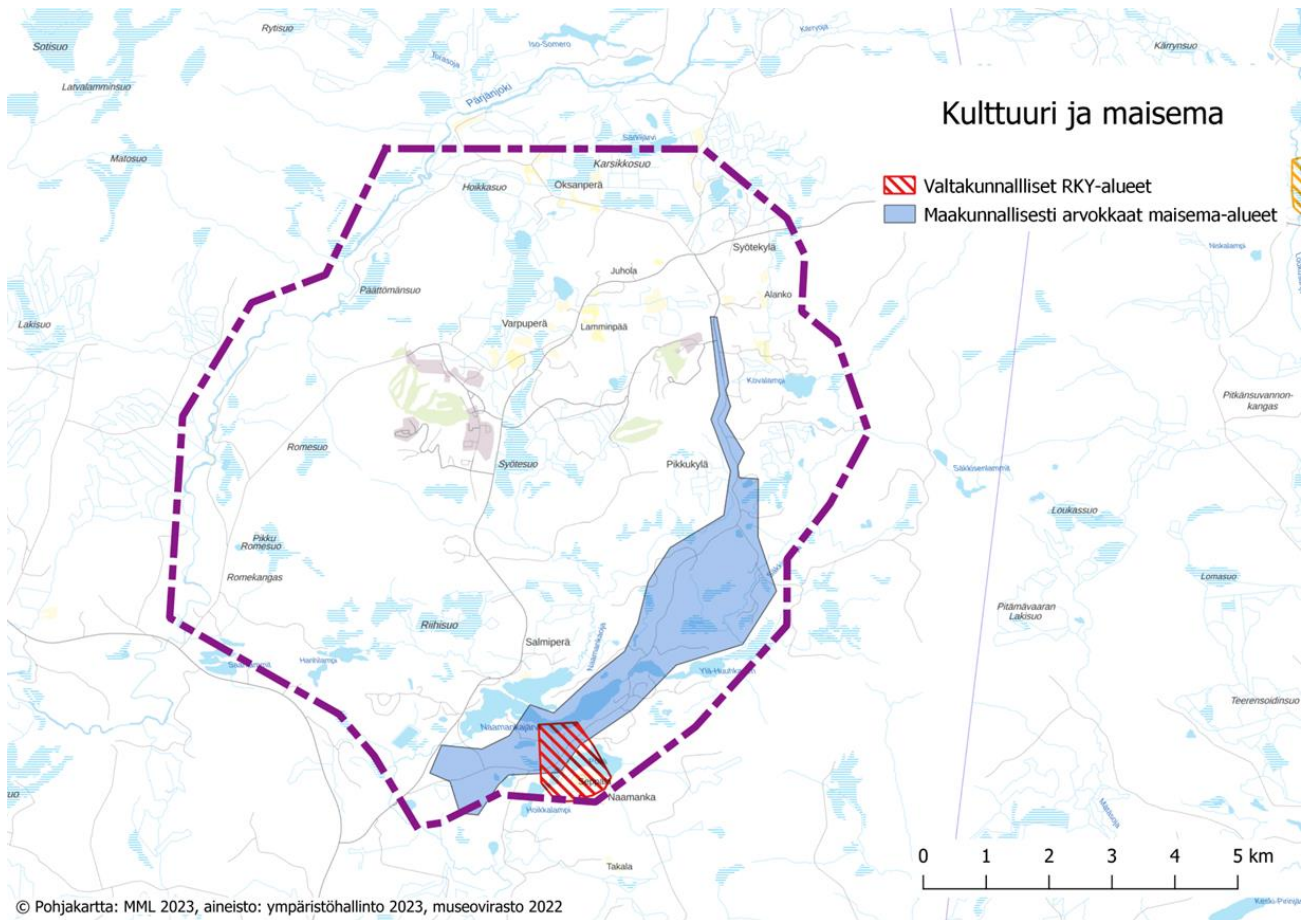
Tien varressa on paikoin soranottoalueita, jotka erottuvat maisemavaurioina. Ne on rajattu maisemakokonaisuuden ulkopuolelle.

Arviointiteksti

Syötteen maisematie on hieno ja arvokas esimerkki Kainuun seudun jylhistä vaaramaisemista. Alueen arvojen perustana ovat vaaramaisemassa maastonmuotoja myötäillen sekä pystyettä sivusuunnissa kaarrellen kulkeva maantie ja tieltä ympäröivään suurmaisemaan avautuvat moninaiset ja vaihtelevat näkymät.

Rajaus

Tiemaisemakokonaisuuteen kuuluu tiealue lähiympäristöineen. Alueen rajauksessa on huomioitu tieltä avautuvat näkymät ja näkymien taustamaisemina kohoavat selännteet ja vaarat.

Kuva 23. Maiseman ja rakennetun ympäristön arvoalueet.

3.6 Rakennettu ympäristö

Iso-Syöteen ja Pikku-Syöteen alueella painottuu eri-ikäinen matkailuun ja loma-asumiseen liittyvä rakentaminen. Mökkirakentamisen lisäksi alueella on muun muassa neljä hotellia, majoitushuoneistoja ja palvelurakentamista. Syötekylän alue on perinteisempi kyläympäristö, jossa rakentamisen painopiste on omakotitaloissa.

Alueen rakennuskanta on pääosin suhteellisen uutta. Vanhempaa rakennuskantaa sijoittuu etenkin Syötekylän ja Naamangan kylän alueelle.

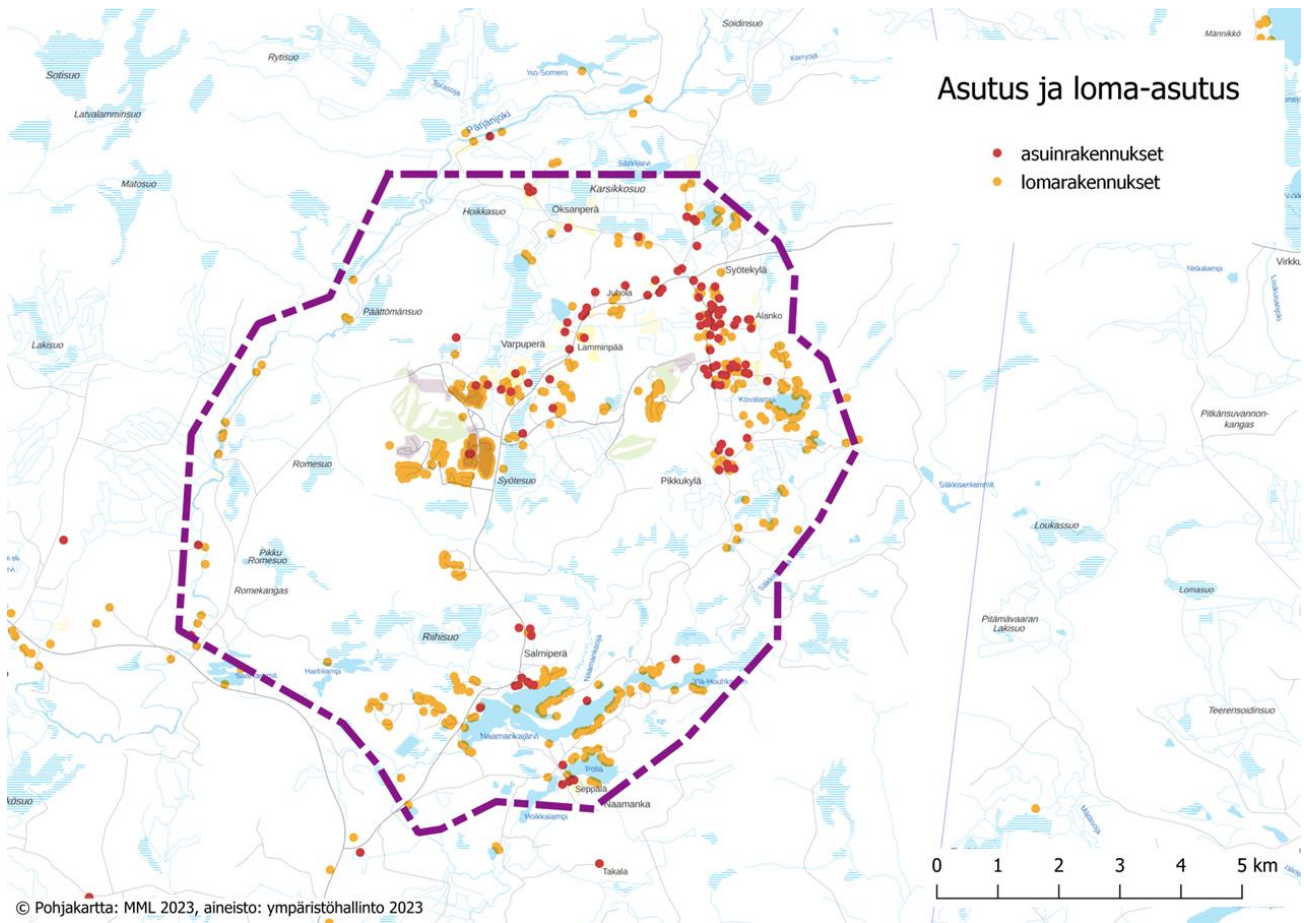
Valtakunnallisesti ja maakunnallisesti arvokkaat kohteet on kuvattu osiossa 3.4.2.

3.6.1 Yhdyskuntarakenne ja asutuksen nykytila

Suunnittelualueen merkittävämpiä keskittymiä ovat Iso-Syöte lähialueineen, Pikku-Syöte, Syötekylä sekä Pytkynharju alueen eteläosassa. SYKE:n yhdyskuntarakenteen aluejaossa (2022) Syötekylä on määritelty kyläalueeksi.

Vakituinen asutus keskittyy Syötekylän ympäristöön. Yksittäisiä vakituisia asuinrakennuksia sijoittuu kuitenkin eri puolille kaava-alueita, kuten Salmiperän, Pikkukylän, Varpuperän ja Hulhavanahon alueelle. Muilla alueilla painottuu pääosin matkailuun ja loma-asumiseen liittyvä rakentaminen.

Alueen länsi- ja luoteisosassa rakentamista on vain vähän. Muun muassa Natura-alue ja kansallispuisto ovat tällä alueella vaikuttaneet rakentamisen vähäisyyteen.

Kuva 24. Olemassa olevat rakennukset suunnittelualueella (lähde: maastotietokanta 2022).

3.6.2 Valtakunnallisesti ja maakunnallisesti arvokkaat alueet ja kohteet

Yleiskaavan suunnittelualueella sijaitsee yksi valtakunnallisesti merkittävä rakennettu kulttuuriympäristö (RKY), Naamangan kylä. Kylä sijaitsee alueen eteläosassa.

Kohteen kuvaus Museoviraston RKY-sivustolla:

Syöteenkylän Naamangassa, Naamangan, Seppälän ja Jussilan talot muodostavat koillismaalaista erämaa-asutusta ja sen rakentamistraditiota edustavan kokonaisuuden.

Iso-Syöteen tunturin ja nykyisen Syöteen kansallispuiston maisemassa oleva Naamanka on Ijoen keskijuoksulle 1700- ja 1800-luvun vaihteessa muodostunutta erämaa-asutusta. Naamangan ja siitä erotettujen Seppälän ja Jussilan pihapiirit peltotilkuineen sekä 1800-luvun asuin- ja talousrakennuksineen sijoittuvat Naamankajärven eteläpuolella olevan pienen Pölläjärven ja Hoikkalammen väliselle kannakselle. Naamangan kaksi asuinrakennusta ovat vuosilta 1819, 1822, Seppälä vuodelta 1875 ja Jussila vuodelta 1907.

3.6.3 Paikallisesti arvokkaat alueet ja kohteet

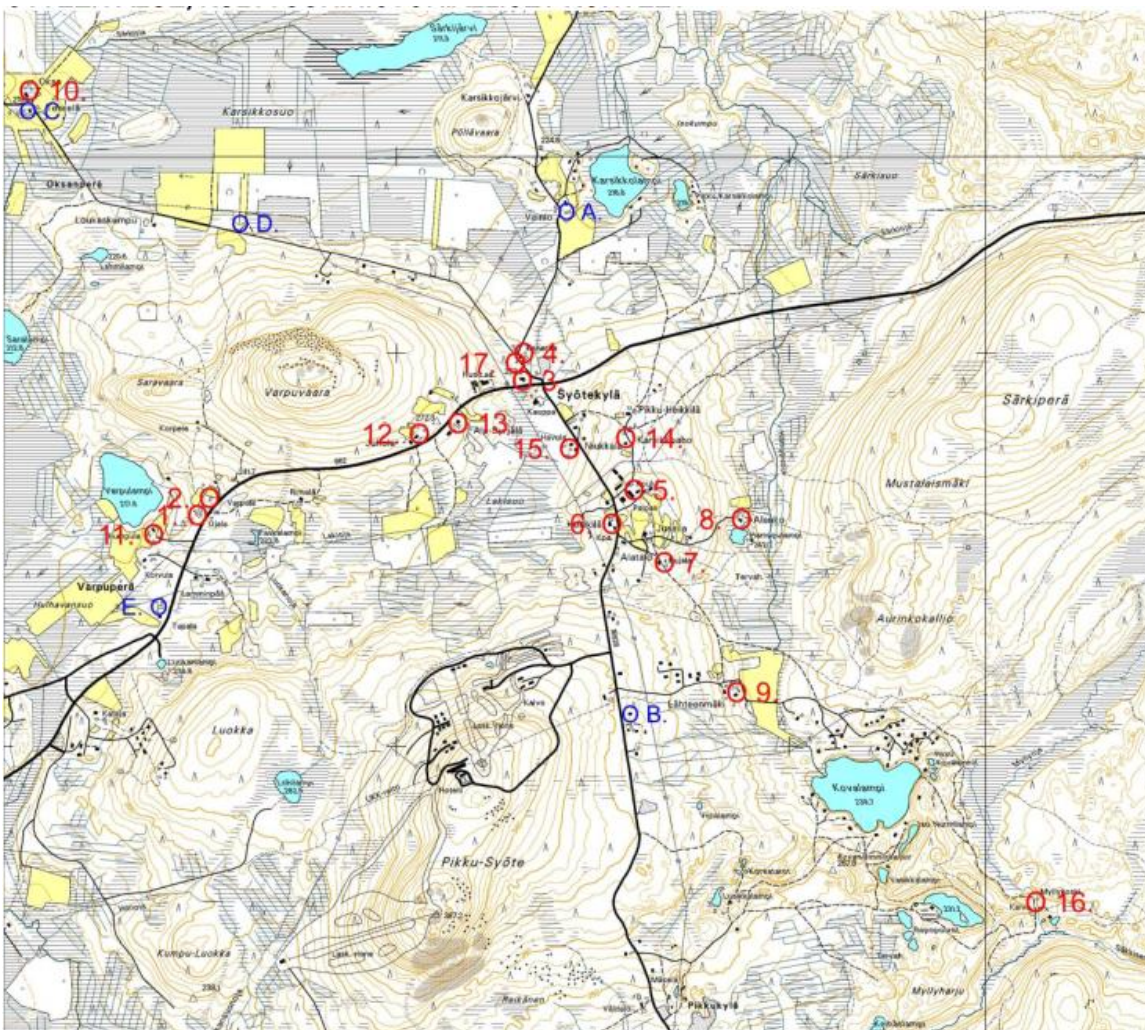
Vuoden 2009 Syöteen yleiskaavatyön yhteydessä on laadittu rakennuskannan inventointi suunnittelualueen pohjoisosaan. Vuonna 2007 tehdyssä inventoinnissa tunnistettiin alueelta kaksi seudullisesti arvokasta kohdetta ja 15 paikallisesta arvokasta kohdetta, jotka kaikki sijoittuvat Syötekytjän ympäristöön. Vuonna 2007 tunnistettujen kulttuuriympäristön kohteiden tilanne tullaan tarkistamaan maastossa kesällä 2024.

Seudullisesti arvokkaat kohteet:

1. Ojala, Syötekyläntie 1095
16. Särkivaaran mylly, Kovalammintie

Paikallisesti arvokkaat kohteet:

2. Varpula, Syötekyläntie 1101
3. Särkelän myymälä, Oksanperäntie 7
4. Kanerva, Oksanperäntie 20
5. Vaarankoulu, Särkisuontie 12
6. Heikkilä, Näköalatie 1139
7. Mäkelä, Alangontie (20)
8. Alanko, Alangontie 68
9. Lähteenmäki, Kelosyötteentie 16
10. Oksala, Oksaperäntie 313b
11. Kumpula, Syötekyläntie 1079
12. Juhola, Syötekyläntie 1215
13. Riihelä (Alasyrjälä), Syötekyläntie 1232a
14. Metsovaara, Särkisuontie (41)
15. Havula, Näköalatie 1187
17. Viljankuivaamo, Oksanperäntie (17)

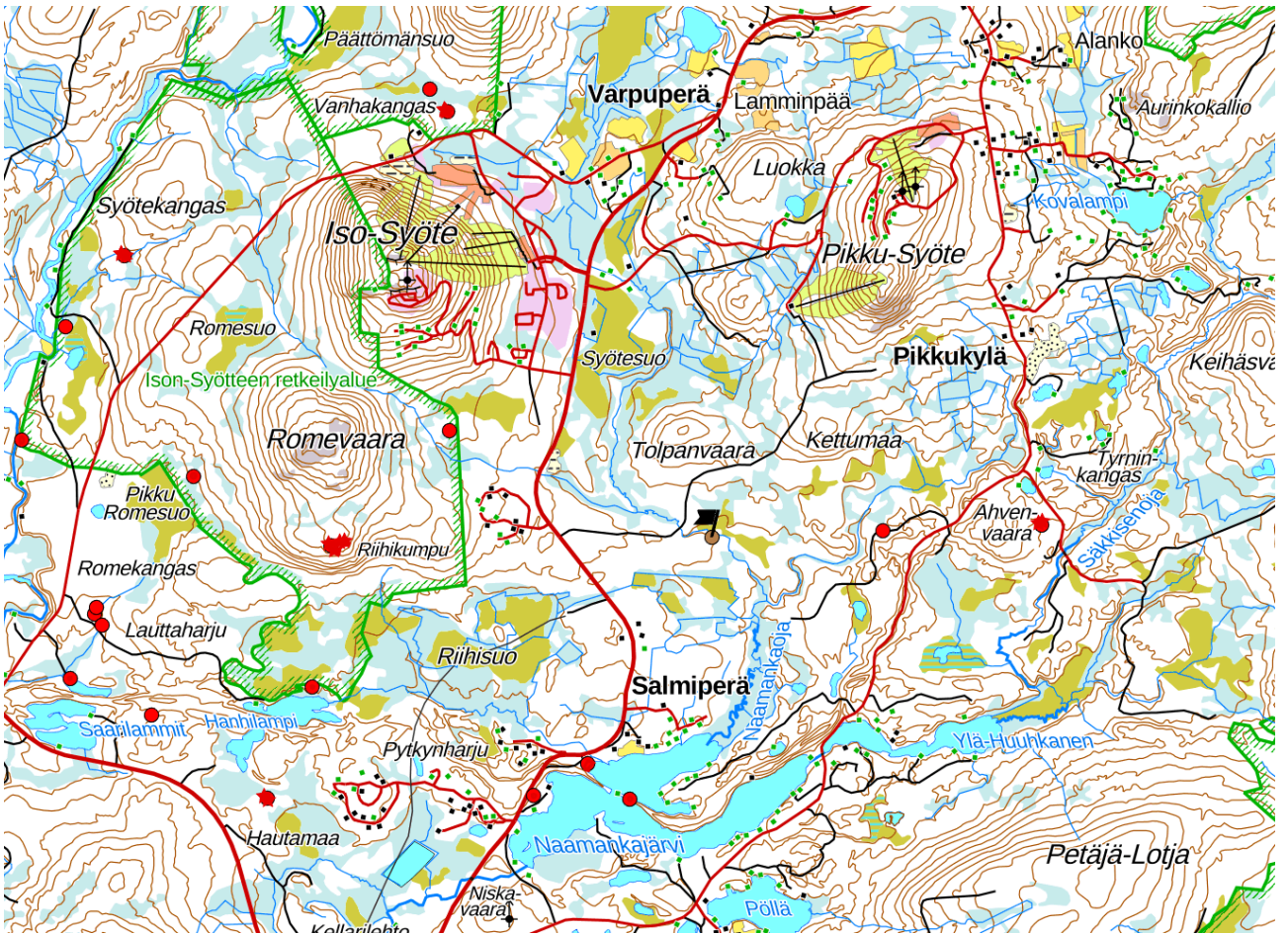
Kuva 25. Seudullisesti ja paikallisesti arvokkaat kohteet vuoden 2007 inventoinnin mukaan.

3.7 Arkeologinen kulttuuriperintö

Alueelta tunnetaan yhteensä 20 kiinteää muinaisjäännöstä ja yksi muu arkeologinen kulttuuriperintökohde (muinasjäännösrekisteri).

Nimi	Tunnus	Tyyppi	Merkintä
Teerivaara	1000011247	asuinpaikat	sm-1
Teerisuo	1000006353	maarakenteet	sm-2
Syötekangas	1000006357	maarakenteet	sm-3
Romelampi 1	1000011251	maarakenteet	sm-4
Pärjänjoki	1000020725	asuinpaikat	sm-5
Pikku Romesuo	1000006366	maarakenteet	sm-6
Romevaara	1000011248	maarakenteet	sm-7
Rometölväs	1000006369	kivirakenteet	sm-8
Romekangas 1	1000024699	työ- ja valmistuspaikat	sm-9
Romekangas 2	1000020726	työ- ja valmistuspaikat	sm-10
Lauttajarju	1000024700	työ- ja valmistuspaikat	sm-11
Lauttalampi	1000006361	asuinpaikat	sm-12
Pytkynharju	1000020677	maarakenteet	sm-13
Hautamaa 1	1000024701	työ- ja valmistuspaikat	sm-14
Hanhilammen ranta	1000006364	työ- ja valmistuspaikat	sm-15
Pärjänlahti	1000006368	maarakenteet	sm-16
Salmentakanen	1000013458	asuinpaikat	sm-17
Riiskaniemi	1000006360	maarakenteet	sm-18
Naamankaaja	1000024703	asuinpaikat	sm-19
Ahvenvaara 1	1000024702	työ- ja valmistuspaikat	sm-20
Ahvenvaara 2	1000024741	työ- ja valmistuspaikat	sm-21

Alueelle laaditaan arkeologinen inventointi kesällä 2024.

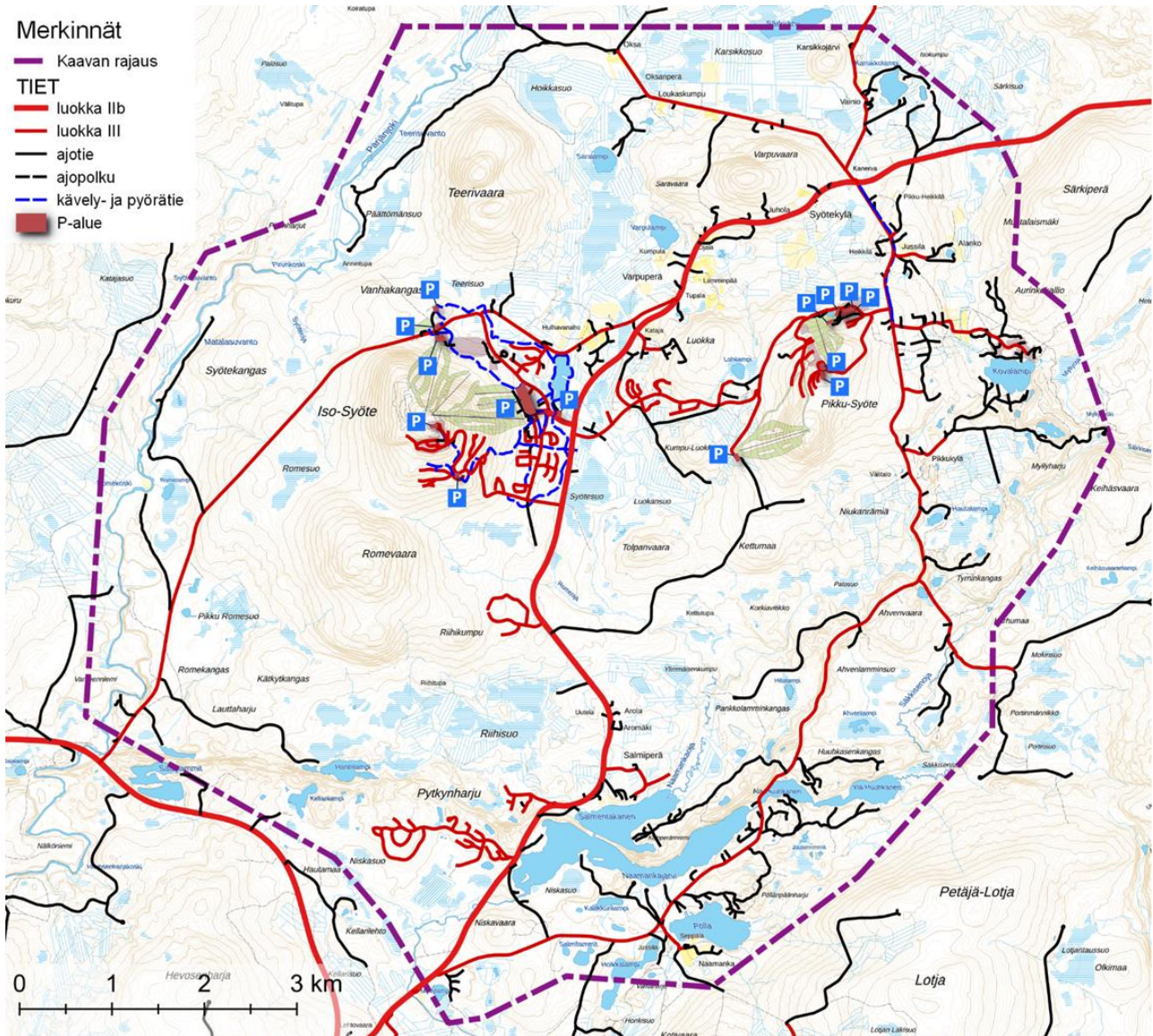
Kuva 26. Alueen tiedossa olevat muinaisjännökset (punainen) ja muut kulttuuriperintökohteet (lippumerkintä).

3.8 Liikenne ja melualueet

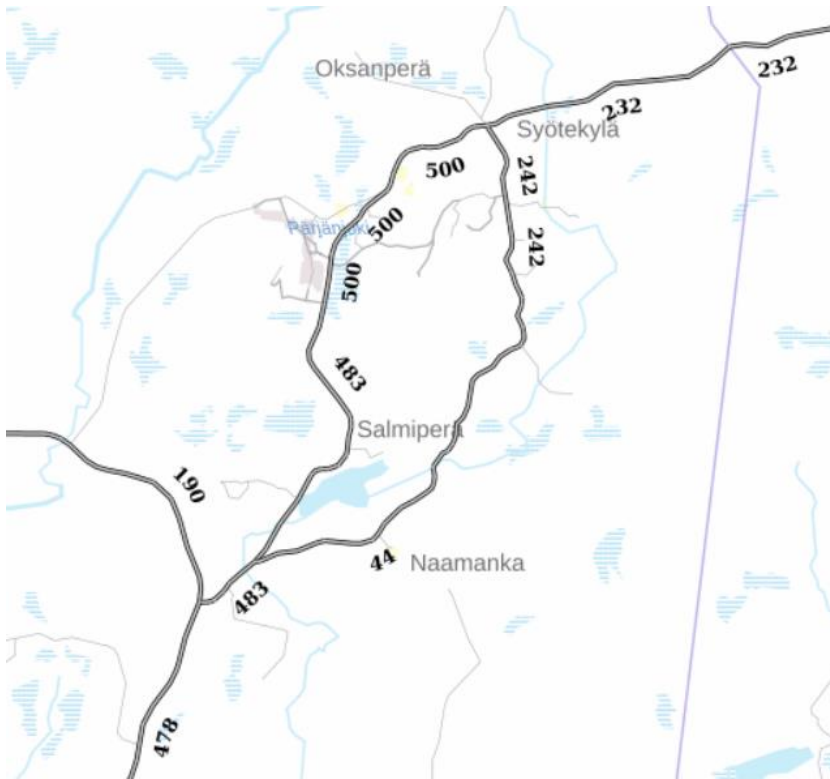
Alueen halki kulkee seututie 862 eli Syötekyläntie. Syötekyläntie yhtyy suunnittelualan lounaispuolella seututiehen 852 (Rytinkisalmentie), josta on yhteys Pudasjärven suuntaan etelään ja Ranuan suuntaan pohjoiseen. Idässä Syötekyläntie yhtyy Taivalkosken ja Posion väliseen seututiehen 863. Syötekyläntiellä kulkee keskimäärin vajaa 500 ajoneuvoa vuorokaudessa.

Syöteen vanha maantie eli Näköalatie kulkee suunnittelualan kaakkois- ja itäosassa Naamankajärven eteläpuolitse. Tiellä on keskimäärin vain 44 ajoneuvoa vuorokaudessa (Väylävirasto 2022). Pärjänjoentie kulkee Pärjänjoen vartta suunnittelualan länsiosassa. Iso-Syöteen ja Pikku-Syöteen alueet yhdistävät Välihuikonen-niminen tieyhteys.

Alueella on vain vähän erillisiä kävelyn ja pyöräilyn väyliä. Iso-Syöteen ala-asemalta on yhteys Pärjänpöytävaaralle ja luontokeskukseen sekä Iso-Syöteen huipulle.

Kuva 27. Alueen tieverkko ja pysäköintipaikat.

Kuva 28. Alueen maanteiden liikennemäärät (Väylävirasto 2022).

3.9 Yhdyskuntatekniikka

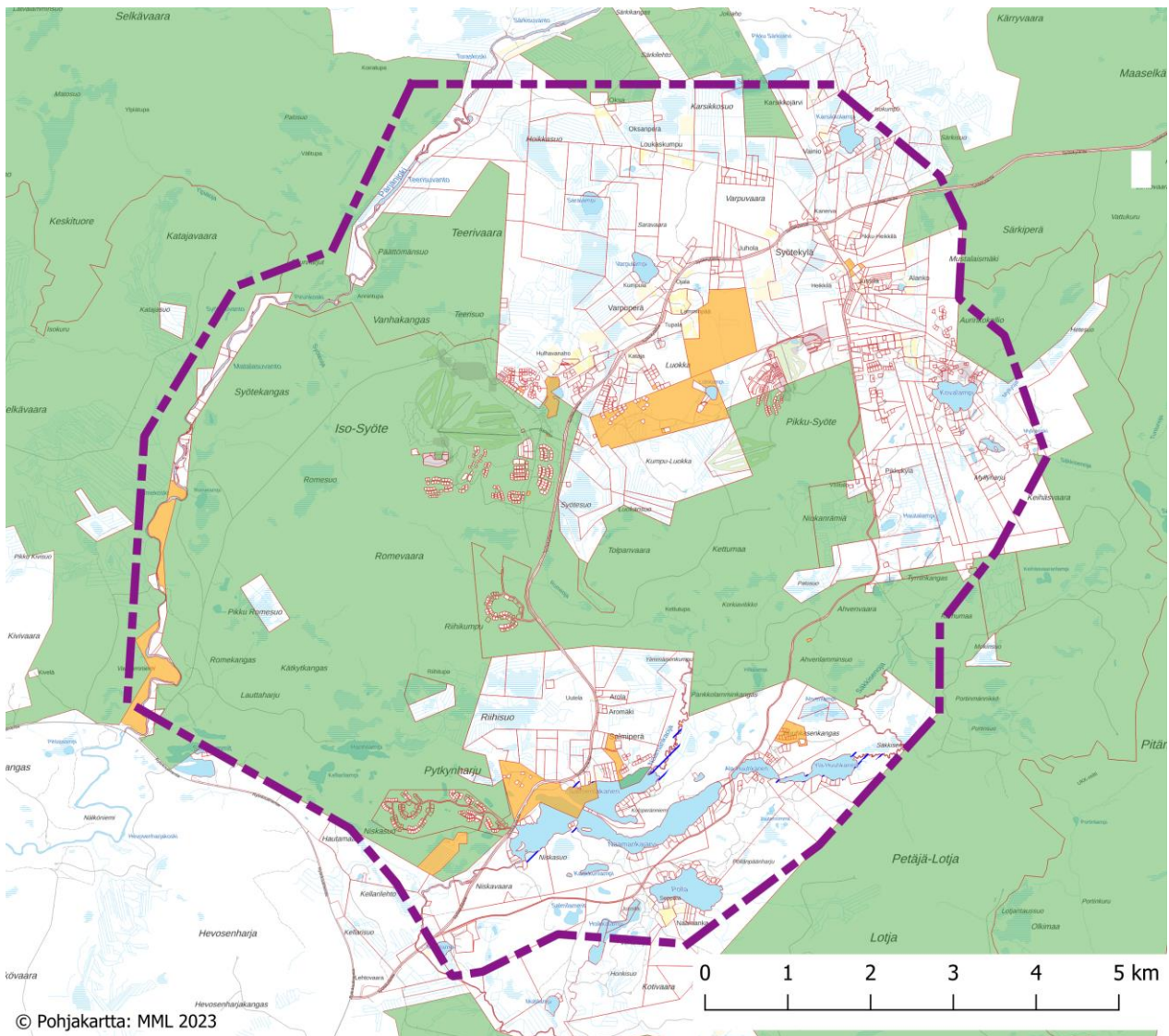
Suunnittelualueen eteläosaan kulkee Carunan 100 kV voimajohto. Sähköasema sijaitsee Riihikummun eteläpuolella.

Alueen keskeisillä osilla on kattava vesi- ja viemäriverkosto. Syöteen alueen vesi- ja viemärihuollosta vastaa valtaosin Syöteen vesihuoltolaitos. Suunnittelualueella sijaitsee jätevedenpuhdistamo.

Alueella ei ole kaukolämpöverkostoa.

3.10 Maanomistus

Metsähallitus on alueen suurin maanomistaja. Metsähallituksen omistuksessa on mm. Syöteen kansallispuiston, Syöteen retkeilyalueen ja Syöteen virkistysmetsän alueet. Pudasjärven kaupunki omistaa maa-alueita Iso-Syöteen ja Pikku-Syöteen väliseltä alueelta, Pytkynharjusta sekä Pärjänjoen varresta. Syötekylän, Kello-Syöteen ja Naamankajärven ympäristöstä valtaosa on yksityisessä omistuksessa.

Kuva 29. Alueen maanomistus: vihreällä Metsähallituksen, oranssilla Pudasjärven kaupungin ja valkoisella yksityisten omistamat kiinteistöt.

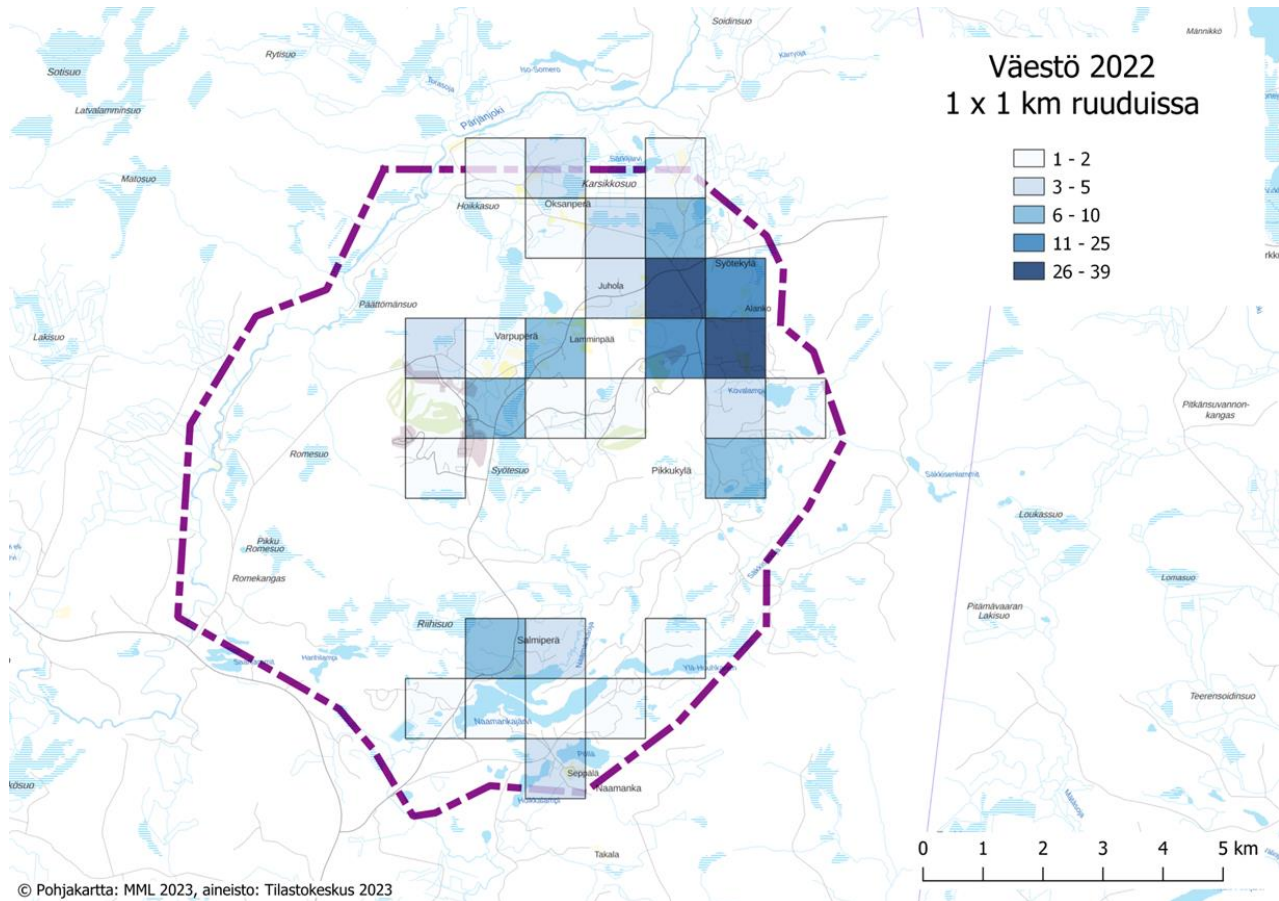
3.11 Väestö, rakentamispaine

Pudasjärven kaupungin asukasluku on laskenut jonkin verran viime vuosina. Alla olevassa taulukossa 2 on kuvattu alueen väestönkehitystä. Syötteen postinumeroalueella asukasmäärä on pysynyt kuitenkin suurin piirtein samana. Postinumeroalue kattaa yleiskaavan suunnittelualuetta laajemman alueen.

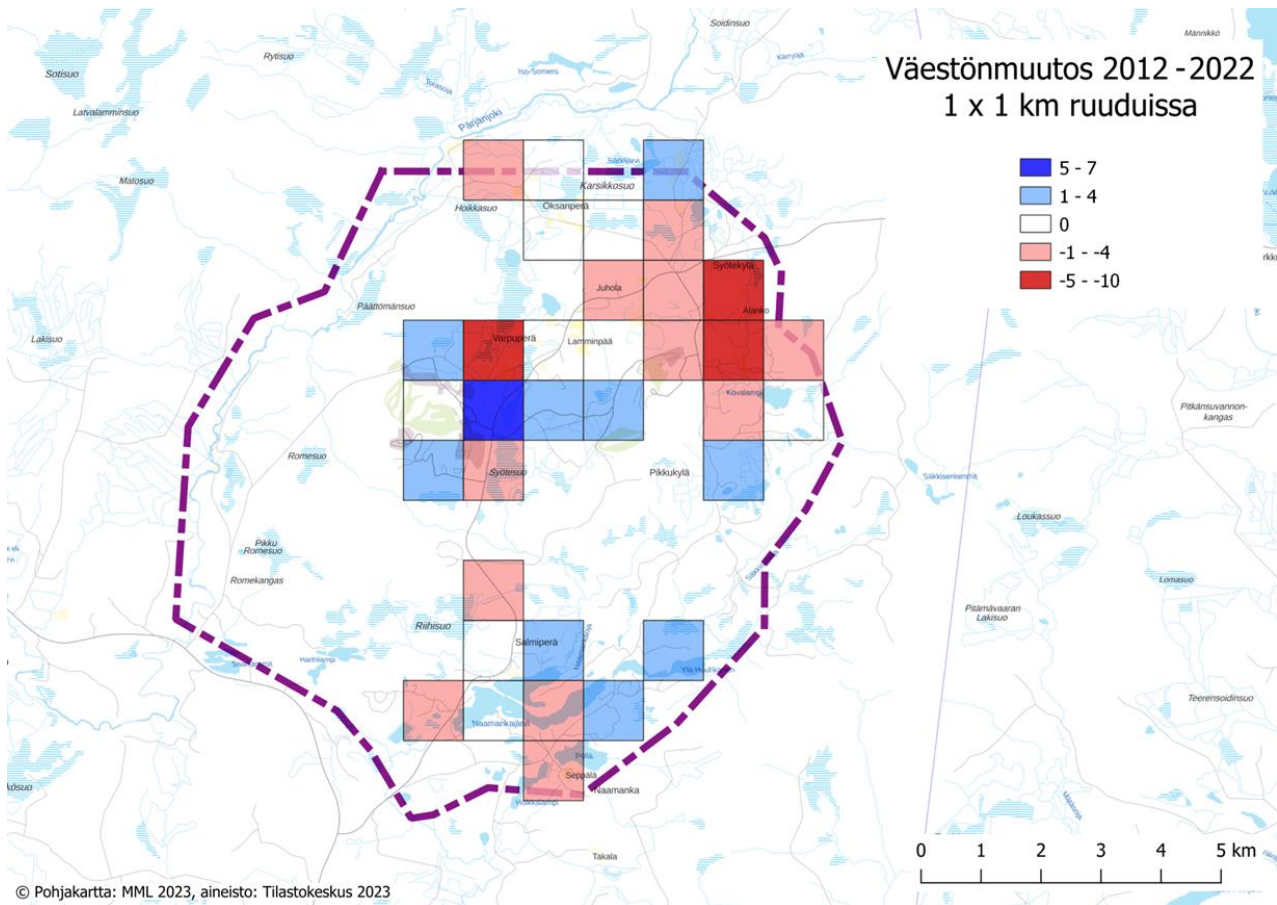
Taulukko 2. Asukasmäärien kehitys (Tilastokeskus 2023)

Asukasmäärä					
	2018	2019	2020	2021	
Pudasjärvi	7 990	7 873	7 779	7 702	
Syötteen postinumeroalue	243	230	242	246	

Suunnittelualueen asutuksesta valtaosa on vapaa-ajan asumista. Vakituksia asukkaita alueella hieman yli 200. Vakituinen asutus keskittyy erityisesti Syötekylän ja Kelo-Syötteen ympäristöön. Viimeisen kymmenen vuoden aikana väestökehitys on ollut vakaata, tosin Syötekylän ympäristössä väkimäärä on laskenut.

Kuva 30. Alueen väestö vuonna 2022 1 x 1 km ruuduittain tarkasteluna.

Kuva 31. Väestönmuutos vuosina 2012–2022 1 x 1 km ruuduittain tarkasteluna.

3.12 Elinkeinot ja palvelut

Syöteen Master Planin mukaan alueella sijaitsee nykyisin noin 20 kahvilaa/ravintolaa, neljä hotellia, runsaasti erilaisia mökkimajoitusmahdollisuuksia sekä kymmenen ohjelmajalvclujen tarjoajaa. Iso-Syöteellä ja Pikku-Syöteellä sijaitsee myös asuntovaunualueet. Alueella sijaitsee kaksi päivittäistavarakauppaa.

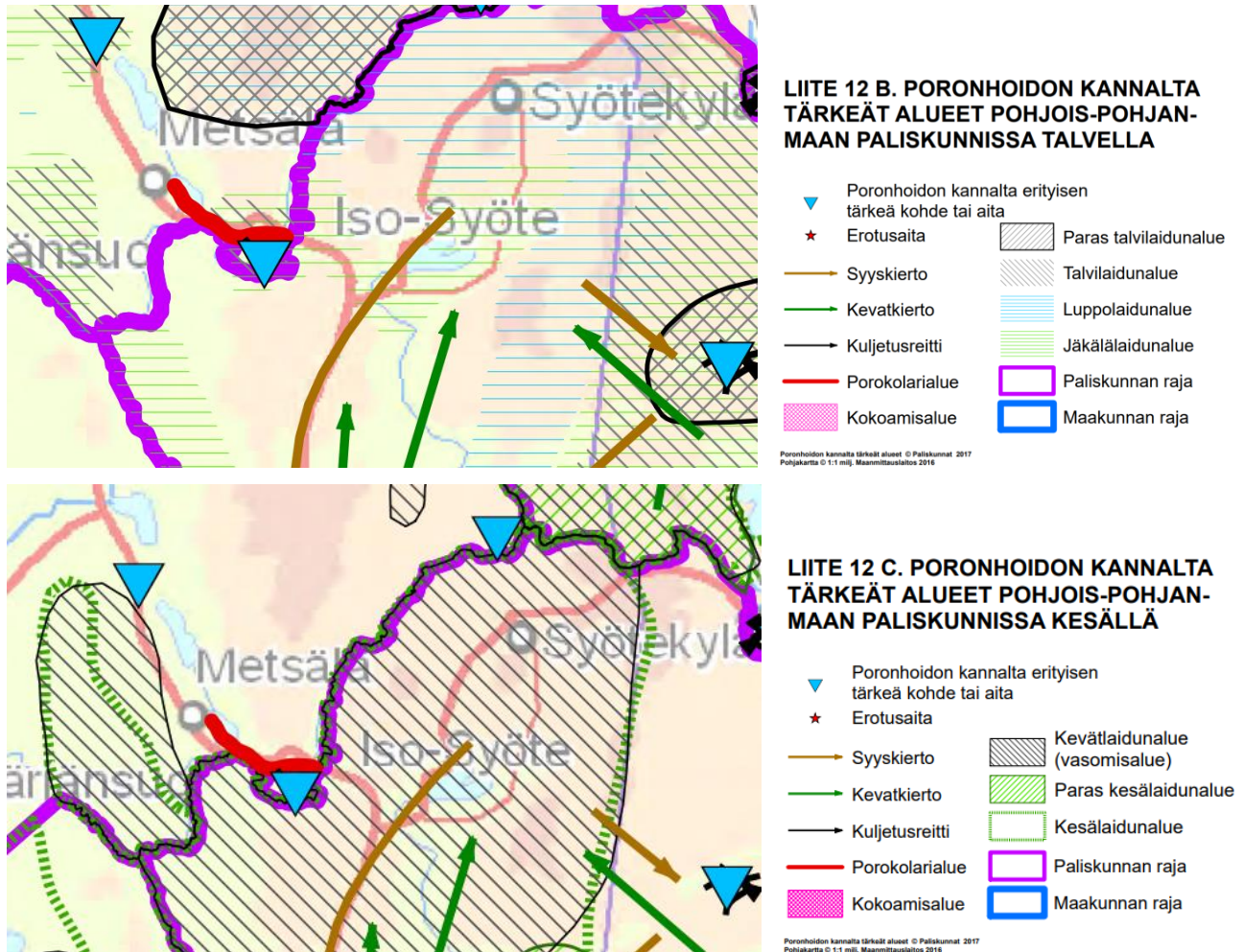
Pohjois-Pohjanmaan kaupan palveluverkko 2030 (täydennysselvitys tavoitevuoteen 2040) -selvityksessä (2017) Pudasjärven laskennallinen liiketilatarve vuonna 2016 oli 25 200 k-m², ja vuonna 2040 vastaava määrä on 31 300 k-m². Merkittävä osa tästä kasvusta kohdistunee Pudasjärven keskustaan. Luvuissa on mukana päivittäistavarakauppa, muu erikoiskauppa, tilaa vaativa kauppa sekä autokauppa ja huoltamat. Selvityksen laadinnan jälkeen myös toimintaympäristössä on tapahtunut muutoksia (mm. koronapandemian vaikutukset).

3.12.1 Poronhoito

Suunnittelualue on kokonaisuudessaan poronhoitoaluetta. Poronhoitolaki turvaa poronhoidon toimintaedellytyksiä. Poronhoitolaissa (PHL 848/1990, 3§) säädetään poronhoidolle vapaa laidunnusoikeus maan omistustai hallintaoikeudesta riippumatta. Lain 53 § velvoittaa viranomaisen neuvottelemaan valtion maita koskevien hankkeiden yhteydessä asianosaisen paliskunnan kanssa, mikäli hankkeet vaikuttavat olennaisesti poronhoidon harjoittamiseen. Poronhoito on laaja-alainen maankäyttäjät, sillä se perustuu laajoihin luonnonlaitumiin ja porojen vapaaseen laidunnukseen.

Alueelle sijoittuu kaksi paliskuntaa: suurin osa suunnittelualueesta on Pintamon paliskunnan aluetta, mutta alueen luoteisosaan sijoittuu pieneltä osin myös Pudasjärven Livon paliskunnan aluetta. Pintamon paliskunnan suurin sallittu eloporomäärä on 2600 ja poronmistajien määrä 55. Pudasjärven Livon paliskunnalla vastaavat määrät ovat 2100 ja 53 (*Paliskuntain yhdistys*).

Suurin osa suunnittelualueesta on Pintamon paliskunnan laidunalueita (kuva 32).

Kuva 32. Ote Pohjois-Pohjanmaan 3.vaihemaakuntakaavan liitekartoista 12b ja 12c. Poronhoidon kannalta tärkeät alueet © Paliskunnat 2017

3.13 Virkistys

Alueen virkistysmahdollisuudet ovat hyvin monipuoliset. Laskettelurinteitä on Iso-Syöteellä 17 kpl ja Pikku-Syöteellä 9 kpl. Alueella sijaitsee 100 km latuja, 131 km maastopyöräreittejä, 50 km retkeilyreittejä, 22 km mittainen melontareitti sekä 5 km mittainen lumikenkäreitti. Lisäksi alueella on moottorikelkkareitistöä. Alueella on lukuisia ohjelmapalveluita tarjoavia yrityksiä.

Alueella sijaitsee kolme uimarantaa: Luppovesi, Naamankajärvi ja Kovalampi. Alueella on hyvät olosuhteet myös kalastukseen.

3.14 Ympäristön häiriötekijät

3.14.1 Melu ja tärinä

Yleiskaava-alueen länsireunalla kulkevan seututien 862 ja alueen muiden maanteiden liikenne aiheuttaa meluhaittaa alueelle.

Lähitulevaisuudessa liikenteen sähköistyminen tulee osin vähentämään liikenteestä aiheutuvaa meluhaittaa. Sähköistyminen ei kuitenkaan poista rengasmelua.

Myös moottorikelkkailusta aiheutuu melua alueelle. Tulevaisuudessa myös moottorikelkkailun aiheuttama melu voi pienentyä merkittävästi sähkömoottorikelkkojen yleistymisen myötä.

Maanteiden liikenne aiheuttaa myös tärinähaittaa. VTT:n (2006) mukaan liikenteestä aiheutuvan herätteen suuruuteen vaikuttavat ajoneuvon ominaisuudet, väylän ominaisuudet sekä ajonopeus. Tärinän leviämiseen maaperässä vaikuttavat muun muassa maaperän laatu, etäisyydet sekä maaperän kerroksellisuus. Myös tärinän siirtymiseen rakennuksessa vaikuttavat monet eri tekijät.

Kauimmaksi liikennetärinän vaikutusalue ulottuu hienorakeisissa, hyvin pehmeissä ja pehmeissä kivennäis-maalajeissa (runsaasti vettä sisältävät savet ja siltit) sekä pehmeissä eloperäisissä maalajeissa (turve ja lieju). Pienin liikennetärinän vaikutusalue on kovilla karkearakenteisilla kivennäismaalajeilla (hiekkajämsä ja sora), moreenimaalajeilla (silttimoreeni, hiekkamoreeni ja soramoreeni) sekä kalliolla (VTT 2006). Rukan alueella maalajit ovat suurelta osin kovia. Raskaan liikenteen säännöllisesti käyttämiin väyliin on yleiskaava-alueella pääosin hyvät suojaetäisyydet.

4. Tavoitteet

4.1 Yleiset tavoitteet

Suunnittelualueelle laaditaan oikeusvaikutteinen yleiskaava. Laadittavan kaavan tavoitevuosi on 2035. Suunnittelualueen laajuus on noin 340 neliökilometriä. Yleiskaava on yleispiirteinen maankäytön suunnitelma, joka ohjaa tarkempaa suunnittelua kuten asemakaavoitusta. Voimassa oleva Syöteen yleiskaava on keskeisiltä osiltaan toteutunut, eikä kaava mahdollista riittävällä tavalla alueen tulevaa kehittämistä. Yleiskaavoitukselle on asetettu seuraavat keskeiset tavoitteet:

- Toteutumattomien asemakaava-alueiden käyttötarkoituksia on syytä tarkistaa ja uusia alueita tarvitaan rakentamisen piiriin.
- Alueella on useita maankäytön kehittämisen kohteita ja teemoja. Tärkeitä kehittämisalueita ovat muun muassa Iso-Syöteellä Romekievarin ja Pärjänjoentien hiihtostadionin alueet sekä Pikku-Syöteellä sen matkailualue kokonaisuudessaan.
- Tavoitteena on mahdollistaa alueen reitistöjen sekä kävelyn ja pyöräilyn kehittäminen.
- Kaavaprosessissa tutkitaan vakituisen asumisen sijoittumista. Tavoitteena on luoda alueelle monipuolisia asumismahdollisuuksia ja kartoittaa vakituiselle asumiselle parhaiten soveltuvat alueet.
- Yleiskaavan päivitystyö laaditaan laajassa yhteistyössä asukkaiden ja loma-asukkaiden, alueen toimijoiden sekä muiden osallisten kanssa.

Yleiskaavan laadinnassa huomioidaan myös valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet ja maakuntakaavassa asetetut tavoitteet.

Kaavatyössä huomioidaan myös prosessin aikana toteutettavissa vuorovaikutusmenettelyissä esille nousevat tavoitteet.

4.2 Mitoitustavoitteet

Valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden mukaan osayleiskaavan lähtökohtana on oltava perusteltu väestönkehitysarvio. Alueidenkäytön suunnittelulla on huolehdittava, että asunto- ja työpaikkarakentamiseen on tarjolla riittävästi tonttimaata. Yleiskaavan realistisella mitoituksella edistetään yhdyskuntarakenteen eheytymistä.

Yleiskaavan tavoitteen mitoituksen osalta on mahdollistaa Syötteen matkailukeskuksen kasvu kestävällä tavalla. Mitoituksessa huomioidaan muun muassa Master Planissa asetetut tavoitteet alueen matkailijamäärien kehityksen suhteen. Master Planin mukaan Syötteen (Syötteen matkailualueen) pitkän tähtäimen määrällisenä tavoitteena on miljoona kävijää vuositasolla. Investointisuunnitelman 2022–2027 mukaan kaupallisessa majoituskapasiteetissa tapahtuisi tuona ajanjaksona noin kolmanneksen kasvu, joka tarkoittaa noin 2000 vuodepaikkaa (noin 250 000 majoitusvuorokautta vuositasolla). Yleiskaavan tavoitevuosi on 2035.

Vakituisen asumisen osalta tavoitteena on vastata vakituisten asuntojen ja asuintonttien kysyntään, ja monipuolistaa alueen tarjontaa. Mitoituksessa huomioidaan arviot alueen tulevasta väestönkehityksestä.

Yleiskaavan mitoituksessa huomioidaan myös kausityöntekijöiden asuntotarpeet sekä lisääntyvän monipaikkaisen asumisen ja etätyön tuomat mahdollisuudet.

4.3 Alueen toimijoiden tavoitteet

Alueen kehittämistä koskevia tavoitteita on määritelty alueelle laaditun Master Plan -prosessin yhteydessä.

Yleiskaavaan liittyen järjestettiin kaksi työpajaa marraskuussa 2023. Ensimmäisessä työpajassa olivat paikalla kaupungin, Pudasjärven kehityksen ja Metsähallituksen edustajat. Toisessa työpaja järjestettiin alueen yrityksille. Työpajoissa käsiteltiin viittä eri teemakokonaisuutta: keskukset ja yhdyskuntarakenne, asuminen, palvelut, liikenne sekä virkistys ja reitit. Seuraavassa on esitetty tiivistetysti työpajojen keskeisiä tuloksia teemoittain.

KESKUKSET JA YHDYSKUNTARAKENNE

- Keskeisten alueiden (muun muassa nykyiset keskukset ja niiden välinen alue) tiivistäminen on kannattavaa. Tärkeä kuitenkin huolehtia koko Syötteen kehittämisestä alueiden erilaiset profiilit ja luontaiset vahvuudet huomioiden. Keskeisen alueen ympärille voi sijoittaa väljempää elämysluontokohteita.
- Alueen liittymistä kansallispuistoon on tärkeä kehittää.
- Luontainen kehitys on hyvä mahdollistaa, kysyntä ohjaa osaltaan alueen kehittymistä.

ASUMINEN

- Iso-Syötteen ja Pikku-Syötteen välinen alue on hyvä alue asumiselle ja ylipäätään täydennysrakentamiselle. Ydinalueen läheiset alueet on nykyisellään rakennettu melko tehotomasti.
- Kyläalueet ovat hyviä monipuolisen asumisen, loma-asumisen ja palveluiden sekoittuneita kokonaisuuksia. Näissä voisi olla väljempää tontteja, ja tiiviimpi asuminen osoittaa ydinalueelle/lähemmäs ydintä. Osin voidaan toteuttaa ns. seka-alueita, joissa on vakituista ja loma-asumista rinnakkain.
- Vakituinen asuminen vaatii nykyistä parempia kävelyn ja pyöräilyn yhteyksiä

PALVELUT

- Iso-Syötteen juurella sijaitsevan alueen on hyvä olla tärkein palvelukeskittymä. Aluetta kehitetään kävely-ympäristönä, jossa palvelut sijoittuvat kivijaloissa sijaitseviin liiketiloihin. Erityisesti keskeisellä alueella on tärkeä pitää kiinni hyvästä rakentamisen laadusta.
- Kaupalle ja polttoaineen jakelulle hyvä paikka on risteuksen läheisellä alueella.
- Lähipalveluita on hyvä sijoittaa myös kyläalueille.
- Alueelle hyvä mahdollistaa myös uusia palveluja (esim. saunamaailma, kylpylä, keilahalli, seikkailupuisto).

LIIKENNE

- Alueen joukkoliikennettä on tärkeä kehittää, maankäytölle tulee tukea kehittämismahdollisuuksia
- Iso-Syöte – Pikku-Syöte sekä Iso-Syöte-Riihikumpu -välit, joissa tulee kehittää jalan- kulun ja pyöräilyn olosuhteita
- Alueen pysäköintiratkaisuja on tärkeä kehittää. Pitkällä aikavälillä kansiparkki tai muu rakenteellinen pysäköinti hyvä ratkaisu Iso-Syötteen ydinalueella.

VIRKISTYS JA REITIT

- Syötteen reittiverkosto on jo nykyisellään varsin kattava, yksittäisiä uusia tarpeita kuitenkin löytyy, verkostoa (mm. opasteet ja lähtöpaikat) hyvä kehittää edelleen.
- Master Planissa esitetyllä lähiretkeilyn kehittämisalueella voisi kehittää ainakin reitti- verkostoa.
- Reittien kehittämisessä on hyvä suosia monikäyttöreittejä
- Vesiretkeilyä on hyvä kehittää etenkin Naamangan alueella.
- Ympyräreittejä toivotaan lisää (mm. moottorikelkkailu).

Kuva 31. Rakennemalliluonnosten esittelyä alueen yrittäjille marraskuussa 2023.

5. Suunnittelun vaiheet

5.1 Suunnittelun tarve

Yleiskaavan laatimisen tarve on noussut esille, koska nykyinen yleiskaava ei ohjaa enää riittäväällä tavalla alueen kehittämistä. Kaupunginhallitus on tehnyt kaavoitus päätöksen 14.2.2023.

5.2 Osallistuminen ja vuorovaikutus

Osallistuminen ja vuorovaikutus on toteutettu liitteenä olevan osallistumis- ja arviointisuunnitelman mukaisesti. Osallisilla on mahdollisuus esittää mielipiteitä osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta sekä kaavan valmisteluaineistosta ja muistutuksia kaavaehdotuksesta.

5.3 Valmisteluvaiheen kuuleminen

Yleiskaavan osallistumis- ja arviointisuunnitelma oli julkisesti nähtävillä 28.09. – 01.11.2023. Suunnitelmasta saatiin kolme mielipidettä ja yksi lausunto. Lausunnon antoi Pohjois-Pohjanmaan Ely-keskus.

Palaute ja laaditut vastineet on esitetty kaavaselostuksen liitteessä.

Yleiskaavan valmisteluaineisto oli julkisesti nähtävillä xxx.xxx.-xxx.xxx.2024.

5.4 Ehdotusvaiheen kuuleminen

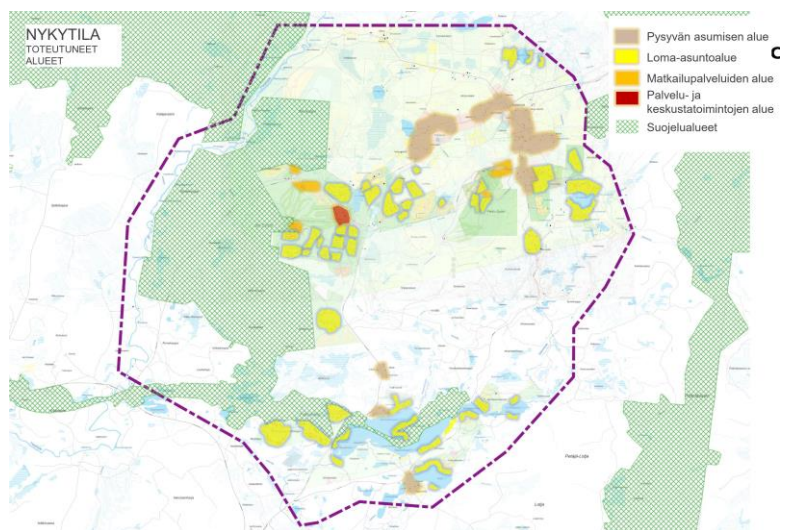
Yleiskaavan ehdotusaineisto oli julkisesti nähtävillä xxx.xxx.-xxx.xxx.2024.

6. Vaihtoehdot ja niiden vertailu

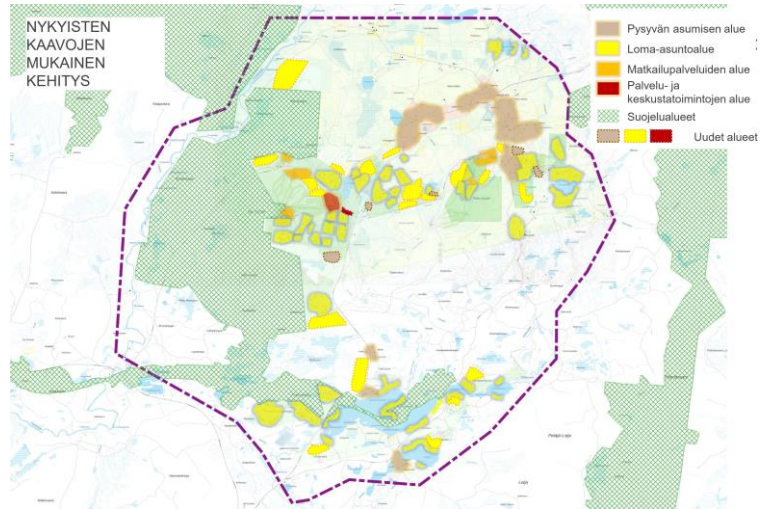
6.1 Alkuvaiheen vaihtoehtotarkastelut

Yleiskaavan vaihtoehtotarkastelujen laatiminen aloitettiin valmistelemalla tarkastelun pohjaksi viisi toisistaan poikkeavaa rakennemallia. Laadituissa rakennemalleissa painotetaan eri teemoja ja näkökulmia. Kaikissa rakennemalleissa on huomioitu lähtökohtana muun muassa alueen yhdyskuntarakenteen nykytilanne, voimassa olevat kaavat ja eri yhteyksissä määritellyt aluetta koskevat kehittämistavoitteet. Vaihtoehdot poikkeavat kuitenkin toisistaan kehittämisen painopisteiden osalta. Lähtökohtana ei ollut minkään rakennemallin toteuttaminen sellaisenaan, vaan tuoda keskusteluun alueen kehittämisen kannalta oleellisia teemoja ja kehityskulkuja.

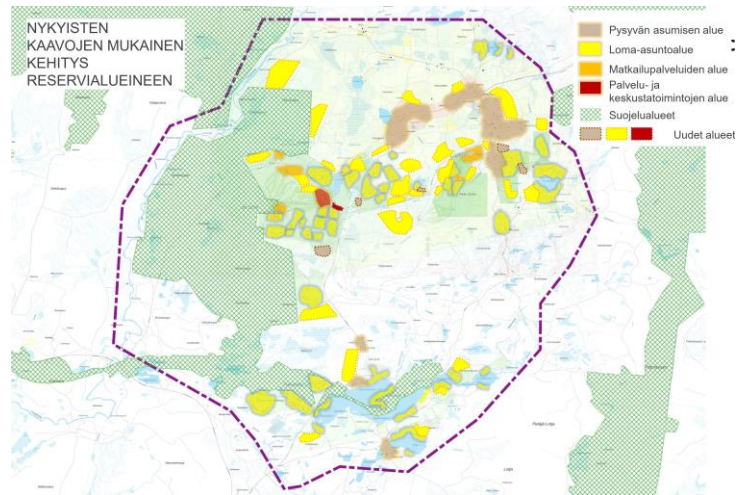
NYKYTILA-vaihtoehdossa lähtökohtana oli kartoittaa, millainen alueen rakentamisen ja yhdyskuntarakenteen tilanne on tällä hetkellä. Vaihtoehdossa tarkasteluun nostettiin myös se, kuinka paljon alueella on asemakaavoitettuja, mutta toistaiseksi rakentamattomia alueita. Tehdyn tarkastelun avulla nähdään, että toteutuneessa tilanteessa alueella on kohtuullisen selkeästi muodostunut kolme matkailurakentamisen keskittymää: Iso-Syöte, Pikku-Syöte ja Pytkynharju. Lisäksi Syöte kylä erottuu varsin vahvana vakituisten asuinalueena. Alueella on edelleen toteuttamattomia asemakaava-alueita kohtuullisen paljon, mutta sijainnit eivät ole kaikilta osin kysytyimpiä.

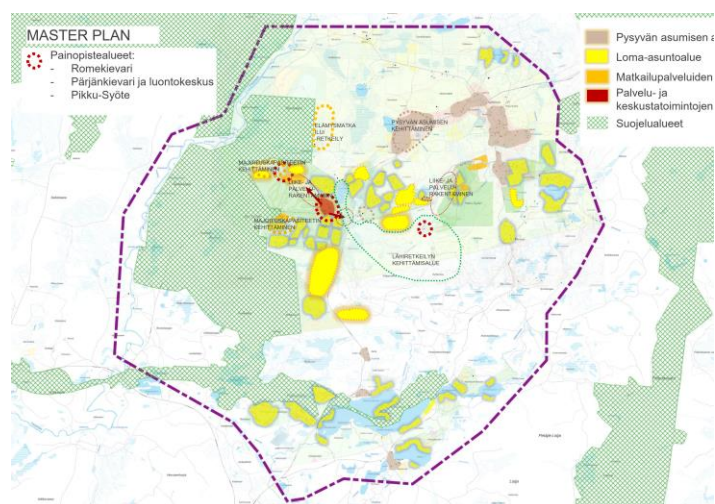
NYKYISTEN KAAVOJEN MUKAINEN KEHITYS -vaihtoehdon avulla kartoitettiin etenkin sitä, kuinka paljon alueelle on jo voimassa olevissa kaavoissa osoitettu rakentamisalueita. Huomioon otettiin sekä yleisettä asemakaavoissa osoitetut alueet. Voimassa olevien kaavojen toteutumattomia alueita sijoittuu eri puolille Syötteen aluetta. Osoitetut alueet toimivat pääosin hyvänä lähtökohdana myös yleiskaavan uudistuksessa osoitettaville ratkaisuille.

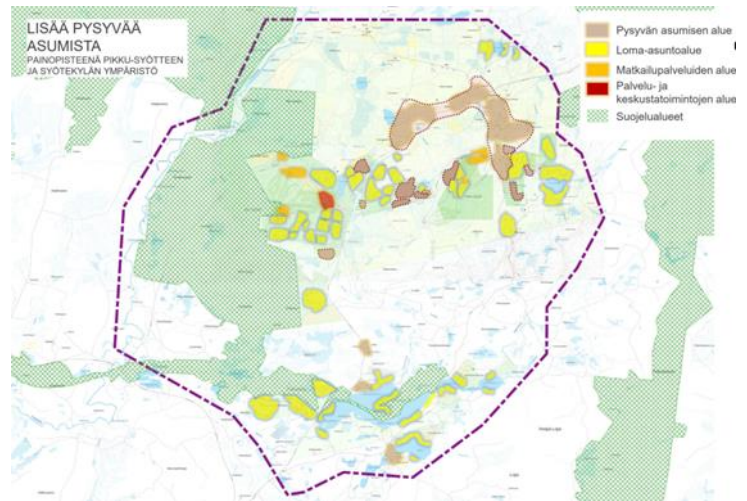
NYKYISTEN KAAVOJEN MUKAINEN KEHITYS RESERVIALUEINEEN -tarkastelussa edelliseen malliin lisättiin myös voimassa olevien kaavojen mukaiset reservialueet. Reservialueita sijoittuu muun muassa Teerivaaran itäosaan, Syötekylään ja Kumpu-Luokan alueelle. Kaiken kaikkiaan olemassa olevissa kaavoissa osoitetuissa aluevarauksissa reservialueineen on määrällisesti varsin hyvä varanto rakentamiseen soveltuvia alueita, mutta sijainnit ja rajaukset eivät ole kaikilta osin toimivia.

MASTER PLAN -rakennemallissa lähtökohdana oli alueelle laaditussa Syötteen Master Planissa esitetyt kehittämistavoitteet ja suunnitellut rakentamisen painopistealueet (Romekievarin alue, Pärjänievarin alue ja luontokeskus, Pikku-Syöte). Liike- ja palvelurakentamista suunnitetaan erityisesti Iso-Syötteen ydinalueelle ja Pikku-Syötteen rinnealueen länsipuolelle. Vakituinen asuminen painottuu Syötekylän suuntaan (erityisesti Varpuperän alue).

Kartta.LISÄÄ PYSYVÄÄ ASUMISTA -mallissa on vastattu erityisesti tarpeeseen lisätä alueelle vakituisen asumisen mahdollisuuksia. Mallin keskeisenä lähtökohtana oli kartoittaa potentiaalisia vakituisen asumisen alueita sekä omakotiasumiselle että yhtiömuotoiselle rivi- ja erillistalorakentamiselle. Uusien ja täydennettävien vakituisen asumisen alueiden kartoittamisessa huomioitiin muun olemassa olevat vakituiset asunnot, palvelujen sijainti ja olemassa oleva infrastruktuuri. Keskeisimpänä vakituisen asumisen alueena esille nousee Syötekytän alue lähiympäristöineen.

Käytyjen keskustelujen ja vaikutusten arvioinnin pohjalta edellä kuvatuista malleista päätettiin ottaa jatkosuunnitteluun mukaan seuraavia teemoja ja näkökulmia:

NYKYTILA:

- Olemassa oleva yhdyskuntarakenne muodostaa hyvän pohjan alueen kehittämiseksi
- Alueita on monin paikoin järkevää tiivistää alueen luonteeseen soveltuvalla tarkkuudella
- Alueella on varsin paljon rakentamattomia tontteja, mutta uuden rakentamisen sijainteja on tärkeä pohtia tarkasti kysyntä huomioiden

NYKYISTEN KAAVOJEN MUKAINEN KEHITYS:

- Olemassa olevissa kaavoissa on osoitettu varsin hyvä varantoa lähitulevaisuutta ajatellen
- Kokonaan uusien alueiden osoittamisen sijaan on monin paikoin perusteltua keskittyä nykyisten alueiden tiivistämiseen ja hallittuun laajentamiseen

NYKYISTEN KAAVOJEN MUKAINEN KEHITYS RESERVIALUEINEEN:

- Voimassa olevien kaavojen reservialueista osa on tarkoituksenmukaisia myös lähitulevaisuudessa tapahtuvaa kehittämistä ajatellen
- Osa reservialueista on sijainneiltaan sellaisia, että niiden kohdalla on tarpeen harkita rajausmuutoksia/alueiden poistamista kaavasta

MASTER PLAN:

- Master Plan -prosessissa alueen kehittämistä on jo pohdittu tarkkaan ja vuorovaikutteisesti, joten suunnitelma muodostaa hyvän pohjan myös yleiskaavatyölle
- Yleiskaavassa on tärkeä pohtia, miten Master Planissa esitetyt kehittämistavoitteet muutetaan konkreettisiksi maankäyttöratkaisuihin. Osaltaan ratkaisut tarkentuvat myös myöhemmin asemakaavoituksessa
- Master Plan -työssä yleiskaavan suunnittelun alueen reuna-alueiden ja esimerkiksi Pytkynharjun alueen ratkaisujen pohtiminen on ollut vähemmällä huomiolla. Näiden alueiden osalta ratkaisuja on syytä tarkentaa yleiskaavassa

LISÄÄ PYSYVÄÄ ASUMISTA:

- Alueella on monipuolisia mahdollisuuksia vakituisen asumisen kehittämiseen. On tärkeä mahdollistaa alueelle erityyppistä vakituista asumista (myös esim. kausityöntekijöiden asuminen)
- Syötekytän lähialueineen muodostaa nykytilanteessa keskeisen vakituisen asumisen keskittymän, mutta pysyvää asutusta on myös muualla kaava-alueella
- Uusien vakituisen asumisen on hyvä sijoittaa lähellä palveluja, ja turvallisten jalankulun ja pyöräilyn yhteyksien varrella

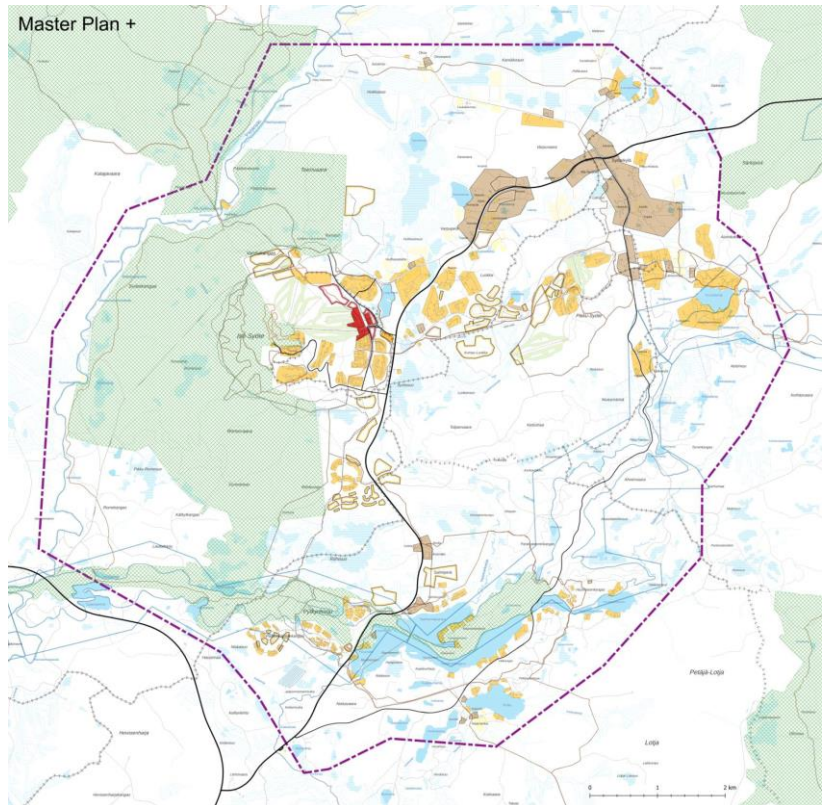
6.2 Rakennemallit ja vaikutusten vertailu

Alkuvaiheen rakennemallitarkastelujen, vaikutusten arvioinnin ja käytyjen vuorovaikutusmenettelyjen pohjalta päädyttiin laatimaan kaksi tarkempaa rakennemallivaihtoehtoa syksyn 2023 työpajatilaisuuksien ja valmisteluvaiheen kaavaratkaisun pohjaksi. Mallien valmistelussa huomioitiin edellisessä kappaleessa kuvatut alkuvaiheen vaihtoehtotarkastelut, prosessin aikana tarkentuneet tavoitteet, saatu palaute sekä alueen nykytila (muun muassa luonto- ja maisema-arvot, liikenneverkko, virkistysalueet, reitit).

Vaihtoehto 1. Master Plan +

Vaihtoehdossa:

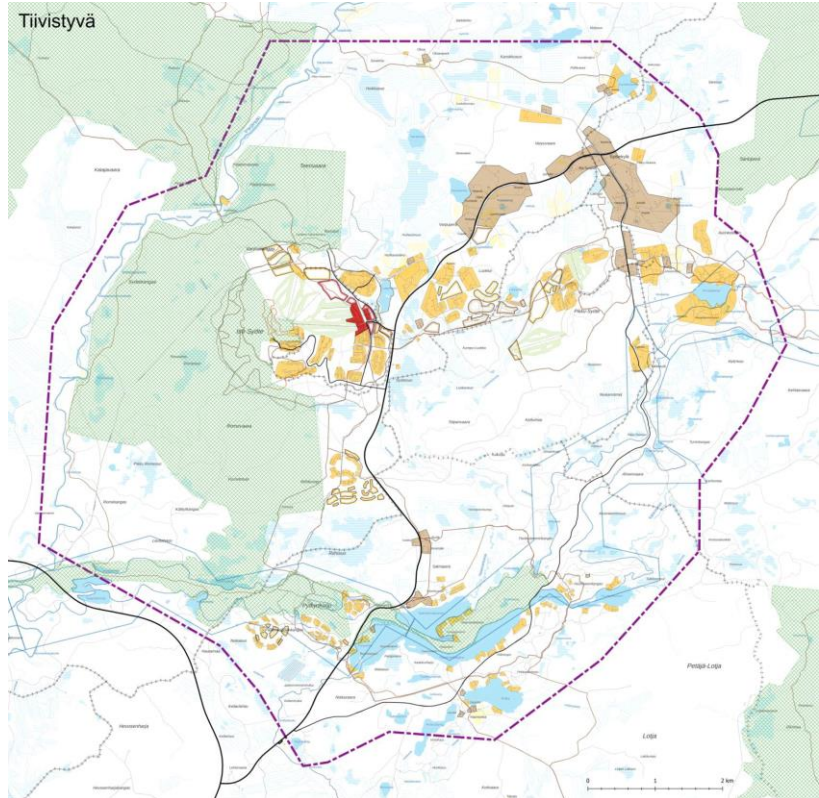
- Lähtökohtana Master Planissa esitetyt kehittämistavoitteet, täydennettynä Pytkynharjun alueen kehittämisellä
- Tavoitteena on tehdä alueen yhdyskuntarakenteesta nykyistä kompaktimpi, mutta rakennetta myös laajennetaan hallitusti
- Lähtökohtana useiden keskusten kehittäminen, kuitenkin siten että Iso-Syötteen merkitys on keskeinen
- Uusia matkailu- ja lomarakentamiseen varattavia alueita sijoittuu etenkin Iso- ja Pikku-Syötteen väliin sijoittuvalla alueella, mutta myös esimerkiksi Riihikummun läheisille alueille ja Pytkynharjuun
- Vakituinen asuminen painottuu Syötekyylän suunnalle, mutta myös yksittäisille muille hyvillä sijainneilla oleville alueille
- Iso- ja Pikku-Syötteen ydinalueita kehitetään Master Planissa asetettujen tavoitteiden pohjalta
- Rakentamisalueiden pinta-ala yhteensä noin 690 hehtaaria
- Uusien rakentamisalueiden pinta-ala yhteensä noin 163,7 hehtaaria

Vaihtoehto 2. Tiivistävä

Vaihtoehdossa:

- Lähtökohtana tiivistäminen ja täydentäminen alueen luonteeseen soveltuvalla tavalla, huomioiden myös Master Planissa asetut tavoitteet
- Kehittämisen painottuu vahvasti Iso-Syötteen ydinalueelle. Lisäksi kehitetään etenkin Pikku-Syötettä ja keskusten välistä aluetta
- Keskeinen tavoite on kehittää etenkin Iso-Syötteen tunturin alaosan aluetta kävelypainotteisena palvelukeskittymänä
- Uudet matkailu- ja lomarakentaminen painottuu Iso- ja Pikku-Syötteen väliselle alueelle
- Vakituinen asuminen painottuu Syötekyllän suunnalle, mutta myös yksittäisille muille hyvillä sijainneilla oleville alueille
- Rakentamisalueiden pinta-ala yhteensä on yhteensä noin 616 hehtaaria
- Uusien rakentamisalueiden pinta-ala yhteensä 163,7 hehtaaria
- Alueet rakennetaan vaihtoehtoa 1 tehokkaammin, mutta alueelle soveltuvalla tavalla

Rakennemallien vaikutusten tarkempi vertailu on esitetty liiteasiakirjassa.

Vaikutusten arvioinnin, syksyn 2023 vuorovaikutustilaisuuksien ja prosessin aikana tarkentuneiden tavoitteiden pohjalta kaavaluonnos päätettiin laatia vaihtoehtojen yhdistelmänä, painottaen kuitenkin vahvasti mallissa ”tiivistävä” esitettyjä tavoitteita.

7. Yleiskaava ja sen perustelut

7.1 Kaava-alueen rajaus

Yleiskaavan suunnitteluala kattaa voimassa olevan Syötteen yleiskaavan alueen ja osan oikeusvaikutuksettomalla Syötteen osayleiskaavan alueesta. Alue on rajattu siten, että se kattaa Syötteen matkailualueen keskeiset osat. Rajauksessa on huomioitu myös voimassa olevat asemakaavat ja ranta-asemakaavat sekä Syötteen Master Planissa esitetyt kehittämistavoitteet.

7.2 Yleiskaavan kuvaus

Osayleiskaavassa on edellä esitettyjen tavoitteiden mukaisesti tuettu pääosin olemassa olevaa yhdyskuntarakennetta. Yleiskaavan laadinnassa on otettu huomioon MRL:n mukaiset yleiskaavan sisältövaatimukset. Kaavan aluevarauksissa on huomioitu valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet, maakuntakaava sekä vuorovaikutusmenettelyissä esille nousseet tavoitteet. Suojelukohteet (muinaismuistot, rakennettu ympäristö ja luonnonympäristö) ja niihin liittyvät luonnosvaiheen kaavamerkinnot ja -määräykset perustuvat aiemmin tehtyihin

inventointeihin ja selvityksiin sekä viranomaisarkintaan. Yleiskaavan yhteydessä tehtävät selvitykset ja inventoinnit toteutetaan maastokauden 2024 aikana, joten tulokset voidaan huomioida kaavaehdotuksen laadinnassa.

Suunnittelualueetta on tarkasteltu kokonaisvaltaisesti siten, että osoitettaessa uusia aluevarauksia huomioidaan kaupungin ja sen osa-alueiden kehittämistarpeet, suojelu- ja virkistysarvot sekä elinkeinojen harjoittaminen. Yleiskaavaratkaisussa on huomioitu alueelle laadittu Master Plan, tiedossa olevat kehittämishankkeet sekä voimassa olevat asemakaavat. Yleiskaavaratkaisu mahdollistaa Syötteen alueen kestävän ja hallitun kasvun.

Kaavaluonnoskartta on laadittu mittakaavassa 1:20 000. Kaavamerkinnot ja -ratkaisut sekä vaikutusten arviointi tarkentuvat valmistuvien selvitysten ja saadun palautteen pohjalta kaavaehdotusvaiheessa.

7.2.1 Kokonaisrakenne ja -mitoitus

Osayleiskaava täydentää suunnittelualueen nykyistä yhdyskunta- ja taajamarakennetta. Potentiaaliset uudet asuinrakentamisen ja matkailurakentamisen alueet on osoitettu pääosin olemassa olevien alueiden välittömään läheisyyteen. Tämä periaate tukee tavoitetta yhdyskuntarakenteen eheyttämisestä. Uusien rakentamisalueiden myötä alueen yhdyskuntarakenne kuitenkin myös laajenee vähäisessä määrin. Voimassa olevaan yleiskaavaan verrattuna alueelle on osoitettu yksittäisiä uusia alueita, mutta joiltain osin aluevarauksia on myös supistettu etenkin nykyisen kaavan reservialueiden osalta. Kokonaisrakenteella ohjataan tarjontaa suotuisille alueille, joihin kohdistuu kysyntää. Rakentamiselle osoitetut alueet on tarkoitettu lähtökohtaisesti asemakaavoitettaviksi. Kaavaratkaisussa on tarvittavilta osin huomioitu myös rakentamisen vaiheistus.

Taulukko 4. Rakentamisalueiden pinta-alat.

Merkintä	hehtaaria (kaikki)	hehtaaria (uudet alueet)
Keskustatoiminnot (C)	20,4	13,4
Palvelut ja teollisuus (PT, T)	kohdemerkinnät (yht. 5 kpl), ei tarkkaa pinta-alaa	kohdemerkinnät (yht. 5 kpl), ei tarkkaa pinta-alaa
Julkiset palvelut ja hallinto (PY)	yksi kohdemerkintä, ei tarkkaa pinta-alaa	yksi kohdemerkintä, ei tarkkaa pinta-alaa
Matkailupalvelut (RM)	100,6	49,4
Asuminen (A, AP)	38,7	12,9
Kyläalueet (AT)	251,9	4,1
Loma-asuminen (RA)	400,4	111,8
Kaikki yhteensä	812,0	191,6

7.2.2 Kuvaus alueittain ja toiminnoittain

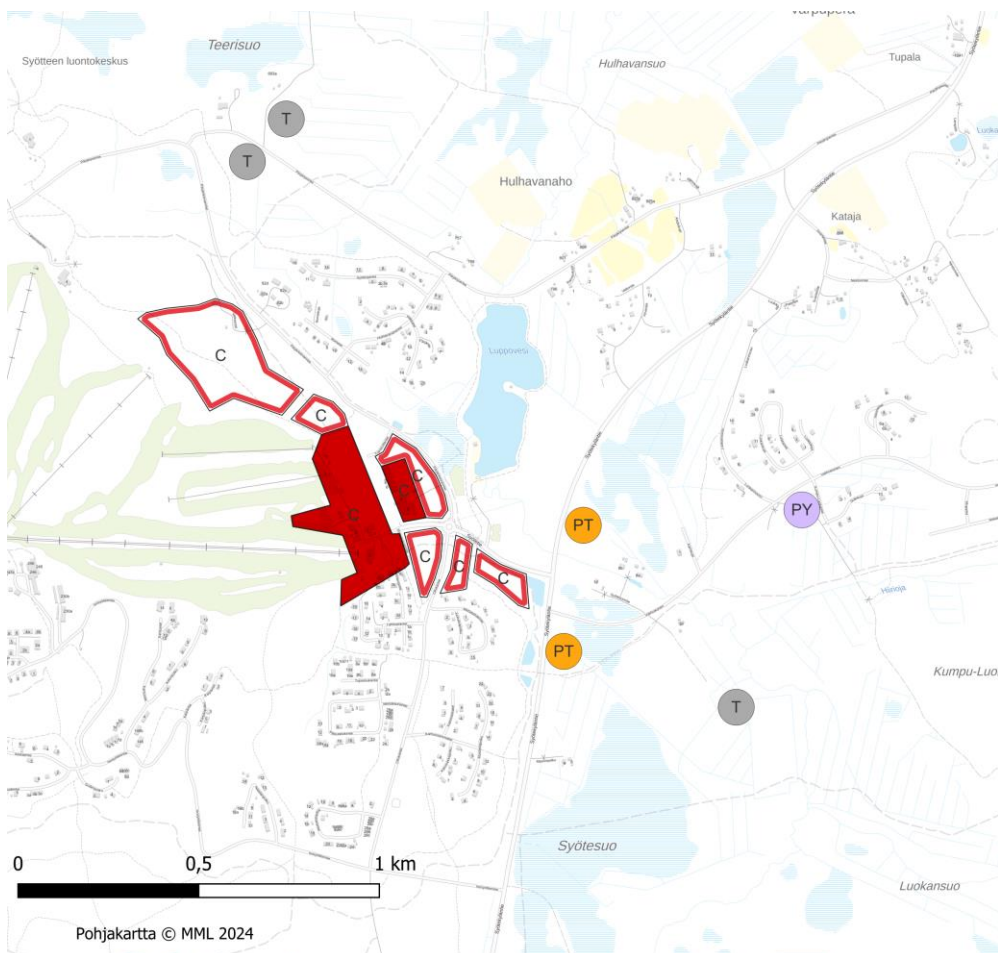
Keskustatoiminnot, palvelut ja työpaikat

Suunnittelualueen palvelutoimintojen kehittäminen mahdollistetaan usealla eri alueella. Alueen tärkein palvelukeskittymä on Iso-Syötteen laskettelurinteiden juurelle sijoittuva alue. Alue on kaavaratkaisussa osoitettu keskustatoimintojen alueena. Keskustamaisena alueena toteuttava alue kattaa maantien 862 ja Syötetien risteyksen länsipuolisen alueen, Romekievarin ja eturinteiden alueen sekä näiden alueiden luoteispuolelle sijoittuvaan alueen (alue osin rakentumaton, osin asuntovaunualuetta). Tämä keskustatoimintojen alue toteutetaan tiiviinä ja toiminnoiltaan monipuolisena kävelypainotteisena alueena. Alueelle on mahdollista sijoittaa esimerkiksi majoitus- ja ravintolapalveluita ja ohjelmapalvelutoimintoja. Alueessa on kehittämispotentiaalia myös päivittäistavarakaupan näkökulmasta.

Palveluita- ja työpaikkatoimintoja on mahdollista kehittää myös Pikku-Syötteen alueella. Tällä alueella aluevarausten painopiste on kuitenkin vahvemmin matkailutoiminnoissa. Esimerkiksi RM-alueille on kuitenkin mahdollista sijoittaa suoraan matkailuun liittyvien toimintojen lisäksi myös erilaisia palveluja. Ratkaisut tarkentuvat yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa.

Matkailukeskuksen tukitoiminnoille tarkoitettuja teollisuus- ja varastoalueita osoitetaan kolmeen sijaintiin Iso-Syötteen ydinalueen läheisyyteen. Syötekyläntien varteen sijoittuu kaksi palvelu- ja teollisuus/työpaikka-alueita hieman etäämmälle keskustatoimintojen alueesta. Koululle ja päiväkodille on osoitettu sijainti Iso-Syötteen keskuksen itäpuolelle. Kyseisen sijainnin läheisyydessä on vakituista asumista ja kulkuyhteydet hyvät eri puolille aluetta.

Palveluja ja työpaikkatoimintoja voi sijoittua myös yleiskaavassa osoitetuille kyläalueille (AT). Kyläalueet ovat rakenteeltaan sekoitteita. Kyläalueista etenkin Syötekylän alueella on potentiaalia palvelujen kehittymisen näkökulmasta. Alueella sijaitsee nykyisinkin muun muassa päivittäistavarakauppa.

Kuva 39. Keskustatoimintojen, palveluiden ja työpaikkatoimintojen aluevaraukset. Keskustatoimintoja kuvaavat eri merkinnät on yhdistetty saman värin alle. Palvelu- ja työpaikkatoimintoja voi sijoittua myös useiden muiden aluevarausten alueelle.

Matkailutoiminnot ja loma-asuminen

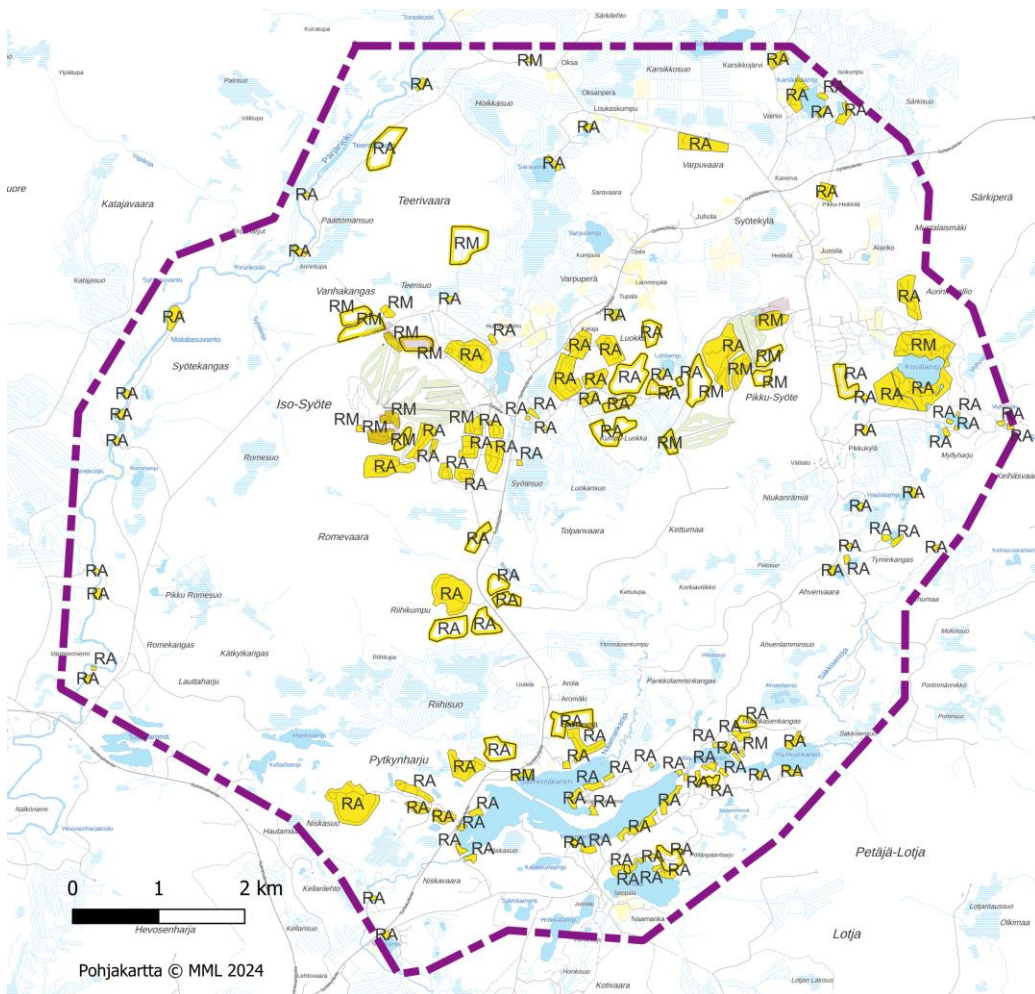
Loma-asumista sijoittuu eri puolille aluetta. Painopisteinä ovat alueet Iso-Syötteeltä Pikku-Syötteelle ja Riihikumpuun. Tiivistyviä alueita ovat erityisesti Iso-Syötteen ja Pikku-Syötteen väliset alueet, jotka on jo pääosin kaavoitettu mutta eivät vielä rakentuneet. Iso-Syötteen ja Pikku-Syötteen alueita tiivistetään ja laajennetaan hyvillä sijainneilla. Kokonaan uusia loma-asuntoalueita osoitetaan Riihikumpuun sekä Pytkynharjun pohjoispuolelle. Uudet loma-asunto- ja matkailurakentamisen alueet sijoittuvat pääosin valmiin infrastruktuurin

läheisyyteen lukuun ottamatta Teerivaaran läheisyyteen osoitettua RA-aluetta ja RM-aluetta. Nämä alueet on osoitettu voimassa olevassa yleiskaavassa. Alueiden rajauksia on yleiskaavaratkaisussa tarkistettu.

Suunnittelualueen reunamille sijoittuvien alueiden osalta kaavassa on pääosin osoitettu nykyisten asemakaavojen ja ranta-asemakaavojen mukaiset sekä toteutuneet loma-asuntotontit ja rakennuspaikat. Pärjänjokivarsi säilyy kaavaratkaisussa erämaahenkisenä jokena, jonka varrella on yksittäisiä loma-asuntoja.

Matkailutoimintojen ja loma-asumisen aluevarausten rajauksiin voi tulla tarkistuksia kaavaehdotusvaiheessa kesän 2024 aikana laadittavien selvitysten ja saadun palautteen pohjalta.

Loma-asuntoalueille (RA) annetun kaavamääräyksen mukaan alueilla on sallittu myös ympärivuotinen asuminen, mikäli se soveltuu alueen muuhun maankäyttöön. Ratkaisut tarkentuvat tältä osin yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa ja lupamenettelyissä.

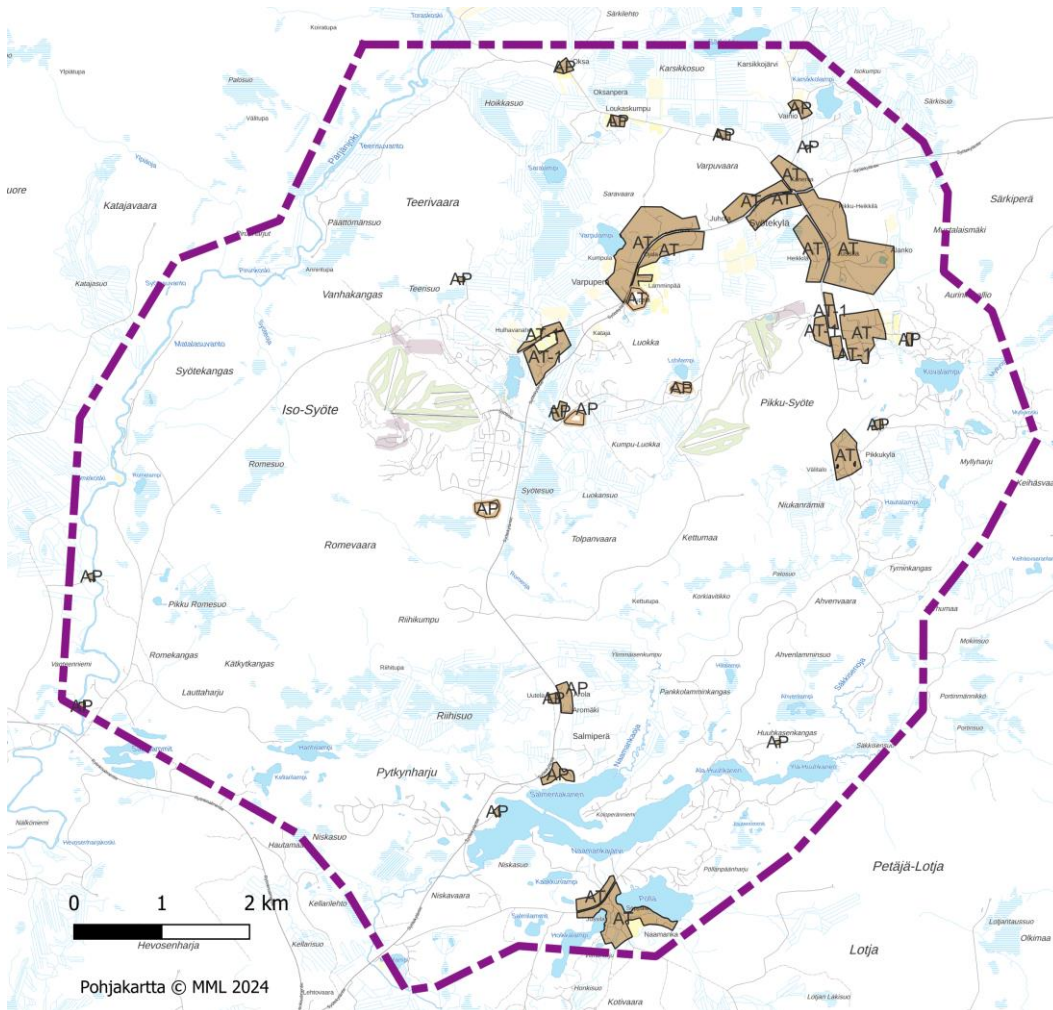
Kuva 40. Matkailutoimintojen ja loma-asumisen aluevaraukset.

Vakituinen asuminen

Vakituisen asumisen painopiste on Syötteellä ollut Syötekylän ympäristössä, joka osoitetaan edelleen kyläalueena. Kyläalueita on myös Hulhavanahossa, Kelosyötteellä sekä Naamangassa. Kyläalueet tarjoavat monipuolisia asumismahdollisuuksia.

Viime vuosina vakituista asumista on rakentunut myös lähemmäksi Iso-Syötteen ydinaluetta. Kaavassa esitetään myös uutta vakituista asumista myös näille alueille, mm. Iso-Syötteen ja Pikku-Syötteen väliin.

Suuri osa alueista voidaan toteuttaa vakituisen ja vapaa-ajan asumisen seka-alueina tarkemmassa suunnittelussa.

Kuva 41. Asumisen aluevaraukset. Kartalla osoitetut asuntoalueet sisältävät AT- ja AP-merkinnät.

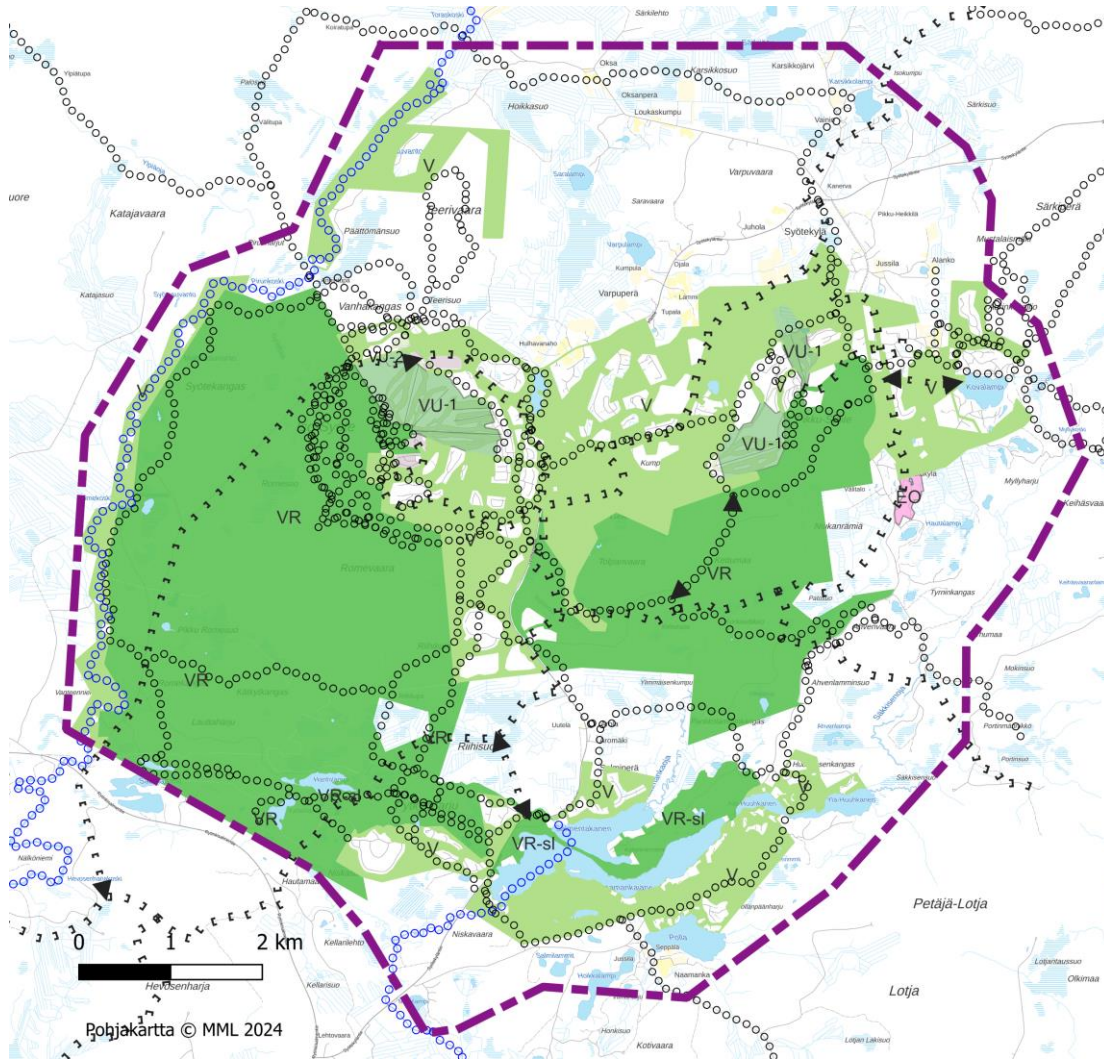
Virkistys ja reitit

Alue on suosittua retkeilyaluetta kansallispuiston ja hiihtokeskuksen ansiosta. Retkeily- ja ulkoilualueena osoitetaan Metsähallituksen omistamat Syöteen retkeilyalue ja Syöteen virkistysmetsä, jotka kuuluvat osin myös Natura-alueisiin. Iso- ja Pikku-Syöteen laskettelurinteet ovat urheilu- ja virkistyspalvelualueita. Asuin ja matkailupalvelualueiden väleiset viheralueet osoitetaan virkistysalueina. Näitä alueita on esimerkiksi Iso-Syöteen ja Pikku-Syöteen välisellä alueella, Pytkynharjussa, Teerivaaran ympäristössä sekä Pärjänjoen varressa.

Iso-Syöteen ja Pikku-Syöteen rinnealueet on osoitettu urheilu- ja virkistyspalvelualueena (VU). Merkintä turvaa rinnetoimintojen kehittämisen. Iso-Syöteen tunturin pohjoisreunalle Pärjänkievarin alueen läheisyyteen on osoitettu uusi alue hiihtostadionille (VU-1). Alue sijoittuu nykyisen hiihtostadionin eteläpuolelle.

Alueen reittiverkosto on nykyiselläänkin kattava. Uusia reittiyhteystarpeita on moottorikelkkailijoille: yhteys Pytkynharjulle, Kovalammelle sekä Syöteen toinen ympärysreitti. Pikku-Syöteen eteläpuolista kehitetään lähireittejä ja erilaisia aktiviteetteja.

Alueelle sijoittuvia laavuja ja muita taukopaikkoja on osoitettu merkinnällä matkailu- ja virkistyskohde. Kaavassa on osoitettu nykyiset uimarannat.

Kuva 42. Virkistystoiminnot ja reitit. Luonnonsuojelualueet on esitetty eri kartalla.

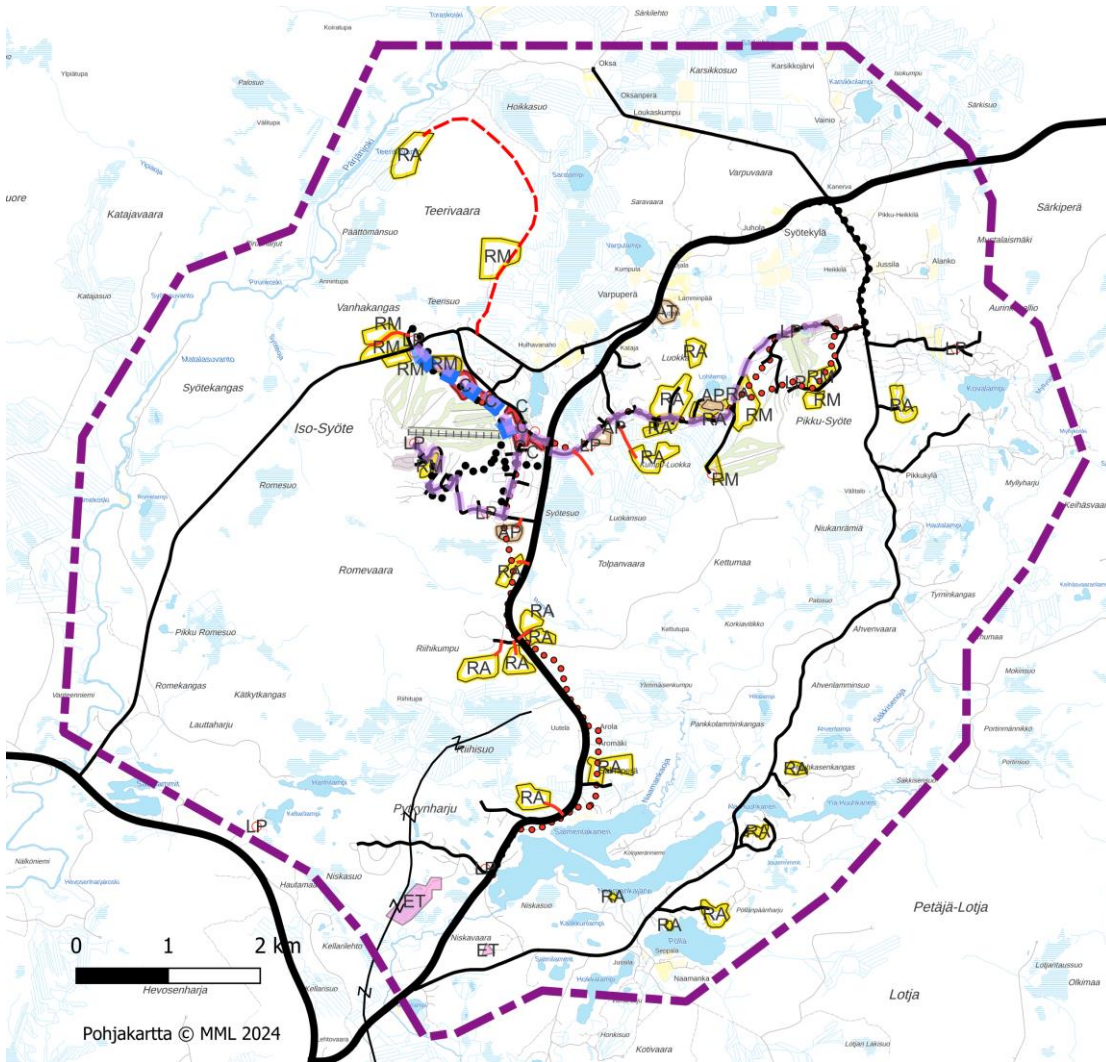
Liikenne, yhdyskuntateknikka ja energia

Liikenteellinen ratkaisu pohjautuu pääosin olemassa olevaan verkkoon.

Kaavakartalla on esitetty nykyiset tärkeimmät pysäköintialueet huomioiden pysäköintiin liittyvät kehittämistarpeet.

Tärkeä kehityskohde ovat kävelyn ja pyöräilyn yhteydet. Tärkeimmät uudet yhteydet ovat Iso-Syöteeltä Pikku-Syöteelle sekä Iso-Syöteeltä Riihikumpuun. Riihikummusta reitti voi jatkua Pytkynharjulle saakka monitoimiuraa pitkin. Iso-Syöteen ydinalueelta Pärjänievarille ja luontokeskukselle päin osoitetaan kevyen liikenteen kehittämiskäytävä, jolla tavoitellaan korkeatasoista ja viihtyisää kävely-ympäristöä.

Joukkoliikennettä kehitetään etenkin Iso-Syöteen ala-aseman, Pärjänievarin, Pikku-Syöteen ja Iso-Syöteen huipun välillä.

Kuva 43. Liikenneverkko ja energiantuotanto. Kartalla esitetty myös uudet rakentamisalueet.

Häiriöt ja suoja-alueet

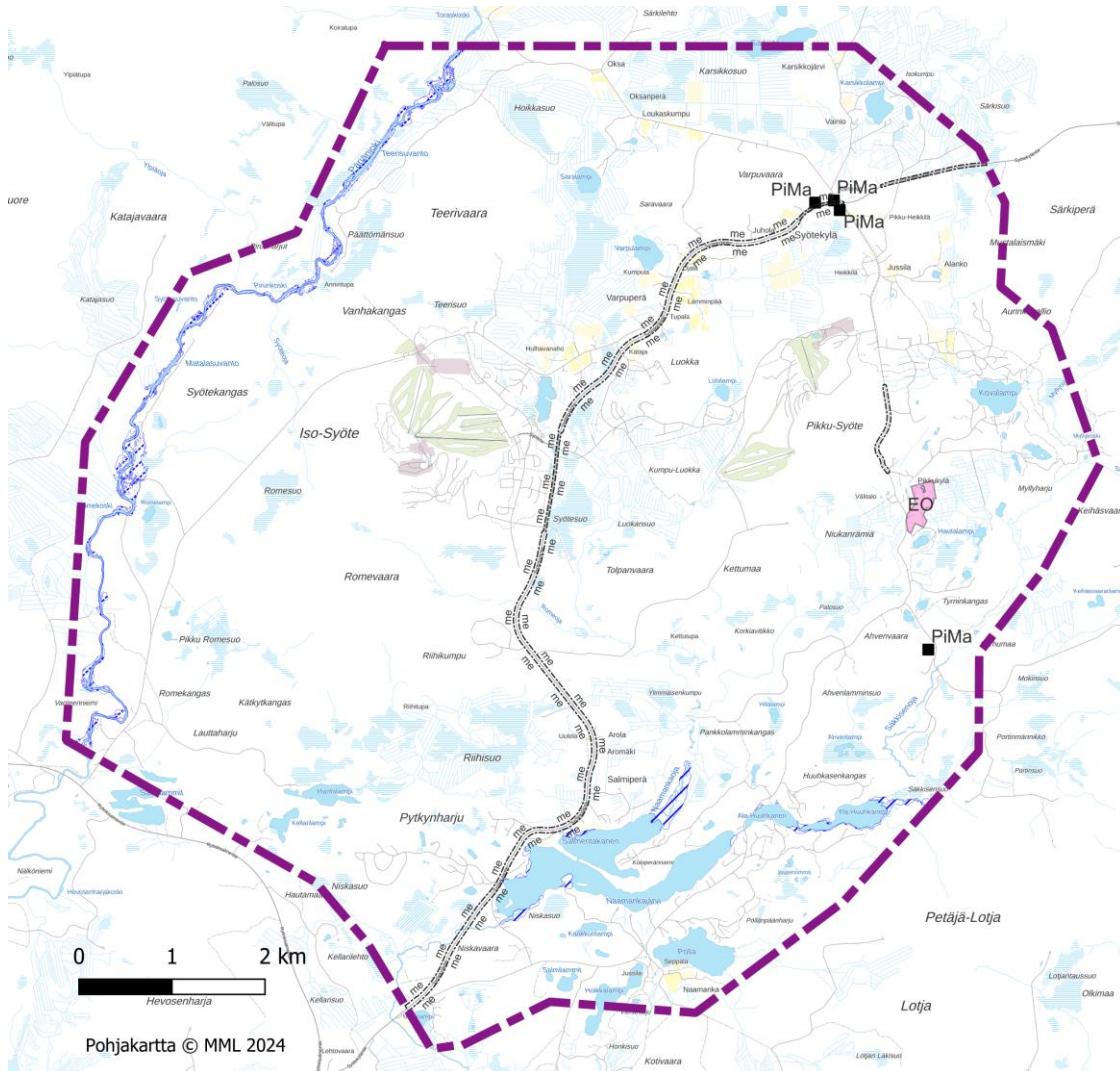
Kaavakartalla on esitetty alueen läpi kulkevan maantien 862 teoreettinen 55 dB-melualue.

Kaavakartalla on osoitettu tiedossa olevat mahdollisesti pilaantuneen maan kohteet.

Etenkin Naamankajärven alueella on joitakin alavia paikkoja, joissa voi esiintyä tulvaa. Tulva-altiita ovat erityisesti Naamankaojan ja Säkkinenjojan suut.

Yleiskaavaratkaisussa on määritelty tulva-altiille vesistöille kerran sadassa vuodessa toistuvat tulva-alueet. Alin rakentamiskorkeus on määritelty siten, että keskivedenkorkeuteen on lisätty 1 metri. Suunnittelualueelta ei ole ollut käytössä tulvahavaintoihin perustuvaa dataa.

Alueen luoteisreunalla virtaavalle Pärjänjoelle on määritelty suuntaa-antava laskennallinen tulva-alue. Alue on määritelty maastomallia hyödyntäen siten, että 2.7.2018 vesitilanteeseen on lisätty 1 metri.

Kuva 44. Häiriöt ja suoja-alueet.

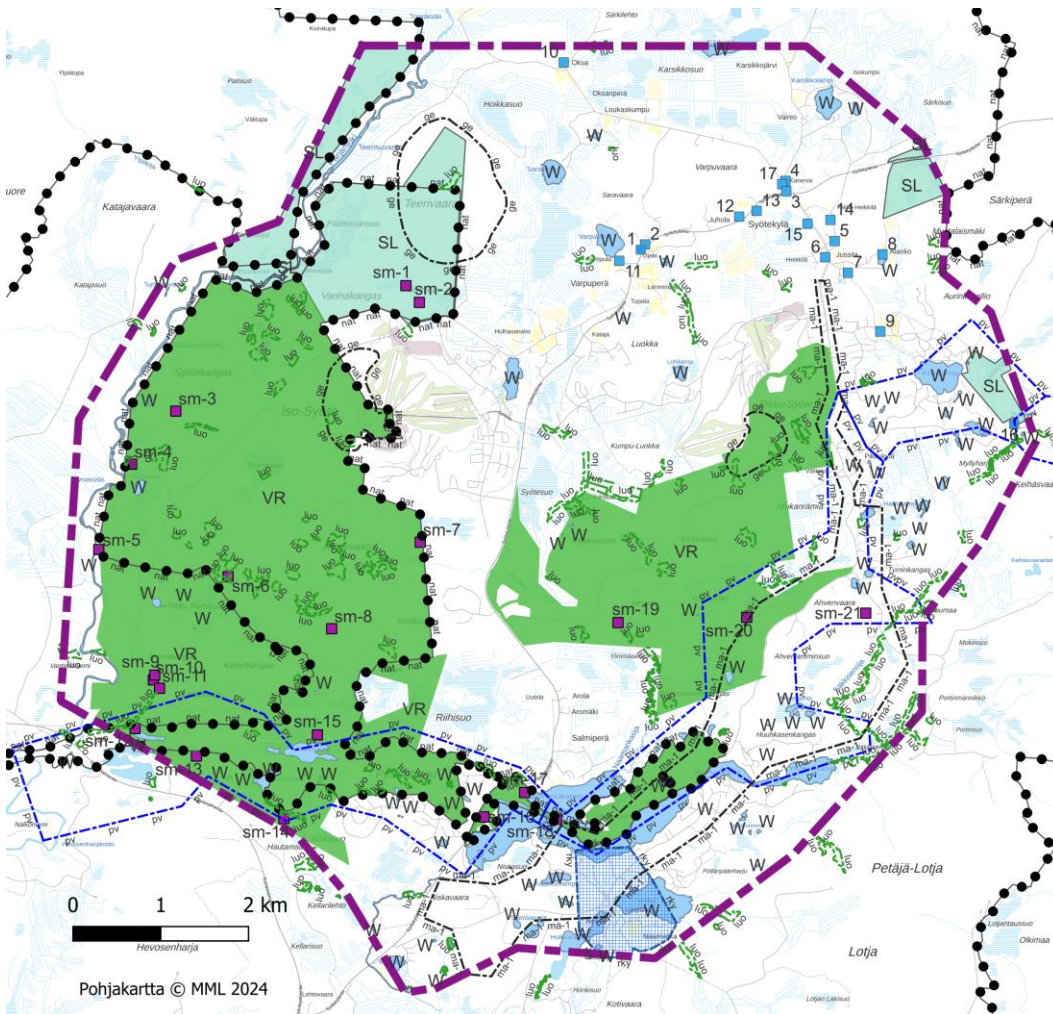
Luonto ja luonnonsuojelu, maisema ja kulttuuriympäristöt

Laajat alueet suunnittelualueesta kuuluvat Natura-verkostoon. Tärkeimpiä ekologisia yhteyksiä on merkitty suojelualueiden ja laajojen yhtenäisten metsäalueiden välille.

Kaavaluonnoksessa on osoitettu tiedossa olevat metsälain 10 §:n mukaiset arvokkaat elinympäristöt ja vesilain 2 luvun 11 §:n mukaiset arvokkaat vesiluonnon suojelutyytit.

Kaavakartalla on osoitettu alueelle sijoittuva maakunnallisesti arvokas maisema-alue (Syöteen maisematie).

Luontoa ja luonnonsuojelua koskevia kaavamerkintöjä (mukaan lukien ekologiset yhteydet) täydennetään kaavaehdotusvaiheeseen kesän 2024 aikana toteutettavien maastaselvitysten myötä.

Kuva 45. Luontoa, maisemaa ja kulttuuriympäristöjä koskevat kaavamerkinnät.

7.2.3 Kaavamääräykset

Kaavassa on annettu seuraavat yleiskaavamääräykset:

Yleiskaavamääräykset:

1. Yleiskaava on MRL 42 §:n mukainen oikeusvaikutteinen yleiskaava.
2. Rakennettavaksi osoitetut alueet on tarkoitettu asemakaavoitettaviksi, ellei aluetta koskevassa kaavamääräyksessä ole toisin määrätty.
3. Pää tavoitteena on täydentää ja tiivistää jo käyttöön otettuja alueita kestävä kehityksen periaatteiden mukaisesti yhdyskuntarakennetta eheyttämällä ja olemassa olevaa infrastruktuuria hyödyntämällä. Asemakaavaa laadittaessa tulee alueen omaleimaisuus ja topografia ottaa suunnittelun lähtökohdiksi. Alueiden suunnittelussa sekä toteutuksessa tulee huomioida luontoarvojen säilyttäminen. Rakennusten sijoittamiseen rakennuspaikalla tulee kiinnittää erityistä huomiota. Uudet rakennukset tulee toteuttaa koon, muodon, materiaalien ja väri-tyksen osalta siten, että ne sopivat sijainnista riippuen ympäröivään lähimaisemaan, tunturin kaukomaisemaan tai taajamakuvaan. Olemassa olevan puuston säilyttämiseen on kiinnitettävä erityistä huomiota.

4. Yksityiskohtaisemmassa kaavoituksessa ja muussa maankäytön suunnittelussa on varauduttava sään ääri-ilmiöihin ja muihin ilmastomuutoksen vaikutuksiin.
5. Ranta-alueelle tai alueen läheisyyteen rakennettaessa tulee ottaa huomioon mahdollinen rannan sortuma- ja vyörymärisä.
6. Yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa ja toteutuksessa tulee kiinnittää erityistä huomiota joukkoliikenteen sekä jalankulun ja pyöräilyn yhteyksien toimivuuteen ja esteettömyyteen.
7. Yksityiskohtaisemmassa maankäytön suunnittelussa ja aluevarauksissa tulee huomioida hulevesien hallinta ja käsittely.
8. Virkistysalueverkon suunnittelussa ja toteutuksessa tulee pyrkiä katkeamattomiin yhteyksiin ja ottamaan monipuolisesti huomioon eri virkistystoiminnot ja reittitarpeet, alueellisia virkistyspalveluja tarjoavien yritysten tarpeet mukaan lukien.
9. Tarkemmassa suunnittelussa on turvattava porotalouden toiminta- ja kehittämisedellytykset. Poronhoitoalueelle rakennettaessa on huomioitava poronhoitolain 3 §:n takaama porojen vapaa laidunnusoikeus.

Määräykset tarkentuvat tarvittaessa kaavaehdotusvaiheessa.

7.2.4 Muutos nykytilanteeseen

Kaavaratkaisun runko pohjautuu toteutuneeseen tilanteeseen ja voimassa olevaan yleiskaavaan. Voimassa olevaan keskeiselle alueelle sijoittuvaan yleiskaavaan verrattuna alueelle on osoitettu yksittäisiä uusia alueita, mutta joiltain osin aluevarauksia on myös supistettu etenkin nykyisen kaavan reservialueiden osalta.

Osalla alueesta ei ole nykytilanteessa oikeusvaikutteista yleiskaavaa.

7.2.5 Valtakunnalliset ja seudulliset intressit

Taulukko 5. Suhde valtakunnallisiin alueidenkäyttötavoitteisiin

Toimivat yhdyskunnat ja kestävä liikkuminen	Tavoitteen toteutuminen
<p><i>Edistetään koko maan monikeskuksista, verkottuvaa ja hyvin yhteyksiin perustuvaa aluerakennetta, ja tuetaan eri alueiden elinvoimaa ja vahvuuksien hyödyntämistä. Luodaan edellytykset elinkeino- ja yritystoiminnan kehittämiseksi sekä väestökehityksen edellyttämälle riittäväälle ja monipuoliselle asuntotuotannolle.</i></p> <p><i>Luodaan edellytykset vähähiiliselle ja resurssitehokkaalle yhdyskuntakehitykselle, joka tukeutuu ensisijaisesti olemassa olevaan rakenteeseen.</i></p> <p><i>Edistetään palvelujen, työpaikkojen ja vapaa-ajan alueiden hyvää saavutettavuutta eri väestöryhmien kannalta. Edistetään kävelyä, pyöräilyä ja joukkoliikennettä sekä viestintä-, liikkumis- ja kuljetuspalveluiden kehittämistä.</i></p> <p><i>Merkittävät uudet asuin-, työpaikka- ja palvelutoimintojen alueet sijoitetaan siten, että ne ovat joukkoliikenteen, kävelyn ja pyöräilyn kannalta hyvin saavutettavissa.</i></p>	<p>Yleiskaavaratkaisu mahdollistaa Syötteen alueen kestävä kehityksen. Kaavaratkaisuilla on toteutuessaan merkittävä vaikutus koko Pudasjärven ja seutukunnan elinvoimaan. Kaava tukee yritystoiminnan kehittämistä alueella mahdollistaen myös toimivan kilpailun.</p> <p>Kaavaratkaisu pohjaa pääosin olemassa olevaan yhdyskuntarakenteeseen. Kaavaratkaisu mahdollista etenkin Iso-Syötteen ydinalueen merkittävän tiivistämisen. Uudet alueet sijoittuvat pääosin nykyisen rakenteen välittömään läheisyyteen. Osa toteutumattomista alueista pohjautuu voimassa olevaan yleiskaavaan.</p> <p>Kaavassa on kiinnitetty erityistä huomiota joukkoliikenteen sekä jalankulun ja pyöräilyn olosuhteiden kehittämiseen. Tiettyjen uusien alueiden osalta liikkuminen perustuu kuitenkin suurelta osin yksityisautoiluun.</p>
<p>Tehokas liikennejärjestelmä</p>	

Edistetään valtakunnallisen liikennejärjestelmän toimivuutta ja taloudellisuutta kehittämällä ensisijaisesti olemassa olevia liikenneyhteyksiä ja verkostoja sekä varmistamalla edellytykset eri liikennemuotojen ja -palvelujen yhteiskäyttöön perustuville matka- ja kuljetusketjuille sekä tavara- ja henkilöliikenteen solmukohtien toimivuudelle.

Terveellinen ja turvallinen elinympäristö

Varaudutaan sään ääri-ilmiöihin ja tulviin sekä ilmastonmuutoksen vaikutuksiin. Uusi rakentaminen sijoitetaan tulvavaara-alueiden ulkopuolelle tai tulvariskien hallinta varmistetaan muutoin.

Ehkäistään melusta, tärinästä ja huonosta ilmanlaadusta aiheutuvia ympäristö- ja terveyshaittoja.

Haitallisia terveysvaikutuksia tai onnettomuusriskejä aiheuttavien toimintojen ja vaikutuksille herkkien toimintojen välille jätetään riittävän suuri etäisyys, tai riskit hallitaan muulla tavoin.

Elinvoimainen luonto- ja kulttuuriympäristö sekä luonnonvarat

Huolehditaan valtakunnallisesti arvokkaiden kulttuuriympäristöjen ja luonnonperinnön arvojen turvaamisesta.

Edistetään luonnon monimuotoisuuden kannalta arvokkaiden alueiden ja ekologisten yhteyksien säilymistä.

Huolehditaan virkistyskäyttöön soveltuvien alueiden riittävyydestä sekä viheralueverkoston jatkuvuudesta.

Luodaan edellytykset bio- ja kiertotaloudelle sekä edistetään luonnonvarojen kestävää hyödyntämistä. Huolehditaan maa- ja metsätalouden kannalta merkittävien yhtenäisten viljely- ja metsäalueiden sekä saamelaiskulttuurin ja -elinkeinojen kannalta merkittävien alueiden säilymisestä.

Uusiutumiskykyinen energiahuolto

Turvataan valtakunnallisen energiahuollon kannalta merkittävien voimajohtojen ja kaukokuljettamiseen tarvittavien kaasuputkien linjaukset ja niiden toteuttamismahdollisuudet. Voimajohtolinjauksissa hyödynnetään ensisijaisesti olemassa olevia johtokäytäviä.

Kaavaratkaisussa on huomioitu alueen maanteiden liikenneolosuhteiden turvaaminen ja kehittämismahdollisuudet. Kaavassa on huomioitu kattavasti eri liikennemuotojen kehittäminen.

Yleiskaavaratkaisussa on huomioitu alueen vesistöjen tulvavaara-alueet. Uutta rakentamista ei ole osoitettu näille alueille.

Ilmastonmuutoksen vaikutuksiin on varauduttu muun muassa varaamalla yleiskaava-alueelle riittävästi viheralueita.

Kaavassa on huomioitu alueen maanteiden teoreettiset melualueet. Myös moottorikelkkailureittien ja herkkien toimintojen väliin on mahdollisuuksien mukaan jätetty riittävät etäisyydet. Liikenteen sähköistyminen vähentää jossain määrin meluvaikutuksia lähitulevaisuudessa.

Kaavakartalla on osoitettu tiedossa olevat mahdolliset pilaantuneen maan kohteet.

Kaavaratkaisussa on huomioitu valtakunnallisesti arvokkaat kulttuuriympäristöt.

Luonnosvaiheen kaavakartalla on osoitettu nykyiset luonnonsuojelualueet ja luonnonsuojeluohjelmien alueet sekä tiedossa olevat arvokkaat luontokohteet. Kaavaan liittyen laaditaan ehdotusvaiheessa luontoselvitys, jonka pohjalta osoitetaan muut luontoarvojen kannalta tärkeät alueet ja kohteet.

Kaavassa on kiinnitetty erityistä huomiota virkistysolosuhteiden kehittämiseen ja reitteihin sekä viheralueverkoston jatkuvuuteen.

Yleiskaava-alueella sijoittuville merkittävimmille peltoalueille ei ole osoitettu uutta rakentamista.

Kaavassa on huomioitu tiedossa olevat voimajohtohankkeet ja tarvittavat verkon kehittämismahdollisuudet tulevaisuudessa.

Taulukko 6. Suhde yleiskaavan sisältövaatimuksiin

Yleiskaavaa laadittaessa on otettava huomioon:	Toteutuminen
<i>yhdyskuntarakenteen toimivuus, taloudellisuus ja ekologinen kestävyys</i>	Kaava mahdollistaa Syötteen alueen kestävän kehittämisen hyödyntäen pääosin olemassa olevaa yhdyskuntarakennetta. Ekologinen kestävyys on varmistettu muun muassa turvaamalla riittävän viheralueet ja osoittamalla ekologisia yhteystarpeita. Uudet rakentamisalueet kuitenkin vähentävät alueen olemassa olevaa puustoa vähäisessä määrin.
<i>olemassa olevan yhdyskuntarakenteen hyväksikäyttö</i>	Yleiskaavassa lähtökohtana on ollut hyödyntää olemassa olevaa rakennetta sitä hallitusti laajentaen.
<i>asumisen tarpeet ja palveluiden saatavuus</i>	Yleiskaavassa on osoitettu monipuolisesti alueita vakitukselle asumiselle sekä palveluille. Alueet on osoitettu hyvin saavutettaville sijainneille.
<i>mahdollisuudet liikenteen, erityisesti joukkoliikenteen ja kevyen liikenteen, sekä energia-, vesi- ja jätehuollon taroituksenmukaiseen järjestämiseen ympäristön, luonnonvarojen ja talouden kannalta kestävällä tavalla</i>	Yleiskaavassa on kiinnitetty erityistä huomioita jalankulun ja pyöräilyn sekä joukkoliikenteen olosuhteiden kehittämiseen. Nykyisen rakenteen tiivistäminen mahdollistaa olemassa olevan infrastruktuurin hyödyntämisen.
<i>mahdollisuudet turvalliseen, terveelliseen ja eri väestöryhmien kannalta tasapainoiseen elinympäristöön</i>	Kaavaratkaisussa on huomioitu alueen liikenneturvallisuuden kehittämisen kannalta oleelliset toimenpiteet ja kiinnitetty erityistä huomiota jalankulun ja pyöräilyn sekä joukkoliikenteen olosuhteiden kehittämiseen.
<i>kunnan elinkeinoelämän toimintaedellytykset</i>	Kaavassa osoitetaan uusia alueita palveluille ja muulle yritystoiminnalle. Yleiskaava mahdollistaa myös muun muassa muun muassa kummankin rinnealueen kehittämisen.
<i>ympäristöhaittojen vähentäminen</i>	Ympäristöhaittoja on vähennetty muun muassa jättämällä riittävät suojaetäisyydet häiriöitä aiheuttavien toimintojen ja herkkien kohteiden välille. Suunnittelussa on huomioitu luonnonsuojelualueet, pohjavesialueet ja muut arvokkaat alueet.
<i>rakennetun ympäristön, maiseman ja luonnonarvojen vaaliminen</i>	Yleiskaavassa on huomioitu tiedossa olevat rakennetun ympäristön arvot sekä arvokkaat maisema-alueet. Valta-kunnallisesti merkittävän rakennetun kulttuuriympäristön (Naamangan kylä) arvot on kaavaratkaisussa turvattu. Kaavaan liittyen laaditaan ehdotusvaiheessa luontoselvitys ja Natura-arviointi.
<i>virkistykseen soveltuvien alueiden riittävyys</i>	Yleiskaava-alueelle on osoitettu erittäin laajasti vaihtelevia virkistyskäyttöön tarkoitettuja alueita.

Suhde maakuntakaavaan

Yleiskaavassa on huomioitu kattavasti voimassa olevan maakuntakaavan merkinnät ja määräykset. Yleiskaavaratkaisu tukee matkailun vetovoima-alue-kehittämisyöhykkeen mukaista kehittämistä. Alueen kehittäminen perustuu merkinnän mukaisesti erityisesti matkailukeskuksen palveluihin sekä kansallispuistoon, muuhun luontoon ja retkeilyyn liittyviin virkistystoimintoihin.

Maakuntakaavan kylä-merkintä määräyksineen on huomioitu kaavaratkaisussa. Syötteen alueen kehittäminen ja alueelle osoitetut merkinnät tukevat kylän vahvistumista maakuntakaavan tavoitteen mukaisesti.

Yleiskaavassa on huomioitu maakuntakaavassa osoitetut seudullisesti merkittävät reitit.

Maakunnallisesti arvokkaan maisema-alueen arvot on kaavaratkaisulla turvattu. Alueelle ei osoiteta merkittävässä määrin uutta rakentamista.

Yleiskaavan määräyksissä on huomioitu maakuntakaavan poronhoitoa koskevat määräykset.

7.2.6 Tavoitteiden toteutuminen

Yleiskaavoitukselle asetettujen yleisten tavoitteiden toteutuminen:

Toteutumattomien asemakaava-alueiden käyttötarkoituksia on syytä tarkistaa ja uusia alueita tarvitaan rakentamisen piiriin.

- Yleiskaavassa on tarkistettu voimassa olevan kaavan rajauksia ja merkintöjä tarkoituksenmukaisemmiksi ja kestäväen kehityksen mukaisia tavoitteita tukeviksi. Alueelle on osoitettu myös uusi rakentamisalueita, ja nykyisiä rakentamisalueita on mahdollista tiivistää.

Alueella on useita maankäytön kehittämisen kohteita ja teemoja. Tärkeitä kehittämisalueita ovat muun muassa Iso-Syötteellä Romekievarin ja Pärjänjoentien hiihtostadionin alueet sekä Pikku-Syötteellä sen matkailualue kokonaisuudessaan.

- Kaavaratkaisu tukee vahvasti Iso-Syötteen ja Pikku-Syötteen alueiden monipuolista kehittämistä. Olemassa olevat kehittämissuunnitelmat on huomioitu kaavaratkaisussa.

Tavoitteena on mahdollistaa alueen reitistöjen sekä kävelyn ja pyöräilyn kehittäminen.

- Kaava mahdollistaa alueen nykyisen reittien ja esimerkiksi lähtöpaikkojen kehittämisen. Uusia reitti-yhteistyötehtäviä on osoitettu prosessin aikana esille nousseiden tavoitteiden pohjalta. Ratkaisut tarkentuvat yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa ja reittitoimituksissa. Kaavaratkaisu tukee kävelyn ja pyöräilyn olosuhteiden kehittämistä, ja mahdollistaa kestävien kulkumuotojen kulkutapaosuuden kasvun tiivistämällä alueen rakennetta. Osa rakentamisalueista jää kuitenkin edelleen pääosin yksityisautoilun varaan.

Kaavaprosessissa tutkitaan vakituisen asumisen sijoittumista. Tavoitteena on luoda alueelle monipuolisia asuimahdollisuuksia ja kartoittaa vakituiselle asumiselle parhaiten soveltuvat alueet.

- Alueelle on osoitettu väljempään asumiseen soveltuvia alueita sekä palveluiden läheisyyteen sijoitettavia tiiviimpiä asuinalueita. Yleiskaavaratkaisu tukee hyvin alueen asuimahdollisuuksien monipuolistumista.

Yleiskaavan päivitystyö laaditaan laajassa yhteistyössä asukkaiden ja loma-asukkaiden, alueen toimijoiden sekä muiden osallisten kanssa.

- Virallisten nähtävillä asettamisten ja mielipiteen esittämismahdollisuuksien lisäksi kaavoituksen yhteydessä on järjestetty muun muassa teematyöpaja alueen yrittäjien kanssa. Valmisteluvaiheen kuulemisen yhteydessä järjestetään esittely- ja keskustelutilaisuus.

Yleiskaavaratkaisu vastaa hyvin kaupunkistrategian *Elämyksellinen luontomatkailu ja monipuolinen elinkeinorakenne* -kohdassa asetettuihin tavoitteisiin. Kaava mahdollistaa sekä omatoimisen, että yritysten tarjoamiin palveluihin perustuvan luontomatkailun kehittämisen. Kaavaratkaisu tukee myös kestäväen matkailun tavoitteiden toteutumista. Kaavassa on otettu huomioon kansainvälisen matkailun tarpeet, muun muassa mahdollistamalla alueen palveluiden kehittämisen ja tukemalla autottomien liikkumismahdollisuuksia alueella.

Valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden ja maakuntakaavassa asetettujen tavoitteiden toteutuminen kuvattu osiossa 7.2.5.

8. Yleiskaavan vaikutukset

Maankäyttö- ja rakennuslain mukaan kaavaa laadittaessa on selvitettävä suunnitelman toteuttamisen ympäristövaikutukset (MRL 9 § ja MRA 1 §). Vaikutuksen arvioinnin tarkoituksena on selvittää tarpeellisessa määrin kaavan toteuttamisen aiheuttamat vaikutukset ennakolta. Kaavan vaikutuksia selvitettäessä otetaan huomioon kaavan tehtävä ja tarkoitus. Kaavan vaikutuksia selvitettäessä otetaan huomioon aikaisemmin tehdyt selvitykset sekä muut selvitysten tarpeellisuuteen vaikuttavat seikat. Selvitysten on annettava riittävät tiedot, jotta voidaan arvioida suunnitelman toteuttamisen merkittävät välittömät ja välilliset vaikutukset:

- 1) ihmisten elinoloihin ja elinympäristöön;
- 2) maa- ja kallioperään, veteen, ilmaan ja ilmastoon;
- 3) kasvi- ja eläinlajeihin, luonnon monimuotoisuuteen ja luonnonvaroihin;
- 4) alue- ja yhdyskuntarakenteeseen, yhdyskunta- ja energiatalouteen sekä liikenteeseen;
- 5) kaupunkikuvaan, maisemaan, kulttuuriperintöön ja rakennettuun ympäristöön;
- 6) elinkeinoelämän toimivan kilpailun kehittymiseen.

8.1.1 Arviointimenetelmät

Vaikutusten arviointi perustuu tehtyihin taustaselvityksiin ja asiantuntija-arviointiin. Ilmastovaikutusten arvioinnissa on hyödynnetty myös KILVA-työkalua. Arvioinnissa on hyödynnetty tutkimustietoja, tietokantoja ja paikkatietoaineistoja sekä maastokäyntien tuloksia.

Vaikutusten arviointi täydentyy kaavaehdotusvaiheessa. Maastonselvitykset tehdään pääosin kesällä 2024.

8.2 Ympäristövaikutukset

8.2.1 Ilmastovaikutukset

Kaavaratkaisu mahdollistaa alueen yhdyskuntarakenteen eheyttämisen ja alueen luonteeseen soveltuvan tiivistämisen. Riittävän tiivis rakenne on ilmastonäkökulmasta kestävin ratkaisu. Osin ilmastovaikutusten merkittävyyteen vaikuttavat myös yleiskaavatasoa tarkemmassa suunnittelussa tehtävät ratkaisut.

Voimassa olevaan oikeusvaikutteiseen yleiskaavaan verrattuna kaavaratkaisun tavoitteena on ollut tukea vahvemmin alueen yhdyskuntarakenteen täydentämistä. Osa voimassa olevan kaavan reservialueista on kaavassa poistettu tai rajattu uudelleen. Kokonaan uudet alueet on osoitettu nykyisen infrastruktuurin lähelle täydentämään alueen rakennetta.

Alueen asukkaiden, työntekijöiden ja matkailijoiden olisi tärkeä kyetä liikkumaan alueella myös ilman omaa autoa. Autojen sähköistyminen poistaa vain osan henkilöautojen kielteisistä ympäristövaikutuksista, joten kestävän liikunnan kulkutapaosuutta on edelleen tärkeä lisätä. Kaavaratkaisulla tuetaan joukkoliikenteen kehittämistä. Uudet rakentamisalueet on suurelta osin osoitettu nykyisten tai potentiaalisten joukkoliikennereittien varteen, tai muuten hyvin ilman autoa saavutettaville alueille. Kaavaratkaisulla tuetaan myös jalankulun ja pyöräilyn olosuhteiden kehittämistä.

Uusia vakituisen asumisen alueita on osoitettu joukkoliikennereitin varteen kohtuulliselle etäisyydelle palveluista. Osa nykyisistä kyläalueista sijoittuu kuitenkin alueelle, joilla on haastava järjestää kannattavaa joukkoliikennettä. Näiden alueiden osalta henkilöauto on todennäköisesti tulevaisuudessakin yleisin liikkumismuoto. Toisaalta kohtuullisten etäisyyksien vuoksi alueella on merkittävää potentiaalia esimerkiksi pyöräilyn nykyistä suurempaan suosioon. Uusien vakituisen asumisen alueiden ilmastovaikutusten suuruus riippuu osaltaan siitä, missä vakituiset asukkaat vaihtoehtoisesti asuisivat.

Suunnittelun lähtökohtana on ollut myös ulkoilureittien hyvä saavutettavuus. Reittien sijainti lähellä matkailu- ja asuntoalueita mahdollistaa siirtymisen reiteillä ilman autoa.

Uudella rakentamisella on ilmastovaikutuksia. Vaikutusten suuruus riippuu pitkälti asemakaavoitus- ja rakennussuunnitteluvaiheesta tehtävistä ratkaisuista. Alueella olisi hyvä suosia puurakentamista. Olemassa olevaa puustoa on hyvä säilyttää ilmastomuutoksen ehkäisyyn ja ilmastomuutokseen varautumisen vuoksi.

Uuden rakentamisen myötä menetetään hiilinieluja. Vaikutusten voimakkuus riippuu osin uusien alueiden rakentamisesta ja rakennusmateriaaleista sekä infran suunnitteluvaiheesta tehtävistä ratkaisuista. Ilmastovaikutusten kannalta merkitystä on myös uusien rakennusten lämmitysmuodoilla.

Yleiskaavaratkaisussa on myös varauduttu ilmastomuutoksen vaikutuksiin. Sään ääri-ilmiöt tulevat lisääntymään. Kaavaratkaisussa lisääntyviin tulviin ja muihin ääri-ilmiöihin on varauduttu muun muassa turvaamalla riittävät viheralueet eri puolille Syötteen aluetta. Kaavassa on annettu myös hulevesiä koskeva kaavamääräys, jolla varmistetaan hulevesien käsittelyn huomiointi yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa. Kaavassa ei osoiteta uutta rakentamista tulvavaara-alueille. Kaavakartalla on osoitettu merkittävimpien vesistöjen kerran sadassa vuodessa toistuvat tulva-alueet. Pärjänjoen osalta tulva-alue on suuntaa antava.

8.2.2 Vaikutukset taajamakuvaan, maisemaan, kulttuuriperintöön ja rakennettuun ympäristöön

Uudet rakentamisalueet muuttavat alueen maisemaa. Vaikutus on kuitenkin pääosin paikallinen. Yleiskaavaratkaisussa tavoitteena on ollut sijoittaa uudet alueet siten, että ne sijaitsevat maisemarakenteen kannalta rakentamiselle soveltuvilla alueilla. Lakialueet on jätetty pääosin vapaaksi rakentamiselta. Tunturialueelle ei osoiteta merkittävässä määrin uutta rakentamista. Kaavaratkaisun tavoitteena on tiivistää alueen rakennetta, ja kaavassa on osin supistettu voimassa olevassa yleiskaavassa osoitettuja aluevarauksia. Tiivis rakenne on myös maisemavaikutusten kannalta lähtökohtaisesti hajautuvaa parempi vaihtoehto, sillä maiseman muutos keskittyy tietyille alueille ja ympäröivät luontoalueet säilyvät rakentamattomina.

Alueiden lopullinen ilme suunnitellaan asemakaavoituksessa ja rakennussuunnitteluvaiheessa. Yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa on tärkeä varmistaa rakentamisen soveltuvuus maisemaan. Tähän ohjataan kaavamääräyksen avulla.

Yleiskaavassa osoitetut uudet katu-yhteydet muuttavat osaltaan maisemaa. Yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa on tärkeä varmistaa katu-ympäristön korkea laatu. Alueella on tärkeä huolehtia myös ympäristön hyvästä kesäilmeestä.

Yleiskaavaratkaisu mahdollistaa matkailukeskuksen keskeisten ydinalueiden taajama-/kyläkuvan myönteisen kehittymisen. Keskeisenä tavoitteena on kehittää Iso-Syötteen ydinalueesta kävelypainotteinen ja rakentamisen laadulta korkeatasoinen alue. Yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa on tärkeä varmistaa, että rakentaminen toteutetaan alueen luonteeseen soveltuvalla rakentamisella ja mittakaavalla.

Alueella säilytetään merkittävässä määrin myös viheralueita. Tällä turvataan osaltaan alueen viihtyisän ja vetovoimaisen ilmeen säilymistä.

Maisemaan vaikuttaa osaltaan myös alueella tehtävän metsien käsittelytoimenpiteet. Metsien käsittelyä ohjaa pääosin metsälaki, jota sovelletaan oikeusvaikutteisen yleiskaavan alueella maa- ja metsätalouteen ja virkistyskäyttöön osoitetuilla alueilla. Asemakaava-alueella metsälaki on voimassa ainoastaan metsätalouteen osoitetuilla alueilla. Yleiskaavaratkaisussa alueen ilmeeseen soveltuvaan metsienkäsittelyn ohjataan tietyille kaavamerkinnöille annettujen määräysten (muun muassa MRL 128 mukaista maisematyölupaa koskeva vaade) avulla. Kaavassa on osoitettu myös ekologisia yhteystarpeita muun muassa yhdistämään luonnonsuojelualueita. Merkinnät tulee ottaa huomioon maankäytön suunnittelussa ja niiden jatkuvuus tulee turvata, mutta yhteydet eivät aiheuta suoria rajoitteita metsienkäsittelytoimenpiteisiin.

Yleiskaavaratkaisussa ja kaavamääräyksissä on huomioitu alueelle sijoittuvat muinaisjäännökset. Kohteiden säilymistä turvaa muinaismuistolaki, mikä on tuotu esille myös kaavamääräyksissä. Muinaisjäännökset sijoittuvat pääosin alueille, joille ei osoiteta uutta rakentamista. Alueella laaditaan kaavaehdotusvaiheessa arkeologinen selvitys.

Alueelle sijoittuu Syötteen maisematien maakunnallisesti arvokas maisema-alue. Maisematien alueelle tai sen välittömään läheisyyteen ei osoiteta merkittävässä määrin uutta rakentamista. Maisema-alueelle on annettu

myös kaavamääräys, jonka mukaan alueen suunnittelussa tulee muun muassa kiinnittää erityistä huomiota alueelta avautuvien näkymien säilyttämiseen.

Kaavaratkaisu turvaa osaltaan alueelle sijoittuvan valtakunnallisesti arvokkaan rakennetun kulttuuriympäristön (Naamangan kylä) arvojen säilymistä. RKY-alueen kaavamerkinnälle on annettu kaavamääräys, joka turvaa vahvasti kyläalueen arvojen säilymistä. Määräyksessä todetaan muun muassa, että alueelle ominaisia piirteitä, maisematilaa ja näkymiä ei saa rikkoa. Naamanka kylä on osoitettu kyläalueena, joten kylän täydennysrakentaminen on kuitenkin mahdollista alueen luonteeseen soveltuvalla tavalla. Kylän läheisyyteen ei ole osoitettu kokonaan uusia rakentamisalueita.

Yleiskaavassa on osoitettu alueelle sijoittuvat paikallisesti ja seudullisesti arvokkaat rakennetun kulttuuriympäristön kohteet. Merkinnät perustuvat vuoden 2007 tehtyyn inventointiin, jota päivitetään kaavaehdotusvaiheessa. Kohteiden arvojen säilymistä turvataan kaavamääräysten avulla.

8.2.3 Vaikutukset luontoon, maa- ja kallioperään ja veteen

Kestävän kehityksen perusehtona on, että luonnon monimuotoisuus ja ekosysteemin toimivuus säilytetään ja ihmisen toiminta on mahdollista sopeuttaa luonnon kestävykseen. Ekologinen kestävyys tarkoittaa, että koko luonnonympäristö otetaan huomioon: luonnon monimuotoisuus, maaperä, ilmasto, vesistö, pohjavedet sekä niiden suhteet toisiinsa. Kaavamerkintöjen ja niihin liittyvien määräyksien laadinnassa on huomioitu luonnon monimuotoisuuden ja ekologisten yhteyksien säilyminen, virkistyskäyttöön soveltuvien alueiden riittävyys ja viheralueverkoston jatkuvuus.

Yleiskaavalla tuetaan alueen yhdyskuntarakenteen eheyttämistä. Rakentamalla nykyisen rakenteen yhteyteen säästetään ympäröivän alueen luontoa. Kaavaratkaisussa voimassa olevan yleiskaavan aluevarauksia on osin myös supistettu, mikä vähentää luontoon kohdistuvia kielteisiä vaikutuksia. Riittävän tehokas rakentaminen on luonnonarvojen säilymistä kannalta järkevää. Kaavassa osoitettujen uusien rakentamisalueiden ja uuden infrastruktuurin toteuttamisen myötä joudutaan kuitenkin myös poistamaan puustoa ja muuta kasvillisuutta.

Teerivaaran läheisyyteen rakentamisalueet ja tieyhteys sijoittuvat hieman erilleen olemassa olevasta yhdyskuntarakenteesta ja aiheuttavat täten toteutuessaan luontoalueen pirstoutumista. Merkinnät perustuvat olemassa olevaan yleiskaavaan. Kaavaratkaisussa alueita on vähäisessä määrin supistettu voimassa olevaan kaavaan verrattuna haitallisten vaikutusten vähentämiseksi. Tavoitteena on toteuttaa alueet pienimuotoisina, alueen luontoarvot huomioivina matkailu- ja lomarakentamisalueina. Alueille voi sijoittua esimerkiksi elämysmatkailuun liittyvää toimintaa.

Kaavamerkinnöissä ja määräyksissä on turvattu luonnonsuojelualueina ja luonnonsuojeluohjelma-alueina suojeltujen ja suojeltavaksi tarkoitettujen luontoalueiden ja luontoarvojen säilyminen. Kaavakartalla on osoitettu myös tiedossa olevat metsälain 10 §:n mukaiset kohteet.

Yleiskaavassa on osoitettu ekologisia yhteyksiä luonnonsuojelualueiden välille. Merkinnöillä turvataan ekologisen verkoston säilymistä. Yhteyksien sijainteja tarkennetaan kaavaehdotusvaiheessa valmistuvien luontonselvitysten pohjalta.

Yleiskaavan liittyen laaditaan luonnonsuojelulain mukainen Natura-arviointi (Syötteen Natura-alue).

Osio täydentyy luontonselvityksen ja Natura-arvioinnin pohjalta ehdotusvaiheessa.

8.2.4 Vaikutukset liikenteeseen ja infrastruktuuriin

Yleiskaavan vaikutukset liikenneturvallisuuteen ja saavutettavuuteen ovat pitkälti myönteiset. Alueen liikennejärjestelmä säilyy yleiskaavan myötä pääpiirteittäin ennallaan. Alueelle ei osoiteta merkittäviä kokonaan uusia ajoneuvoliikenteen yhteyksiä lukuun ottamatta uusien rakentamisalueiden katuja.

Kaavaratkaisu tukee alueen tiivistämisen myötä kuitenkin vahvasti kestävien kulkumuotojen käytön lisääntymistä. Kaavassa on osoitettu joukkoliikenteen kehittämiskäytävä, jonka varrelle osoitetut uudet ja täydennettävät rakentamisalueet tukevat alueen joukkoliikenteen kehittämismahdollisuuksia.

Kaavaratkaisu tukee myös kävelyn ja pyöräilyn olosuhteiden kehittämistä. Kehittämiseen ohjataan muun muassa yleismääräysten avulla. Lisäksi kaavassa on osoitettu uusia kävelyn ja pyöräilyn yhteyksiä. Kaavaratkaisussa on huomioitu Pudasjärven kävelyn ja pyöräiliikenteen kehittämissuunnitelmassa esitetyt toimenpiteet. Lisäksi etenkin Iso-Syötteen ydinaluetta kehitetään vahvasti kävelypainotteisena alueena.

Yleiskaavassa Iso-Syötteen pääliittymän alue (Syötetie ja Välihuikosen liittymät) on osoitettu kehitettävänä liittymänä. Kehittämistoimenpiteet tarkentuvat liikennejärjestelmäsuunnitelmassa ja yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa.

Yleiskaavassa on osoitettu olemassa olevat pysäköintialueet ja yksittäisiä uusia alueita. Pysäköintialueita sijoittuu eri puolille Syötteen aluetta, ja ne mahdollistavat osaltaan reittien ja palveluiden hyvän saavutettavuuden. Olemassa olevia pysäköintialueita on mahdollista kehittää muun muassa reittien lähtöpaikoille asetetut vaatimukset ja tavoiteltu palvelutaso (mm. opastukset, taukopaikat, esteettömyys) huomioiden pysäköintialueita on osoitettu kattavasti eri puolille aluetta myös sen vuoksi, että alueelle henkilöautolla saapuvat pysäköivät myös muualle kuin rinteiden läheiselle alueelle. Nykyinen Romekievarin läheisyyteen sijoittuva lasketelurinteiden pysäköintialue on kaavassa osoitettu eri merkinnällä kuin muut pysäköintialueet. Tavoitteena on pysäköintialueen muuttaminen rakenteelliseksi pysäköinniksi (esimerkiksi kansiratkaisulla). Pysäköinti voidaan toteuttaa rakenteellisena myös osittain. Rakentamisessa voidaan tarvittaessa edetä vaiheittain. Rakenteellinen pysäköinti tukee alueen kehittämistä kävely-ympäristönä.

Täydentyä ehdotusvaiheeseen liikenneselvityksen pohjalta.

8.3 Taloudelliset vaikutukset

Yleiskaava tukee Syötteen ja koko Pudasjärven alueen elinvoimaisuuden vahvistumista. Alueelle on mahdollista toteuttaa uusia palveluja ja majoitusalueita, mikä mahdollistaa matkailijamäärien kasvun. Matkailulla on alueelle myös merkittävät myönteiset kerrannaisvaikutukset.

Kaavassa on huomioitu Syötteen Master Plan -prosessissa tunnistetut alueen kehittämistavoitteet. Yleiskaava mahdollistaa uusien työpaikkojen muodostumisen erityisesti matkailutoimialalle, mutta myös pienimuotoiseen teollisuuteen ja palveluihin.

Yhdyskuntarakenne vaikuttaa suoraan yhdyskuntateknisiin ratkaisuihin sekä julkisten palvelujen (kuten esim. koulut, päiväkodit) järjestämiseen ja esimerkiksi koulukuljetuksiin. Kaavaratkaisun lähtökohtana on ollut riittävän tiivis yhdyskuntarakenne, mikä on myös taloudellisesta näkökulmasta kestävin ratkaisu. Uudet rakentamisalueet sijoittuvat nykyisen yhdyskuntarakenteen sisään tai reunalle.

Alueen infrastruktuurin sekä yleisten alueiden rakentaminen ja kunnossapito tuovat kaupungille kustannuksia. Välittömiä kustannuksia aiheutuu etenkin uusien rakentamisalueiden toteuttamisesta. Rakentaminen toteutuneen vaiheittain. Kokonaisuudessaan kaavaratkaisun vaikutukset ovat kuitenkin myönteisiä kasvavien verotulojen, paranevien palveluiden ja lisääntyvien työpaikkojen myötä.

Kaavaratkaisulla edistetään kestävä liikunnan olosuhteiden paranemista. Kestävien kulkumuotojen olosuhteiden kehittäminen aiheuttaa kustannuksia, mutta on myös taloudellisessa mielessä usein kannattavaa, sillä hyvät jalankulun ja pyöräilyn sekä joukkoliikenteen olosuhteet voivat toimia vetovoimatekijänä. Eri toimintojen hyvä saavutettavuus ilman autoa on tärkeää myös kansainvälisten matkailijoiden näkökulmasta, sillä heillä ei usein ole autoa käytettävissään. Autoliikenteestä aiheutuu esimerkiksi melu- ja värinävaikutuksia ja päästöjä, mikä voi heikentää teiden läheisyydessä sijaitsevien alueiden vetovoimaa ja aiheuttaa myös kustannuksia esimerkiksi rakennusten melusuojaukselle. Myös autoiluun liittyvään infrastruktuurin rakentaminen aiheuttaa kustannuksia, ja esimerkiksi pysäköintiin tarvittavat maa-alueet ovat pois muusta maankäytöstä. Yleiskaava mahdollistaa alueelle varsin merkittävässä määrin uutta matkailurakentamista, mikä korostaa kestävä liikunnan olosuhteiden kehittämistarvetta. Vetovoimaisuuden näkökulmasta alueella on kuitenkin myös tärkeä olla riittävän hyvät ajoneuvoliikenteen olosuhteet ja pysäköintimahdollisuudet, jotta tunturi- ja keskeiset virkistyskohteet ovat hyvin saavutettavissa myös esimerkiksi joukkoliikennekäytävien ulkopuolisilta alueilta. Tämä on huomioitu yleiskaavaratkaisussa.

Alueella on monipuolinen olemassa oleva ulkoilureittiverkosto, ja lähitulevaisuudessa keskeisenä tavoitteena on kehittää olemassa olevia reittejä ja lähtöpaikkoja. Kaavassa on kuitenkin osoitettu yksittäisiä uusia ulkoilureittejä ja yhteystarpeita. Reittien toteuttaminen tarkentuu yksityiskohtaisemman suunnittelun yhteydessä, jolloin myös reittien toteuttamisesta ja ylläpidosta aiheutuvat kustannukset arvioidaan tarkemmin.

8.3.1 Vaikutukset alue- ja yhdyskuntarakenteeseen sekä yhdyskunta- ja energiatalouteen

Yleiskaavaratkaisu perustuu suurelta osin nykyisten rakentamisalueiden tiivistämiseen ja hallittuun laajentamiseen. Myös uudet rakentamisalueet on osoitettu pääosin nykyisen rakenteen välittömään läheisyyteen. Riittävän tiivis yhdyskuntarakenne on myös taloudellisesta näkökulmasta kestävä ratkaisu.

Uudet asukkaat tuovat kaupungille verotuloja. Uusien asukkaiden kuntatalousvaikutukset riippuvat osaltaan siitä, muuttavatko asukkaat alueelle muilta paikkakunnilta.

Uusien katujen ja kunnallistekniikan rakentaminen aiheuttaa kaupungille kustannuksia. Alueiden rakentamisen kokonaisvaikutus on kuitenkin lähtökohtaisesti myönteinen, sillä muun muassa tonttien myynnistä saadaan vuokratuloja ja uusien alueiden rakentaminen mahdollistaa osaltaan alueen kehittymisen. Uudet rakentamisalueet sijoittuvat lähes kokonaisuudessaan olemassa olevien vesi- ja viemäriverkkojen läheisyyteen.

Alueen vetovoimatekijöiden säilymisestä on tärkeä huolehtia myös pitkällä aikavälillä. Tärkeää on varmistaa toteutuvan ympäristön laatu ja riittävä virkistyskäyttöön soveltuvien alueiden määrä. Yleiskaavaratkaisussa alueelle on jätetty runsaasti viheralueita. Virkistysalueverkkoa täydentää suunnittelualueita ympäröivän alueen maastot. Korkeatasoisen ympäristön toteuttamiseen ohjataan muun muassa yleiskaavamääräysten avulla.

Kaavassa on osoitettu yleiskaavatasoisen tarkkuudella tarvittavat alueen olemassa olevat energiatalouteen liittyvät ratkaisut.

8.4 Sosiaaliset vaikutukset

8.4.1 Vaikutukset ihmisten elinoloihin ja elinympäristöön

Maankäyttö- ja rakennuslain näkökulmasta sosiaalisesti kestävä kehityksen osalta korostuvat terveydelliset kysymykset ja eri väestöryhmien tarpeiden huomioon ottaminen. Yleiskaavaratkaisu mahdollistaa Syötteen alueen sosiaalisesti kestävä kehityksen.

Yleiskaavassa terveellisen ja turvallisen ympäristön muodostuminen on varmistettu muun muassa osoittamalla tulva-alueet, jättämällä riittävät suojavajöhykkeet häiriöitä aiheuttavien toimintojen ympärille sekä lieventämällä elinympäristöön kohdistuvia haitallisia vaikutuksia. Terveelliseen elämäntapaan kannustetaan myös esimerkiksi mahdollistamalla reittiverkostojen sekä kävelyn ja pyöräilyn olosuhteiden kehittäminen.

Yhdyskuntarakenteen riittävä sekoittuneisuus on usein hyvä lähtökohta sosiaalisesti kestävä ympäristön muodostumiselle. Yleiskaavassa tämä on huomioitu välttämällä liian yksipuolisten aluekokonaisuuksien osoittamista. Samoille matkailu- ja asuinalueille mahdollistetaan erilaisia toimintoja kuitenkin huomioiden eri toimintoista aiheutuvat vaikutukset. Monipuolinen yhdyskuntarakenne on mahdollistettu myös muun muassa osoittamalla laajasti erilaisia toimintoja mahdollistavia keskustatoimintojen alueita ja kyläalueita. Ratkaisut tarkentuvat asemakaavoitusvaiheessa ja muussa tarkemmassa suunnittelussa.

Laadukkaan elinympäristön muodostumiseen ohjataan yleiskaavamääräysten avulla. Kaavaratkaisulla mahdollistetaan luonnonympäristön kokemisen mahdollisuus myös tulevaisuudessa. Myös tällä varmistetaan osaltaan hyvä elinympäristön laatu. Kaavassa on osoitettu myös yksittäisiä uusia virkistysreittejä.

Sosiaalisesti kestävä ympäristön muodostumisen kannalta on tärkeää, että liikkumismahdollisuudet ovat hyvät eri väestöryhmille. Kaavaratkaisussa tämä on huomioitu tukemalla sellaisen yhdyskuntarakenteen muodostumista, jossa eri toimintojen väliset etäisyydet eivät ole liian pitkät. Asuinalueille mahdollistetaan lähipalveluiden toteuttaminen. Kaavassa on kiinnitetty erityistä huomiota myös jalankulun ja pyöräilyn sekä joukko liikenteen olosuhteiden kehittämiseen.

Yleiskaavaratkaisulla mahdollistetaan osaltaan uusien työpaikkojen syntyminen. Kehittyvä työpaikkatarjonta tukee sosiaalisesti kestävästä ympäristöstä muodostumista.

8.4.2 Vaikutukset elinkeinoihin, yritystoimintaan ja palveluihin

Yleiskaava mahdollistaa alueen matkailutoimintojen monipuolisen kehittämisen. Matkailun kehittäminen tukee kerrannaisvaikutusten myötä myös alueen muiden elinkeinojen kehittymistä.

Syötteen postinumeroalueen työpaikkojen toimialajakauman 2021 (Tilastokeskus) mukaan alueen merkittävimpiä toimialoja olivat majoitus- ja ravitsemuspalvelut, kulttuuri (taiteet, viihde ja virkistys), rakentaminen, kuljetus, hallinto- ja tukipalvelutoiminta, kauppa ja maatalous. Lisääntyvä matkailu vahvistaa majoitus- ja ravitsemuspalveluiden ja kulttuurin lisäksi erityisesti rakentamiseen ja kaupan toimialoja.

Yleiskaavaratkaisu mahdollistaa nykyisten asuntovaunualueiden säilyttämisen ja kehittämisen nykyisillä sijainneillaan, mutta myös näiden alueiden hyödyntämisen muussa maankäytössä, mikäli toiminnan siirtäminen tulee ajankohtaiseksi.

Kaavaratkaisu turvaa osaltaan alueen viljelykäytössä olevien peltojen säilymistä. Avoimille peltoalueille ei ole osoitettu merkittävästi uutta rakentamista. Kyläalueille pienialaisia pelloja sisältyy AT-kaavamerkinnän alueeseen. Uuden rakentamisen sijoittuminen tutkitaan tarkemmin asemakaavoituksessa tai muussa yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa.

Kaavassa on osoitettu monipuolisesti alueita palvelutoiminnoille. Yleiskaavassa on myös huomioitu tarve alueen julkisten palveluiden kehittämiseksi. Vakituisten asumisen lisääntyminen ja matkailun ympärivuotisuuden lisääntyminen tukevat alueen palveluiden ja yritystoiminnan kehittämismahdollisuuksia.

Yleiskaavassa on osoitettu kohdemerkinnällä alueita teollisuudelle (teollisuusalue, jolla ympäristö asettaa toiminnan laadulle erityisiä vaatimuksia, TY). Merkinnät mahdollistavat erilaisten teollisuus- ja varastotoimintojen sijoittumisen alueelle. Alueille on mahdollista sijoittaa myös esimerkiksi rinnetoimintoihin liittyvää varastointia. Alueille osoitettavat toiminnot tarkentuvat asemakaavoitusvaiheessa.

Laajenevalla matkailutoiminnalla on vaikutuksia poronhoitoon. Opas poronhoidon tarkasteluun maankäyttöhankeissa (2014) -oppaan mukaan maankäyttöhankkeen toiminta-aikana poronhoidolle voi aiheutua ainakin seuraavanlaisia vaikutuksia: vaikutukset porolaitumiin, vaikutukset porojen laidunnukseen (häiriö), vaikutukset poronhoitoon (esimerkiksi porojen kuljetusreitit häiriintyvät), porovahingot, vaikutukset poron terveyteen ja hyvinvointiin, sosioekonomiset vaikutukset ja vaikutukset elinkeinon kannattavuuteen sekä vaikutukset poronhoitokulttuuriin.

Alueelle ei sijoitu erotusaitoja tai muita poronhoidon kannalta tärkeitä kohteita. Alue on kuitenkin Pintamon paliskunnan kevätlaidunalue. Yleiskaavassa on annettu poronhoidon toimintaedellytyksiä turvaava kaavamääräys.

9. Yleiskaavan toteuttaminen

9.1 Detaljikaavoitus, muu suunnittelu ja toteuttamistoimenpiteet

Yleiskaavassa osoitetut rakentamisalueet on pääosin tarkoitettu asemakaavoitettaviksi ja ranta-asemakaavoitettaviksi osoitettujen alueiden osalta ranta-asemakaavoitettaviksi.

Oikeusvaikutteinen osayleiskaava ohjaa yleispiirteisesti yksityiskohtaista kaavoitusta ja muuta maankäyttöä MRL 42 §:n mukaisesti. Kaava ohjaa maankäyttö- ja rakennuslain mukaan viranomaisten ja maanomistajien toimintaa muun muassa seuraavasti:

- Suunniteltaessa maankäyttöä koskevia toimenpiteitä on katsottava, ettei niillä vaikeuteta yleiskaavan toteutumista.

- Rakennuslupaa myönnettäessä on katsottava, ettei alueen käyttäminen yleiskaavassa varattuun tarkoitukseen vaikeudu.
- Yleiskaava ei ole voimassa asemakaava-alueilla, mutta se on ohjeena laadittaessa ja muutettaessa asemakaavaa.
- Rakennuspaikkana käytettäväksi tarkoitettua aluetta ei saa maanmittaustoimituksessa muodostaa siten, että toimenpiteellä vaikeutetaan alueen käyttämistä yleiskaavassa varattuun tarkoitukseen.

Osayleiskaava on laadittu MRL 42 §:n mukaisesti oikeusvaikutteisena. Oikeusvaikutteisen kaavan aluevaraukset ja määräykset ovat sitovia. Kaupungin rakennusjärjestyksen säädökset ovat voimassa siltä osin, kun osayleiskaavassa tai asemakaavassa ei ole määräyksiä asiasta. Osayleiskaavan alueella noudatetaan kyseisen kaavan määräyksiä.

9.2 Vaiheittaisuus ja epävarmuustekijät

Kaavan toteuttaminen ja alueiden asemakaavoittaminen tapahtuvat vaiheittain. Uusien alueiden asemakaavoittamisen järjestyksestä ja aikatauluista päätetään kaupungin kaavoitusohjelman yhteydessä. Myös infrastruktuurin toteuttaminen tapahtuu vaiheittain. Reittien tarkemmasta suunnittelusta ja toteuttamisesta päätetään muun muassa tarkempien yleissuunnitelmien laatimisen yhteydessä ja reittitoimituksissa.

Epävarmuustekijöitä yleiskaavan toteutumiselle voivat aiheuttaa muun muassa seuraavat tekijät:

- Väestökehityksen ja/tai matkailuennusteen odottamaton ja voimakas muutos
- Yleisen hintakehityksen muodostuminen seudun kannalta negatiiviseksi
- Euroopan ja Suomen turvallisuustilanne
- Ongelmat työvoiman saatavuudessa
- Valtakunnan politiikka (muun muassa liikennetkaisu ja Koillismaan saavutettavuus)
- Alueelliset, valtakunnalliset ja globaalit ennustamattomat trendit
- Ilmastonmuutoksen odottamattomat seuraukset

9.3 Seuranta

Osayleiskaavan toteutumista seurataan kaavoitusohjelman ja maankäyttöpoliittisen ohjelman, kaavoituskausiensaun ja vireille tulevien maankäyttöä ohjaavien suunnitelmien sekä yleiskaavaan perustuvien hankkeiden kautta.

Jaakko Raunio, kaavasuunnittelija
Sweco Finland Oy
Oulu

Mikko Autio, suunnittelija
Sweco Finland Oy
Oulu

Elina Marjakangas, kaavoitusarkkitehti
Sweco Finland Oy
Oulu

10. Lähteet

Biologitoimisto Jari Venetvaara Ky. 2000. Iso-Syötteen asemakaava-alueen kasvillisuusinventoinnit kesällä 2000.

Fingrid. Kantaverkon kehittämissuunnitelma 2019–2030. Osoitteessa: <https://www.fingrid.fi/kantaverkko/kehittaminen/kantaverkon-kehittamissuunnitelma/>

Ilmastokestävä kaavoitus (KILVA) -työkalu. Osoitteessa: <https://www.ymparisto.fi/KILVA>

[Luonnonvarakeskuksen avoimet VMI-aineistot](#)

Karttapalvelu Karpalo, Suomen ympäristökeskus. Osoitteessa: <https://www.wp2.ymparisto.fi/karpaloHtml5/html5viewer/?configBase=https%3a%2f%2fwww.wp2.ymparisto.fi%2fkarpaloHtml5%2fH5cfg%2f5jv2bT6Mv6a223nUT>

Pudasjärven kaupungin strategiat, suunnitelmat ja voimassa olevat kaavat taustaselvityksineen.

Maankäyttö- ja rakennuslaki. Osoitteessa: <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1999/19990132>

Metsälaki 12.12.1996/1093 <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1996/19961093#L3P10>

Museovirasto. Kulttuuriympäristön palveluikkuna. Osoitteessa: <https://www.kyppi.fi/palveluikkuna/portti/read/asp/default.aspx> (luettu xx).

Museovirasto. Valtakunnallisesti merkittävät rakennetut kulttuuriympäristöt RKY. Osoitteessa: http://www.rky.fi/read/asp/r_default.aspx

Mäkelä, K. ja Salo, P. 2021. Luontoselvitykset ja luontovaikutusten arviointi. Opas tekijälle, tilaajalle ja viranomaiselle. Suomen ympäristökeskus.

Paikkatietoikkuna. Maanmittauslaitos. Osoitteessa: <https://kartta.paikkatietoikkuna.fi/>

Paliskuntain yhdistys. Paliskuntien tiedot, Kuusamo. Osoitteessa: <https://paliskunnat.fi/py/paliskunnat/paliskuntien-tiedot/>

Paliskuntain yhdistys (2014). Opas poronhoidon tarkasteluun maankäyttöhankeissa. Osoitteessa: https://paliskunnat.fi/wp-content/uploads/2015/03/PoroYVA_2014_FI_web.pdf

Pohjois-Pohjanmaan liitto. Pohjois-Pohjanmaan maakuntakaavat taustaselvityksineen.

Pohjois-Pohjanmaan liitto, 2015. Pohjois-Pohjanmaan virkistysverkkoselvitys.

Pohjois-Pohjanmaan liitto, 2015. Arvokkaat maisema-alueet Pohjois-Pohjanmaalla. Pohjois-Pohjanmaan valtakunnallisesti ja maakunnallisesti arvokkaiden maisema-alueiden päivitys- ja täydennysinventointi 2013–2015.

Poronhoitolaki. Osoitteessa: <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1990/19900848>

Pudasjärven kehitys Oy 2022. Syötteen matkailualueen Master Plan ja Investointisuunnitelma 2022–2027. FCG.

Suomen ympäristökeskus, Vesikartta. Osoitteessa: http://paikkatieto.ymparisto.fi/vesikarttaviewers/Html5Viewer_2_11_2/Index.html?configBase=http://paikkatieto.ymparisto.fi/Geocortex/Essentials/REST/sites/VesikarttaKansa/viewers/VesikarttaHTML525/virtualdirectory/Resources/Config/Default&locale=fi-FI

Suomen ympäristökeskus, Ykr-aineisto.

Sweco Ympäristö Oy. 2020. SYÖTE LUONTOSELVITYSTEN PÄIVITYS, PYTKYNHARJU SALMENTAKANEN

Tilastokeskus 2022. Paavo – tilastoja postinumeroalueittain. Osoitteessa: <https://www.stat.fi/tup/paavo/index.html>

Tilastokeskus 2022. Kuntien avainluvut. Osoitteessa: https://pxdata.stat.fi/PxWeb/pxweb/fi/Kuntien_avainluvut/

Valtioneuvosto 2017. Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet. Osoitteessa: https://www.ymparisto.fi/fi-fi/Elinymparisto_ja_kaavoitus/Maankayton_suunnittelujarjestelma/Valtakunnalliset_alueidenkayttotavoitteet

Valtioneuvoston päätös 993/1992. Melutason ohjeavrot.

Väylävirasto. Liikennemääräkartat. Osoitteessa: <https://vayla.fi/kartat/liikennemaarakartat> (luettu 29.3.2023).

VTT 2006. Suositus liikennetärinän arvioimiseksi maankäytön suunnittelussa. Osoitteessa: <https://www.vttresearch.com/sites/default/files/pdf/workingpapers/2006/W50.pdf>

Ympäristöministeriö, 1993: Maisema-aluetyöryhmän mietintö Osa I, Maisemanhoito. Ympäristöministeriön mietintö 66/1992.